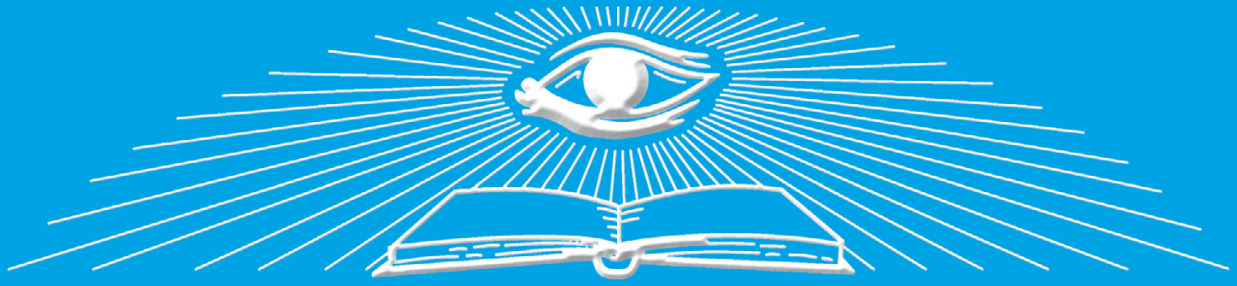

Forum Masonic

Masonic Forum

Est. 2000

No. 63
2023, 23rd Year

Honorary Committee:

MW Vladimir Boantă;

MW Eugen Ovidiu Chirovici;

Ill. Marcel Schapira, 33°; Ill. John Boettjer, 33°;

Ill. Richard B. Burgess, 33°; MW Chaim Henry Gehl;

MW Klaus Horneffer; MW Alberto Menasche;

RW Thomas Jackson; MW Gustavo Raffi;

RW Trevor Stewart

*“MASONIC FORUM Magazine is a major player
on the international scene and certainly represents
a quality that is at least the equal of some of
the best that I have seen.”*

THOMAS JACKSON

**MASONIC FORUM Magazine is a private initiative placed
at the service of the Regular Freemasonry**

MASONIC FORUM is registered mark, the property of ARES Group. According to art. 206
Criminal Code, the juridical responsibility for the subject of the article belongs to the author.
Also, if it's about press agencies or quoted personalities, the responsibility belongs to them.

Copyright © FORUM MASONIC (ISSN 1582-2702). All rights reserved.
No material from this magazine can be multiplied, distributed or used in any
otherway without the written acceptance of the publisher.

Cover I: Torphichen Preceptory, Scotland.

Founder & Director

CLAUDIU IONESCU

Editor in Chief

MIRELA ELENA ENE

Translator

GEORGE ARION Jr.

Legal Advisors

SORIN BOLDI

MIRCEA RAFAILESCU

DTP: **MARIANA DUMITRU**

Webmaster: **ADRIAN PARADOVSKI**

**Bilingual Publication
ISSN 1582-2702**

**PO-Box 22-544
Bucharest, Romania**

**Mobile: +40-744-670070
Phone: +40-371-112201
Fax: +40-372-000969**

masonicforum@gmail.com

ARGUMENT

Masoneria nu înseamnă onoruri și laude

Consider că sunt două câștiguri majore ale apartenenței la Masonerie: întâlnești oameni pe care, altfel, poate că nu i-ai fi întâlnit niciodată și, la fel de important, Masoneria este o școală de la care ai de învățat. Depinde doar de tine dacă vrei să devii mai bun. Masoneria nu înseamnă onoruri și laude. Îmi permit să afirm că cine așteaptă așa ceva nu merită să fie mason, fiind doar un inițiat neinițiabil, cum spunea cineva. Masoneria înseamnă muncă, în primul rând, cu tine însuși. Sunt optimist. Istoria de sute de ani ne dovedește că Masoneria speculativă are un sistem intern de conservare, de autocurățare, care a ajutat-o să supraviețuiască. Cu toții știm că Evanghelia după Ioan ne spune: „lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o”. Așa să fie!

FORUM MASONIC își îndeplinește misiunea asumată de a prezenta diversitatea și, totodată, unitatea conceptului de Masonerie. Thomas Jackson spunea că masoneria este diferită în Europa de Vest față de ceea ce se întâmplă în țările din fostul bloc comunist. Masoneria în America de Nord este diferită de cea din America de Sud. Deși principiile de bază sunt aceleași! Ca mason care aparține mai multor Mari Loji regulate de pe Glob, și eu, la rândul meu, am constatat acest lucru. Pentru că dintotdeauna am fost preocupat de studiu comparatist, pe interlocutorii interviurilor i-am întrebat mereu care cred că este forma de masonerie mai aproape de ceea ce ar trebui să fie.

Fiecare deplasare la loja mea din Scoția este o bucurie dublată de descoperirea unor locuri minunate, cu strânse conexiuni masonice, datorită fraților și prietenilor mei din *Hope of Kurrachee*. În numărul acesta al revistei FORUM MASONIC

Freemasonry is not about honours and glory

I think there are two major things to be gained from belonging to Freemasonry: you meet people you might otherwise never have met and, just as importantly, Freemasonry is a school to learn from. It's up to you if you want to become better. Freemasonry is not about honours and glory. I dare to say that anyone who expects that does not deserve to be a Mason, being only an uninitiable initiate, as someone said. Freemasonry is work, first and foremost, with yourself. I am an optimist. The history of hundreds of years proves that speculative Freemasonry has an internal system of self-preservation, self-cleaning, which has

helped it to survive. We all know that the Gospel of John tells us, “the light shines in the darkness and the darkness has not overcome it”. So mote it be!

MASONIC FORUM fulfils its assumed mission to present the diversity and, at the same time, the unity of the concept of Freemasonry. Thomas Jackson said that Freemasonry is different in Western Europe than in the former communist bloc countries. Freemasonry in North America is different from that in South America. Although the basic principles are the same! As a Freemason who belongs to several regular Grand Lodges around the Globe, I have observed this too. Because I have always been concerned with comparative study, I have always asked interviewees which form of Freemasonry they think is closer to what it should be.

Every trip to my lodge in Scotland is a joy coupled with the discovery of wonderful places with close Masonic connections, thanks to my brethren and friends in *Hope of Kurrachee*. In this issue of MASONIC FORUM Magazine we present a photo

vă prezentăm un reportaj foto de la Torphichen Preceptory, construcție din vremea lui David I, datând din 1140. Torphichen Preceptory a fost cartierul general al Cavalerilor Ospitalieri din Scoția, baza locală de operațiuni pentru munca ordinului, care presupunea, între altele, adăpostirea și protejarea pelerinilor care vizitau Țara Sfântă.

Loja *Concord* din Rotterdam a serbat recent împlinirea a 70 de ani de la inițierea unui frate al nostru. Emoționant! Evident, marcăm această aniversare de excepție. „Fratele Arnold Daane nu mai poate veni la lojă, are 96 de ani. Dar loja poate merge la el” – după cum spune în încheierea articolului său fratele Anne Brouwer. Aceasta e Masonerie!

Revista conține un interviu cu Marele Maestru al Marii Loji a Argentinei, pentru a marca împlinirea a 165 de ani de masonerie în această țară din America de Sud.

Am dorit să marcăm un moment special din viața unui ilustru frate al nostru, Acad. Prof. Dr. Irinel Popescu, care a împlinit vârsta de 70 de ani, printr-un interviu pe care Profesorul ne-a făcut onoarea să ni-l acorde. Irinel Popescu este un landmark al medicinei transplantului hepatic și al chirurgiei robotice.

* * *

Sunt deosebit de onorat că am fost numit în corpul ofițerilor pentru următorul an masonic, atât în loja mea engleză (ca Diacon Secund), cât și în loja mea scoțiană (ca Purtător de Biblie).

Revista FORUM MASONIC face tot ce îi stă în putință să restaureze și să conserve spiritul masonic. Vă invit, așadar, să ne citiți!

Interviurile sunt publicate și pe pagina noastră de YouTube: <https://youtube.com/c/masonicforum>.

report from Torphichen Preceptory, a building dating from the time of David I in 1140. Torphichen Preceptory was the headquarters of the Knights Hospitaller of Scotland, the local base of operations for the Order's work, which included sheltering and protecting pilgrims visiting the Holy Land.

Concord Lodge in Rotterdam recently celebrated the 70th anniversary from the initiation of one of our brethren. Exciting! Naturally, in this issue of the magazine we mark this exceptional anniversary. “Brother Arnold Daane is no longer able to come to the lodge, he is 96 years old. But the lodge can go to him” – as Brother Anne Brouwer says at the end of his article. This is Freemasonry!

This issue of the magazine includes an interview with the Grand Master of the Grand Lodge of Argentina to mark the 165th anniversary of Freemasonry in this South American country.

We wanted to mark a special moment in the life of one of our Illustrious Brethren, Acad. Prof. Dr. Irinel Popescu, who turned 70 years old, through an interview that he did us the honour to grant us. Irinel Popescu is a landmark in liver transplant medicine and robotic surgery.

* * *

I am particularly honoured to have been appointed Officer for the next Masonic year, both in my English Lodge (as Junior Deacon) and in my Scottish Lodge (as Bible Bearer).

The MASONIC FORUM Magazine is doing its best to restore and preserve the Masonic spirit. So I invite you to read us!

The interviews are also published on our YouTube channel: <https://youtube.com/c/masonicforum>.

Claudiu Ionescu

de vorbă cu / talking to

Acad. Prof. Dr. IRINEL POPESCU, MD
on his anniversary of 70 years old

Îmi doresc ca generațiile următoare să depășească performanțele noastre

I want future generations to outperform us

Spre sfârșitul anului 1997, eu am devenit Secretarul Lojii „Phoenix”, din cadrul MNLR, iar Oratorul Lojii era profesorul Irinel Popescu, întemeietor de școală în domeniul medicinei de top. În urmă cu exact douăzeci de ani, profesorul mi-a acordat un interviu în revista „Forum Masonic”. Cu oameni de calibrul domniei sale, Masoneria Universală a căpătat identitate și s-a impus ca structură inițiativă de elită. Irinel Popescu este constructor prin vocație.

Domnule profesor, recent ați împlinit vârsta de 70 de ani – o viață de om dedicată salvării de vieți ome-nești, o viață dedicată studiului, cu ore nenumărate petrecute în sala de operație. Să fiți sănătos, domnule profesor, și să aduceți sănătate pa-cienților dumneavoastră! La mulți ani fericiți vă doresc!

Mulțumesc foarte mult. Și dumneavoastră aceleași bune urări, și tuturor celor care urmăresc.

Mulțumesc. Ca profesor universitar, academician, director de centru medical și chirurg de top aveți o vi-ziune de ansamblu asupra medicinei românești și sun-teți o voce cu o incontestabilă autoritate și experiență. Ne puteți spune, grosso-modo, care sunt plusurile și minusurile acesteia?

Cu permisiunea dumneavoastră, aș începe prin-tr-un fel de butadă poate puțin neavenită, dar n-am rețineri s-o spun. Am auzit-o și eu de la un bătrân radiolog care fusese sportiv în tinerețe și care ne povestea despre celebrul fotbalist Petschovschi care înainte de fiecare meci le spunea patronilor: „Eu știu să joc și de 500 de lei, și de 2000”. Astfel că medicina e un sector dependent, ca multe altele – poate chiar mai mult –, de buget. Bugetul în România e cel pe care-l știți, adică, în termeni de comparație, printre

Towards the end of 1997 I became the Secretary of the “Phoenix” Lodge of the NGLR, and the Orator of the Lodge was Professor Irinel Popescu, found-ing father in the field of top-class medicine. Exactly twenty years ago, the Professor granted me an interview in the “Masonic Forum” Magazine. With people of his cali-bre, Universal Masonry gained identity and established itself as an elite initiation structure. Irinel Popescu is a builder by calling.

Professor, you recently turned 70 years old – a lifetime dedicated to saving human lives, a lifetime dedi-cated to study, with countless hours in the operating room. May you be healthy, Professor, and may you bring health to your patients! Many happy returns!

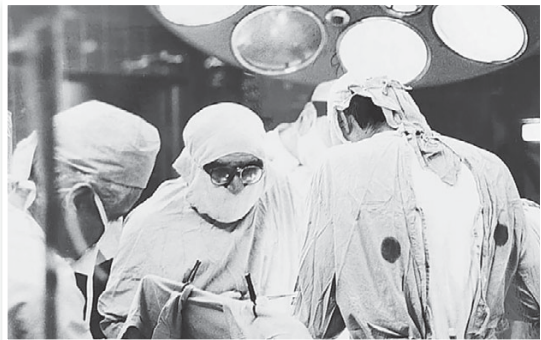
Thank you very much. I wish the very same to you and to all our viewers.

Thank you. As a professor, a member of the Academy, the director of a medical centre and top surgeon, you have a general overview of Romanian medicine and are a voice with undisputable authority and experience. Can you tell us, broadly speaking, what are its strong points and weak points?

With your permission, I would start with a quip that might be a bit inappropriate, but I have no reser-vations in saying it. I heard from an old radiologist who'd been an athlete in his youth. He would tell us about the famous football player Petschovschi, who before every game would tell the owners: “I know how to play football worth 500 lei and I know how play worth 2000 lei”. So medicine is a sector, like many others – maybe even more so –, dependant upon budget. The budget in Romania is as you know it, that is, by comparison, among the last in the EU.

ultimele din Uniunea Europeană. Deci nu putem avea pretenții foarte mari. În aceste condiții, totuși există și niște plusuri care pleacă din câteva puncte. Unul e tradiția. Românii au avut o tradiție a școlii medicale începând din secolul XIX, cu profesori formați la Paris, întorși aici să facă fap-

te mari – nu toți au și reușit, dar asta e altă poveste. Altul este un anumit orgoliu profesional. Cunosc destui profesioniști care, în ciuda condițiilor, uneori împotriva oricărori evidențe care-i priveau direct, și cu multe sacrificii, au vrut neapărat să facă ceva. Unii chiar au făcut. De aceea, medicina românească răspunde încă la timp, bine, unui deziderat care ține, poate, de mentalitățile locului: există în subconștientul pacientului român convingerea că el trebuie rezolvat foarte repede. Noțiunea de listă de așteptare e obișnuită în Canada și în alte țări, uneori perioadele de așteptare durează luni, poate chiar un an. Pacientul român nu are răbdare, trebuie rezolvat repede. Aș spune că cea mai mare parte chiar sunt rezolvați repede, atât cât poate sistemul românesc de sănătate să-i rezolve. Mulți dintre ei sunt rezolvați bine.

Unii dintre liderii de opinie în medicina românească sunt foarte bine inserați în circuitele internaționale, sunt conferențieri la multe din reuniunile internaționale, sunt considerați autorități în materie, iar ambiția lor e să performeze la același nivel cu colegii lor din Occident cu care se întâlnesc mereu la congrese și pe care-i iau ca etalon și termen de comparație. Unii și reușesc. Lucrul ăsta se răsfrânge și în jos, în rețea: medici rezidenți se formează în asemenea centre cu astfel de profesori și atunci, una peste alta, există niște plusuri, și în ceea ce privește rapiditatea rezolvării, de multe ori, și în ceea ce privește calitatea rezolvării. Există și minusuri, care țin de viteza cu care se mișcă lucrurile, și iarăși ne întoarcem la buget. Tehnologiile se schimbă foarte repede, generațiile de aparatură se schimbă foarte repede. Uneori, recunosc, există o tendință care se cheamă în engleză „industry driven”, adică de a asculta interesele industriei în a adopta tehnologii. Poate că exemplul tipic este al robotului de chirurgie. Nu putem să nu ținem cont de asta, nu putem să nu ne aliniem la standardele zilei. Cum a fost laparoscopia la început – era privită ca un lux. Astăzi nu se mai operează nimeni de colecist deschis, ar fi de neconceput să nu avem laparoscopie. Ca atare, aici sunt niște minusuri, legate, încă o dată, de insuficiența bugetului, nu are rost să ocolim acest fapt.

So we can't have too high demands. Under these circumstances, there are, however, some strong points coming from several factors. One of them is tradition. Romanians have had a tradition of the medical school since the 19th century, with professors who'd studied

in Paris and returned to do great deeds – not all of them succeeded, but that's another story. Another one is a certain professional ego. I know plenty of professionals who, despite the conditions, sometimes against all odds directly concerning them, and with many sacrifices, really wanted to do something. Some of them actually did. That is why Romanian medicine still responds promptly, and in good fashion, to a desire stemming, may-

be, from local mentalities: in the subconscious of the Romanian patient there is the conviction that they must be solved very quickly. The idea of a waiting list is common in Canada and other countries, sometimes the waiting takes months, maybe even a year. The Romanian patient doesn't have patience, they need to be solved quickly. I would say that the majority of them indeed are solved quickly, to the limit of the Romanian system's ability to do so. Most of them are solved well.

Some of the leaders of opinion in Romanian medicine are very well integrated in international circuits, they lecture at many international gatherings, they are considered authorities in the field and their ambition is to perform at the same level as their colleagues in the West, whom they always meet at congresses and take as a standard and as a term of comparison. Some of them, indeed, manage to do so. This has ramifications in a downward direction as well, throughout the network: interns learn in centres like these with professors such as these and so, overall, there are some strong points, both in terms of how quickly the issues are solved, quite often, and also in terms of the quality of the solutions. There are also weak points, with regards to the speed with which things are put in motion, and we come back to the budget issue. Technologies are changing very fast, generations of equipment are changing very fast. Sometimes, I admit, there is an “industry driven” tendency, which means listening to the interests of the industry in adopting new technologies. Maybe the typical example is the surgical robot. We can't overlook this, we can't refuse to align to current standards. Remember laparoscopy at first – it was viewed as something of a luxury. Today, nobody does open cholecystectomy anymore, it would be inconceivable to not have a laparoscopy. So there are some weak points, again, connected to an insufficient budget, there is not point avoiding this reality.

Țările ca România au devenit, din păcate, piețe de desfacere pentru mărfurile produse în țările dezvoltate și, în același timp, sursă de export de specialiști. România înregistrează un mare exod de medici. Învățământul românesc universitar a devenit o pepinieră de specialiști pentru străinătate, pregătiți însă pe cheltuiala statului român. La asta se adaugă faptul că universitățile românești au secții cu predare în limbi străine, ceea ce înseamnă crearea condițiilor pentru hemoragia de specialiști în străinătate. Ca profesor, ca medic formator, care este opinia dumneavoastră asupra acestui fenomen?

Faptul că se formează tineri din alte țări e un plus, ei nu aparțin medicinei românești, se întorc acolo de unde au venit. N-aș spune că ajung să ne deranjeze, din contră, oferă un plus de valoare școlii de medicină românești. Ca să nu exagerăm cu hemoragia creierilor din România, probabil există o tendință ascunsă a facultăților românești să scadă atât de mult nivelul încât tinerii noștri să nu mai fie competitivi peste hotare. Probabil că asta e motivul principal, ca să oprim hemoragia creierilor. Dar, lăsând orice glumă la o parte, să nu dramatizăm.

Sunt țări cu un nivel mai ridicat decât al României în care emigrația e un fenomen cunoscut. Aș lua ca exemplu Italia. În cei trei ani pe care i-am petrecut în Statele Unite am avut mulți colegi italieni, dintre care majoritatea au rămas acolo. Fenomenul este cunoscut, nu știu în ce măsură continuă și astăzi, dar de-a lungul timpului a fost evident. Nu s-a plâns nimeni din cauza asta. Rămân destui tineri și aici, unii dintre ei foarte dotați. Pe de altă parte, chiar în condițiile acestei „hemoragii a creierelor”, pun niște ghilimele, e din ce în ce mai greu de obținut un loc în medicina românească. Posturile care se scot astăzi la concurs sunt mai puține decât pe vremuri. Accesul la unele poziții din marile spitale și marile centre universitare e mult mai dificil, așa că și asta spune ceva. Am spus acum câțiva ani într-un Simpozion „Solomon Marcus”, pornind de la ce spunea regretatul academician, că nu mai trebuie să dramatizăm, ci trebuie să schimbăm puțin paradigma față de exodul creierelor, în același timp încercând să valorificăm pozițiile foarte importante pe care le-au obținut unii membri ai diasporei. Lucrul ăsta se întâmplă permanent, pentru că nu există categorie mai dispusă să ajute România, să aducă în România nivelul cel mai înalt de cunoștințe și de tehnologie, decât diaspora românească. Așadar, pe de-o parte regretăm că acești tineri au plecat, pe de altă parte trebuie să rămânem apropiați de ei și ei de noi, și să aducem nivelul cel mai înalt al medicinei aici, acasă, cu ajutorul lor. Acest lucru chiar se întâmplă. Cunosc destule exemple. Uneori există ceea ce se cheamă „win-win situation”, pentru că

Unfortunately, countries like Romania have become markets for goods produced in developed countries and, at the same time, an exporter of experts. Romania is witnessing a large exodus of medics. Romanian academia has become a nursery for experts who are going abroad, but educated on the expense of the Romanian state. Add to this the fact that Romanian universities have faculties that teach in foreign languages, which creates the conditions for the bleeding of experts abroad. As a professor, as a medical trainer, what's your opinion on this?

The fact that young people from other countries are educated here is a plus, they do not belong to Romanian medicine, they go back to where they came from. I wouldn't say they are a bother, on the contrary, they offer added value to the Romanian school of medicine. So as not to exaggerate the bleeding of brains out of Romania, there probably is a hidden tendency of Romanian faculties to lower their level so much that our youth aren't competitive abroad anymore. That's probably the main reason for this, to stop the bleeding. But, jokes aside, let's not dramatize.

There are countries with a higher level than Romania where emigration is a known phenomenon. I would take Italy as an example. In the three years I spent in the United States I had many Italian colleagues, the majority of which remained there. The phenomenon is well-known, I don't know to what extent it continues to this day, but over the years it was obvious. Nobody complained because of it. There are enough young people who remain here as well, some of them very gifted. On the other hand, even with this quote-unquote “bleeding of the brains”, it is increasingly harder to obtain a position in Romanian medicine. The positions open now are fewer than before. Access to some positions in big hospitals and large university cities is a lot more difficult, so that says something as well. A few years ago, at a “Solomon Marcus” Conference, I said something based on what the late member of the Academy had stated, that we should stop dramatizing and start shifting the paradigm with regards to the exodus of the brains, while at the same time trying to capitalize on the very important positions some of the members of the diaspora have obtained. This is something that happens continuously, because there is no category more willing to help Romania, to bring Romania to the highest level of knowledge and technology, than the Romanian diaspora. So, on the one hand,

we are sorry that these young people have left, on the other we have to stay close to them and they to us and bring the highest level of medicine back here, home, with their help. This does happen. I know plenty of examples. Sometimes there is a win-win situation, because

unii dintre ei, ajunși în poziții foarte înalte acolo, aduc tineri dotați din România, chiar supradotați așa spune, și îi folosesc ca forță de muncă – sigur, mai ieftină decât forța de muncă de pe piața respectivă – și cu rezultate, uneori, mult mai bune.

some of them, who are in very high positions abroad, bring gifted – even overgifted, I would say – young people from Romania and use them as work force – of course, cheaper than the workforce on the specific market –, and with results that are sometimes much better.

Adevărul prozaic este că un chirurg nu are voie, în general, să aibă sentimente în timpul operației. Nu trebuie să se lase copleșit nici de teamă, nici de panică, nici de ideea că are în mână viața bolnavului. Ce simțiți dumneavoastră în sala de operații când știți că totul depinde de dumneavoastră, de precizia gestului chirurgical și de cunoștințele medicale? V-a fost teamă vreodată? Pe de altă parte, puterea de a readuce la viață – iată, sunt puțin patetic –, de a îndrepta ceea ce nu mai funcționează bine în corpul omenesc, nu vă face să vă simțiți puțin altfel, deasupra celorlalți, superior, ca un mic Dumnezeu?

The prosaic truth is that a surgeon generally can't have feelings during the operation. He mustn't allow himself to be overwhelmed by fear, panic, by the idea that the patient's life is in his hands. What do you feel in the operation room when you know that everything depends on you, on the precision of the surgical act and medical knowledge? Were you ever afraid? On the other hand, the power to bring someone back to life – I am a bit pathetic now –, to fix what isn't working right in the human body: doesn't it make you feel a bit different, above the rest, superior, like a little God?

Nu, nu, ca să încep cu sfârșitul – fără doar și poate nu, acesta este răspunsul clar și tranșant. Ar fi o mare eroare și un abort total greșit din punct de vedere profesional. Ajungând la prima parte a întrebării, în timpul unei operații nu prea ai timp să gândești în afara timpilor operatori, gesturilor operatorii, leziunii pe care trebuie s-o repari. De multe ori nici nu ai timp să-ți fie teamă. Trebuie să recunosc că la începutul meseriei de transplantolog aveam o anumită teamă după ce scoțeam ficatul bolnav și atunci când în fața mea era o fosă hepatică goală și când știam că dacă noul ficat nu este implantat în timp foarte rapid și dacă nu funcționează, atunci acel pacient e un om mort. Asta creează o senzație de angoasă, pentru că atunci când faci operații de rezecție și de reconstrucție chiar nu ai timp să te gândești deloc decât la leziune și la ceea ce faci. Când ai în față o fosă hepatică goală din care a dispărut un organ și tu trebuie să-l înlocuiești rapid și la timp, iar el trebuie să funcționeze imediat, apare un anumit sentiment de teamă pe care îți ia un timp ca să-l învingi.

No, no, to start from the end – absolutely not, this is the cut and clear answer. It would be a huge mistake and an entirely faulty professional approach. Coming now to the first part of the question, during an operation you don't really have time to think outside of the operative times, the operative gestures, the lesion you have to fix. Often times you don't even have time to be afraid. I have to admit that when I started as a transplantologist I would feel a certain fear after I would take out the sick liver and have in front of me an empty hepatic fossa, knowing that if the new liver isn't implanted very quickly and doesn't work properly that patient is a dead man. This creates a sense of anxiousness, because when you do resections and reconstructions you really have time to think only about the lesion and what you are doing. When you have a hepatic fossa in front of you that's missing an organ and you have to replace it quickly and on time, and it has to start working immediately, there comes a certain sense of fear which takes a while to overcome.

Aveți o statistică a operațiilor pe care le-ați efectuat? Cea mai dificilă, cea care a durat cel mai mult, cea care v-a solicitat cel mai mult?

Do you have a ranking of the surgeries you've performed? The most difficult, the longest, the most demanding?

Nu, nu am. Aici am o admirație pentru colegii mei care își comunică zeci de mii de operații. Nu-i o meserie cantitativă, e o meserie calitativă. La un moment dat întrebam, de exemplu, cam câte operații se fac pe sală într-un mare spital și mi s-a răspuns că depinde

No, I don't. I have an admiration for my colleagues who report tens of thousands of surgeries. This isn't a job based on quantity, but on quality. At one point I would ask, for instance, roughly how many surgeries

de operație. Așa că degeaba numeri, numărul ăsta în sine nu spune nimic. Sunt operații care durează trei sferturi de oră sau o oră, sunt operații care durează douăsprezece ore. Ca să vă dau un exemplu, transplantul hepatic la începuturile lui în România, în perioada de pionierat. Pe atunci făceam operația de prelevare de la donator, veneam cu ficatul, îl preparam pe ceea ce se numește „back table”, masa de operații, încă o oră, poate mai mult, după aceea extirpam ficatul bolnav al primitivului, după aceea implantam ficatul sănătos de la donator. Asta putea să ia peste douăsprezece ore, uneori chiar spre douăzeci și patru de ore, cu drum cu tot atunci când donatorul era la Oradea, la Cluj sau la Târgu Mureș. Aici nu se numără orele, orele n-au nici o relevanță, important este rezultatul. Un terapeut, indiferent dacă e chirurg, internist, sau orice altă disciplină medicală, se judecă prin rezultate. Nu prin viteză, câteodată nici prin eleganța de execuție, prin prestația la masa de operație, ci prin rezultat. În final, acesta e singurul lucru care contează. Dacă am folosit mai devreme expresia „industry driven”, medicina este o industrie „patient driven”, evoluția e dictată de pacient, de așteptările lui și de rezultatele pe care le obține medicul. Dacă rezultatele sunt bune, nu mai contează că medicul e înalt sau scund, gras sau slab, supereducat sau mai puțin. Există multe profiluri de personalități dar, în final, pentru pacient ceea ce contează este rezultatul.

Sunteți cel care a introdus chirurgia robotică în România. E o paradigmă interesantă pentru că, practic,

are done in each room in a big hospital and I was answered that it depends on the surgery. So it's pointless to count, the number doesn't say anything. There are surgeries that take 45 minutes to an hour, there are surgeries that take twelve hours – for instance, the liver transplant at its beginnings in Romania, in its pioneering stages. Back then I would harvest the liver from the donor, come back with it, prepare it on the so-called “back table”, the operation table, for another hour, maybe more, then I would remove the sick liver of the receiver, after that I would implant the healthy liver from the donor. That could take over twelve hours, sometimes even closer to twenty-four, if you count the time spent traveling when the donor was in Oradea, Cluj or Târgu Mureș. You don't count the hours here, hours are irrelevant, what is important is the result. A therapist, no matter if he is a surgeon, an internist or any other medical discipline, is judged by their results. Not by their speed, sometimes not even by the elegance of the execution, by the performance at the operation table, but by the results. At the end of the day, this is the only thing that matters. Earlier I used the phrase “industry driven” – medicine is a “patient driven” industry, the evolution is dictated by the patient, by their expectations and by the results obtained by the doctor. If the results are good, it doesn't matter if the doctor is tall or short, fat or slim, super-educated or less educated. There are many personality profiles but, at the end of the day, what matters for the patient is the result.

You are the one who introduced robotic surgery in Romania. It's an interesting paradigm because, basically, you perform a virtual surgery on a live patient who is at a distance and only interacts with a machine that is remotely – and precisely – controlled by the surgeon. Human interaction is almost zero. Since for most of us this is sci-fi, something absolutely fabulous, I want to ask you, Professor, to describe what happens in robotic surgery.

The current quote-unquote “robot” we have, Da Vinci – but there will soon be others on the market, in quite a significant number –, is a telemanipulator, it's not a true robot. A true robot is something you wind up, you put it there and it sweeps the floor or does something by itself. The Da Vinci telemanipulator, inaccurately called a “robot”, allows the surgeon, who sits at the console, sees everything better and in 3D by having a significant magnification and can spot tiny details of the operative point, to perform surgery inside the patient. Like you said, the surgeon is at a distance. Usually, this distance is several meters away, in the operation room. The surgeon is in the same operation room, at the console, just like in laparoscopy, through those small incisions. Robotic surgery is a

faceți o operație virtuală pe un pacient viu, dar aflat la distanță, care interacționează doar cu o mașinărie telecomandată – cu precizie – de chirurg. Interacțiunea umană e zero. Fiindcă pentru majoritatea dintre noi parte de domeniul SF-ului, ceva cu totul fabulos, am rugămintea, domnule profesor, să descrieți ceea ce se întâmplă în cazul chirurgiei robotice.

Actualul „robot”, cu ghilimele, pe care-l avem, Da Vinci – dar vor mai fi și altele în curând pe piață, chiar în număr important –, este un telemanipulator, el nu este un robot în sensul adevărat al cuvântului. Un robot în sensul adevărat al cuvântului e întors cu cheița, pus acolo și mătură, sau face ceva singur. Telemanipulatorul Da Vinci, denumit impropriu „robot”, permite chirurgului, așezat la consolă și văzând tridimensional și mult mai bine și putând să aibă o magnificație importantă, ajungând să vadă micile detalii ale punctului operator, să opereze înăuntrul bolnavului. Așa cum spuneți, chirurgul e la distanță. De obicei, această distanță este de câțiva metri în sala de operație. Chirurgul este în aceeași sală de operații, la consola robotului, și prin brațele robotului manevrează instrumente care sunt introduse în interiorul bolnavului, la fel ca în laparoscopie, prin acele mici incizii. Chirurgia robotică este o chirurgie minim invazivă, ca și laparoscopia. Brațele robotului reproduc în interiorul bolnavului gesturile chirurgului. Până la urmă cel care operează este chirurgul, cel care manipulează instrumentele este chirurgul și el efectuează gesturile operatorii. Vede mai bine, stă mai comod, mai ales pentru operații foarte lungi, nu mai obosește coloana, nu mai obosec ochii, iar instrumentele de chirurgie robotică au un vârf cu șapte grade de libertate care permite o foarte mare versatilitate. Întâi permite accesul în spații foarte înguste, cum e pelvisul profund sau regiunea subdiafragmatică, și în al doilea rând permite mișcări care reproduc aproape în întregime mișcările mâinii umane, ceea ce în laparoscopie nu se întâmplă. Este o chirurgie minim invazivă, iar robotul este deocamdată, practic, un telemanipulator. Robotul viitorului însă în mod sigur va fi un robot adevărat, un sistem mecanic, dar la care, la fel ca în cazul robotului Da Vinci, va fi atașată extrem de multă informatică. Și acum informatica pe care se bazează robotul Da Vinci este tot la nivelul de procesare de date și de programe de dinainte. Inteligența artificială e abia la început, aproape nu se simte în cazul robotului Da Vinci. În sistemele robotice ale viitorului va fi mult mai multă inteligență artificială. Elon Musk spune că a oprit el cercetările, dar nu știu cât va putea să le oprească. Inteligența artificială a viitorului, împreună cu sisteme mecanice de tip robot, va fi capabilă să opereze singură. Acela va fi un robot real, pentru care chirurgul, din păcate, nu va mai fi necesar. Dar mă întorc la ce spuneam mai devreme, la interesul pacientului, deoarece un astfel de sistem

minimally invasive form of surgery, just like laparoscopy. The arms of the robot reproduce the surgeon's gestures inside the patient. At the end of the day, the surgeon is the one operating, the one manipulating the instruments, the one performing the operative gestures. The surgeon is able to see better, sit more comfortably, especially during long operations, the back and the eyes don't get tired anymore, and the robotic surgery instruments have a point with seven degrees of freedom that allows for great versatility. First – it allows access to very narrow spaces, such as the profound pelvis or the subdiaphragmatic region, and second – it allows for movements that almost entirely replicate the movements of the human hand, something which isn't the case in laparoscopy. It's a minimally invasive form of surgery, and the robot is still, for now, a telemanipulator. The robot of the future, however, will certainly be a true robot, a mechanical system to which, as is the case with the Da Vinci robot, a lot of informatics will be attached. Even now, the informatics that the Da Vinci robot is based on is at the same level of data processing and programming as before. AI is only in its initial stages, it's almost not there in the case of the Da Vinci robot. In the robotic systems of the future there will be more AI. Elon Musk says he stopped the research, but I'm not sure to what extent he will be able to stop them. The AI of the future, together with robot-like mechanical systems, will be able to operate by itself. That will be a real robot, for which the surgeon, sadly, will no longer be needed. But now I have to come back to what I was saying earlier about the interest of the patient, because such a system will certainly obtain better results than surgeons currently do.

So, basically, AI will be leading the process.

Yes, absolutely, yes. Right now there is a lot of informatics in robotic systems too. After all, we are

va obține în mod sigur rezultate mult mai bune decât obțin în momentul de față chirurgii.

Deci, practic, inteligența artificială e cea care va conduce procesul.

Da, categoric da. Și acum există multă informatică în sistemele robotice. În fond, e vorba de o cantitate de informații care trebuie culeasă, în ce privește leziunea pacientului – o tumoră gastrică, să spunem, unde e localizată, cât de întinsă e, ce margini de rezecție trebuie să asigurăm, de unde până unde ne întindem cu rezecția. Chirurgul evaluează aceste informații cu mintea lui, le procesează cu mintea lui, ia decizii cu mintea lui. Deja se știe că viteza de procesare și capacitatea de a procesa a sistemelor de inteligență artificială (care au rețele neuronale, ele definesc de fapt inteligența artificială) depășesc mintea umană ca performanțe.

Știi că la început a fost prelevat ficatul de la donator uman aflat în moarte cerebrală, apoi de la un pacient viu. În interviul de acum douăzeci de ani mi-ai spus că echipa lui Thomas Starzl studia foarte serios posibilitatea fabricării genetice a unor porci al căror ficat să poată fi folosit în transplantul uman. Asta înseamnă că fiecare pacient cu ciroză hepatică ar putea să beneficieze în mod electiv – deci fără să mai aștepte moartea unui donator – de o operație de transplant. Ficatul fiecăruia dintre pacienții aflați pe lista de așteptare poate fi „fabricat” la cerere în funcție de caracteristicile imunologice și cu ajutorul ingineriei genetice. În ce stadiu ne aflăm acum?

Din păcate nu foarte departe de stadiul în care ne aflăm acum douăzeci de ani. Câțiva pași s-au făcut și, atât cât am putut eu urmări evoluția medicinei în ultimii aproape cincizeci de ani, uneori prin aceste mici acumulări la un moment dat după ele s-a ajuns la o explozie și s-a ajuns la găsirea soluției. Se cercetează cel puțin pe trei fronturi. Unul este acesta, al xenotransplantului, al transplantului cu organe de la animal, modificate genetic. În primul rând modificate genetic ca să depășească bariera imunologică a gazdei care, după cum știm, există și în cazul transplantului de la om la om și impune imunosupresie postoperatorie. Cu atât mai puternică e în cazul transplantului de la animal la om și necesită protocoale speciale și de imunosupresie, și de plasmafereză, plus tratamente specifice care să inhibe o anumită genă specifică. Aceste tratamente n-au avut prea mult succes până acum. De-a lungul istoriei, xenotransplantul a cunoscut când perioade de avânt, entuziasm și speranțe foarte mari, când căderi, liniște, apoi iar s-a reactivat. Acum suntem într-o perioadă de reactivare, așa spune, după noile procedee efectuate la Baltimore, care și în România au fost destul de mediatizate, dar care, până la urmă nu s-au soldat cu succes, din păcate. Așa s-a întâmplat și

talking about a quantity of information that has to be collected about the patient's lesion – for a gastric tumour, let's say, where it's localized, how spread it is, what resection margins we have to ensure, how much we have to extend the resection. The surgeon evaluates this information in their mind, processes it in their mind, makes decisions in their mind. We already know that the processing speed and capacity of AI systems (that have neural networks, this is what defines AI) surpass the performance of the human mind.

I know that in the beginning there was one liver harvested from a human donor who was in brain death, and after that one from a live patient. In the interview you gave me twenty years ago you told me that Thomas Starzl's team was very seriously studying the possibility of genetically engineering pigs whose liver could be used in human transplants. That means that every patient with cirrhosis could electively benefit from a transplant operation – i.e. not wait for the death of a donor. The liver of every patient on the waiting list could be “produced” on demand according to the immunological characteristics and with the help of genetic engineering. Where are now in that regard?

Unfortunately, not very far from where we were twenty years ago. Some steps have been made and, from what I could observe about the evolution of medicine over the last almost fifty years, sometimes after these small accumulations there has been a breakthrough that led to finding the solution. Research is done on at least three fronts. One of them is what you said, xenotransplant, transplanting genetically modified organs from animals; genetically modified firstly in order to surpass the immunological barrier of the host which, as we know, exists in the case of human to human transplants too and requires post-operative immunosuppression. It is even stronger in the case of animal to human transplants and require special protocols and immunosuppression, as well as plasmapheresis, plus specific treatments in order to inhibit specific gene. These treatments haven't had too much success so far. Over the years, xenotransplant has known periods of momentum, enthusiasm and very big expectations, then it fell off the radar, everything quiet, and then it reactivated. We are now in a period of reactivation, I would say, after the new procedures performed in Baltimore, which received quite a lot of press in Romania as well but in the end weren't, unfortunately, successful. This is what happened in the 90's as well, during the last part of my internship at Pittsburgh. Two liver transplants were made from baboon to humans. Both failed after a while, one of them faster, the other one later, but the patients didn't survive. Then it was shut down. Now it's been picked back up. The patient's didn't survive this time either.

Înainte, în anii '90, când eram în ultima parte a sesiunii mele la Pittsburgh. S-au făcut două transplanturi de ficat de la babuin la om. Amândouă au eșuat după o vreme, unul mai repede, altul ceva mai târziu, dar totuși pacienții nu au supraviețuit. Pe urmă s-a oprit povestea. S-a reluat acum. Nici acum pacienții n-au supraviețuit. Nu știu dacă asta e calea care va duce la succes, dar vom vedea. O a doua cale este cea care privește celulele. Culturile celulare au avansat foarte mult. De la culturi celulare – care înseamnă celule hepatice, cultivate in vitro – s-a ajuns la ceea ce denumim acum „organoizi”, aglutinări de celule care prefigurează viitorul organ, așa cum un embrion ajunge până la urmă la organogeneză; dintr-un mic mugure până la urmă se formează un organ. Această filieră celulă-organoid-organ e pe drum, să spunem. Depinde cât de repede sau de încet vom ajunge la stadiul final, acela de a obține un organ plecând de la celule. În sfârșit, a treia cale este cea a organelor imprimabile, iar aici ne întoarcem la informatică și inteligențe artificiale – în ce măsură aceasta e capabilă să reproducă toate caracteristicile celulei hepatice și ale celorlalte celule care alcătuiesc ficatul și să imprime, să printeze, un organ întreg, un organ care să poată fi folosit pentru transplant. Iarăși, mi-e greu să spun cât de departe sau aproape suntem de această realizare. În mod cert, cum spuneam, mai devreme sau mai târziu una sau alta dintre aceste căi, sau poate a patra cale, pe care deocamdată nu o bănuim, va duce la succes. Cât de devreme sau de târziu se va întâmpla acest lucru este foarte greu de prezis pentru că la un moment dat, de exemplu, în ce privește xenotransplantul, s-a crezut că suntem foarte aproape, că mai avem puțin și sigur se vor rezolva problemele și într-un an doi vom fi acolo, vom ajunge să transplantăm organe de la animale. De fapt, s-a constatat că un fel de fata morgana care, pe măsură ce părea că ne apropiem, în aceeași măsură se depărta.

Făcând medicină de top, transplant hepatic, chirurgie robotică, cu siguranță ați avut momente foarte

I don't know if this is the path to success, we'll see. A second way has to do with cells. Cell cultures have progressed a lot. From cell cultures – that is, in vitro cultivated hepatic cells – we have reached what are now called “organoids”, clusters of cells prefiguring the future organ, just as an embryo eventually reaches organogenesis; from a small bud an organ is eventually formed. This cell-organoid-organ connection is on the way, let's say. It depends on how fast or slow we will reach the final stage, obtaining an organ starting from the cells. Lastly, the third way are the printed organs, and here we go back to informatics and AI – how capable is the AI of replicating all the characteristics of the hepatic cell and of the other cells forming the liver and then print an entire organ, an organ that can be used in a transplant. Again, it's difficult for me to say how far or close we are from achieving this. Certainly, as I said, sooner or later one of these paths – or maybe a fourth one, which at the moment we can't even suspect exists – will take us to a success. How soon or late this happens is very hard to predict because at some point, for example, with regards to xenotransplant, we thought we were very close, we thought we needed just a bit more for the problems to be solved and that in one or two years' time we'd be there, we'd be able to transplant organs from animals. Actually, we found out it was sort of a morgana maiden, the closer we thought we got, the further it moved away from us.

By performing top medicine, liver transplants, robotic surgery you've certainly had very hard moments in your career. How did you manage to overcome them and not give in to hopelessness which is, after all, a very human feeling? At one time, in another interview, you said that the patients saved are quickly forgotten, while the unfortunate cases can't be forgotten.

Yes, it's true. I think the main reason to overcome such moments is the sense of duty towards all the other patients whom you actually have the duty to

grele în carieră. Cum ați reușit să le depășiți și să nu cedați, să nu vă lăsați pradă deznădejdii care e, în definitiv, foarte umană? Ați spus mai demult, într-un alt interviu, că pacienții salvați se uită foarte repede, pe când cazurile nefericite nu se pot uita.

Da, e adevărat. Cred că principala rațiune de a depăși astfel de momente este simțul datoriei față de toți ceilalți pacienți pe care, de fapt, ai datoria să-i salvezi, poate tocmai în memoria celor pe care nu i-ai putut salva. Trebuie să-ți duci misiunea până la capăt și, dacă e să facem o echivalență creștină, să-ți duci crucea până la capăt.

*Ați publicat ceva inedit, în afara lucrărilor de specialitate, totuși având o puternică legătură cu medicina, un volum intitulat **Viața și opera profesorului Dan Setlacec**. Menționați în legătură cu această apariție editorială: „Cartea nu dorește a fi o biografie oficială, ci mai degrabă viziunea cuiva care a avut șansa să cunoască în mod direct o mare personalitate și se simte dator să depună mărturie”. De ce o carte despre profesorul Dan Setlacec?*

Pe de-o parte dintr-o datorie morală pe care orice elev cred că o are față de maestrul lui, sau cel puțin ar trebui s-o aibă. Pe de altă parte, pentru că eu am încercat să urmez un model, un model care n-a fost preluat suficient în memorialistica medicală românească și care, în cazul meu, a fost cartea lui Teodor Burghilea despre Nicolae Hortolomei, *Viața și opera profesorului Nicolae Hortolomei*. Eu consider asta un model-standard, până la urmă. Profesorul Burghilea a scris despre viața și opera maestrului său. E o carte care nici nu știi cui se adresează, pentru că partea care se cheamă *Viața* poate fi citită de oricine, partea care se cheamă *Opera* și pe care și Burghilea a dezvoltat-o foarte larg în cartea despre Hortolomei și care înseamnă descrierea unor procedee sofisticate, a unor operații pe care numai cei din specialitate le pricep. Așadar nu știi cui se adresează, de fapt, cartea, dar a fost un model. Am fost genul care am încercat să urmez modele, atât cât am putut. Mi s-a părut că dacă cineva a inițiat o tradiție și acel cineva a fost validat ca unul dintre liderii medicinei românești pentru vremea respectivă, generațiile următoare au datoria să preia acest model. Nu avem ce să mai inventăm, nu trebuie să inventăm alte modele. Pe de altă parte, suntem și noi obligați să ducem mai departe această tradiție pentru că, așa cum Burghilea a scris despre Hortolomei și alții despre maeștrii lor, Ion Făgărășanu despre Ernest Djuvara, dar și alte cărți pe acest model, și generația actuală trebuie să arate că nu e o generație spontană, că s-a format la școala unor maeștri, că în medicina românească există o anumită tradiție despre care am și vorbit la început. Deci o datorie morală, într-un fel, și este continuarea unui

save, maybe precisely in memory of those you couldn't. You have to see your mission through to the very end and, if we are to use a Christian analogy, bear your cross to the very end.

*You've published something never seen before, outside the field of specialty literature while still having a strong connection to medicine, a book called **The Life and Work of Professor Dan Setlacec**. Here's what you point out about it: "The book doesn't claim to be an official biography, but rather the perspective of someone who has had the chance of directly knowing a great personality and feels it is his duty to testify". Why a book about Professor Dan Setlacec?*

On the one hand, out of a moral duty which, I think, every student has for their master, or at least should have. On the other, because I tried to follow a model, a model that wasn't sufficiently used in Romanian "medicine memoir" literature, which in my case was Teodor Burghilea's book about Nicolae Hortolomei, *The Life and Work of Professor Nicolae Hortolomei*. I consider this a standard model. Professor Burghilea wrote about his master's life and work. You couldn't really say who this book is for because the part called *The Life* can be read by anyone, whereas the part called *The Work*, which Burghilea copiously extended, describes complicated procedures and operations that only experts will understand. So you don't really know who the book is for, but it has been a model. I was the type of person who tried to follow models as much as I could. I've always felt that if someone starts a tradition and that someone was validated as one of the leaders of Romanian medicine at the time, future generations have the duty to pick up that model. We don't have anything left to invent, we don't need to invent other models. On the other hand, we ourselves have the obligation of taking this tradition forward because, just as Burghilea wrote about Hortolomei and others have written about their masters, Ion Făgărășanu about Ernest Djuvara, but also other books following this model, so the current generation must show that it's not a spontaneous generation, that it was trained in the school of certain masters, that in Romanian medicine there is a certain tradition which I touched upon in the beginning. So a moral obligation, in a way, and it carries on a model which I would want to see carried on as much as possible.

And the second part of the previous question, Professor: how important is the master-apprentice relationship? You have built things in medicine. Do you have professional apprentices?

Involuntarily! I don't know if I can call them apprentices, I'm not sure if it's the best term. The fact is that each of us, in a certain profession, forms some

model pe care l-aș vrea la rândul meu continuat, în măsura în care se poate.

Și partea a doua a întrebării anterioare, domnule profesor: cât de importantă este relația maestru-discipol? Dumneavoastră ați construit în medicină. Aveți discipoli din punct de vedere profesional?

Vrând-nevrând! Nu știu dacă pot să-i numesc discipoli, nu știu dacă e cea mai bună denumire. Fapt e că fiecare dintre noi, într-o anumită meserie, formează niște generații și, la un moment dat, predă ștafeta generației următoare. Că membrii generației următoare se consideră discipoli sau nu ai generației precedente, asta nu știu. Am văzut în medicina românească și persoane care consideră că medicina a început cu ei. N-am o problemă eu, personal, în sensul ăsta. Am încercat să înțeleg orice fel de mentalități. Unii care au spus că tot ce au făcut înaintașii n-a fost bine, au inventat ei totul. Normal ar fi să considerăm că e vorba de o succesiune de generații și cel mai corect ar fi să vorbim de generația următoare, nu neapărat de discipoli, pentru că unora li se pare prea puțin – cum pot să fie considerați discipoli când unii dintre ei se consideră acolo sus? Nu e cazul meu și al școlii pe care am format-o la Fundeni, din contră, am avut șansa să formez elevi foarte buni și foarte capabili. Însă am văzut în alte părți ideea asta că nu datorăm nimic înaintașilor, iar termenul de discipol deranjează puțin, cumva totul începe cu noi, de fapt!

Domnule profesor, o întrebare care face parte din setul oricărui interviu: cum stați cu timpul? Aveți timp pentru hobby-uri, pentru călătorii, pentru altceva decât medicină? De fapt, ce hobby-uri are Irinel Popescu?

Nu prea mai are nici un hobby, nici n-am prea avut, din lipsă de timp. Cât despre timp, asta mă face să-mi amintesc de unul dintre mentorii mei pe care-l evoc de multe ori, cu toate că am făcut meserii total diferite, și anume de Solomon Marcus. Când a împlinit 90 de ani m-a întrebat: „Cât poate să trăiască un om, domnule doctor?” Am vrut să-i dau un răspuns optimist: „Să zicem 120 de ani, ca în Biblie.” Mi-a răspuns: „Mie nu-mi ajunge, domnule, eu am multe proiecte!” Așadar, cu timpul toți stăm prost, mai ales când avem multe proiecte și nu putem să le terminăm și timpul se scurge. Până la urmă, cineva angajat pe multe fronturi niciodată nu are timp suficient.

Vă doriți ceva special, acum, în pragul frumoasei dumneavoastră vârste?

Da. Ca orice profesor care a funcționat ca mentor pentru niște generații de chirurgi, marea mea dorință

generations and, at a certain point, passes the torch to the next generation. If the members of the next generation see themselves as apprentices of the previous generation or not – that I do not know. I have seen individuals in Romanian medicine who are under the impression that medicine started with them. I don't personally have a problem in that regard. I have tried to understand any sort of mentalities. Some have said that nothing their predecessors did was good and claim to have invented everything themselves. It would be normal to view this as a succession of generations and the most correct way would be to speak about the next generation, not necessarily apprentices, because some consider this to be too little – how could they be considered apprentices when some of them think they are the very top? It's not the case with me and the school I founded at Fundeni, on the contrary, I've had the chance of training very good and very capable students. But I have seen in other places this idea that we don't owe anything to our forebears and that the term "apprentice" is quite bothersome, that somehow everything starts with us, actually.

Professor, a question that appears in the set of any interview: how much time do you have for hobbies, for traveling, for anything else other than medicine? What hobbies does Irinel Popescu have, actually?

He doesn't really have any hobbies anymore. I didn't really have any, because I didn't have time. And, with regards to time, I remember one of my mentors, Solomon Marcus, who I often evoke even though we've had completely different professions. When he turned 90 he asked me: "How long can a person live, doctor?" I wanted to give him an optimistic answer: "Let's say 120 years, like in the Bible." He told me: "That's not enough for me, doctor, I have many projects!" So time isn't friendly with any of us, especially when we have many projects and aren't able to finish them and time goes by. After all, someone who is engaged on many fronts never has enough time.

Do you wish for anything special now, on the doorstep of your beautiful age?

ar fi ca aceștia să depășească performanțele pe care le-a obținut generația noastră. E și normal să fie așa, pentru că vor beneficia de altă tehnologie, de alte posibilități, de alt tip de medicină, imagistica va fi mai bună, terapia intensivă va fi mai bună, mijloacele chirurgicale mai bune – așadar, să ducă mai departe și să performeze la un nivel mai înalt în chirurgia românească.

Vă mulțumesc mult, domnule profesor, pentru timpul dumneavoastră și reiau urarea de la începutul întâlnirii noastre: La mulți ani fericiți!

Mulțumesc foarte mult! Dacă-mi permiteți, în încheiere, mi-aș permite să exprim și eu apreciere deosebită asupra a ceea ce faceți. E principalul motiv pentru care am fost onorat să vă acord acest interviu. V-am urmărit activitatea de-a lungul timpului și pot spune că puțini ziariști de nișă, oarecum, au dovedit o asemenea seriozitate într-o perioadă atât de lungă de timp, o constanță în demersul pe care l-au făcut și o exigență maximă față de această meserie. Vă felicit pentru tot ce ați făcut și vă doresc mult succes mai departe.

Vă mulțumesc domnule profesor. Venind din partea unuia de calibrul dumneavoastră, înseamnă foarte mult pentru mine. Vă mulțumesc mult încă o dată.

Numai bine vă doresc!

Yes. Like any professor who has been a mentor for some generations of surgeons, my great wish is that they surpass the performances achieved by our generation. It's something normal, because they will benefit from new technologies, new possibilities, a new type of medicine, imaging will be better, intensive care will be better, surgical means will be better – so I wish for them to carry on and perform at a higher level in Romanian surgery.

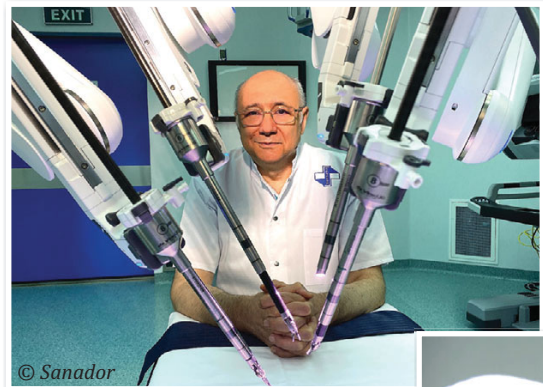
Thank you very much for your time, Professor, and I will reiterate my wish for you from the start of our meeting: Many happy returns!

Thank you very much. If you will allow me, as a last remark, I would take the liberty to express my great appreciation for what you are doing. It is the main reason why I was honoured to grant you this interview. I have been following your activity and I can say that few (somehow niche) journalists have proven such diligence over such a long period of time, such steadiness in their endeavours and a maximum strictness for this profession. I congratulate you for all you have done and wish you best of luck going forward.

Thank you very much, Professor. Coming from someone of your calibre, it means a lot to me. Thank you once again.

I wish you all the best! ■

Sursa / Source: <https://youtu.be/ySI98U2V6Us>

Internet Lodge No. 9659 (UGLE) – 25 years

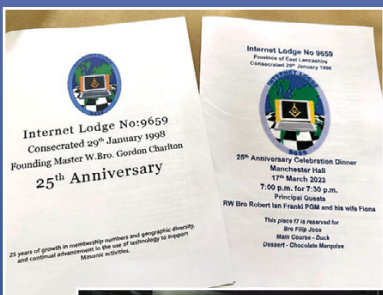
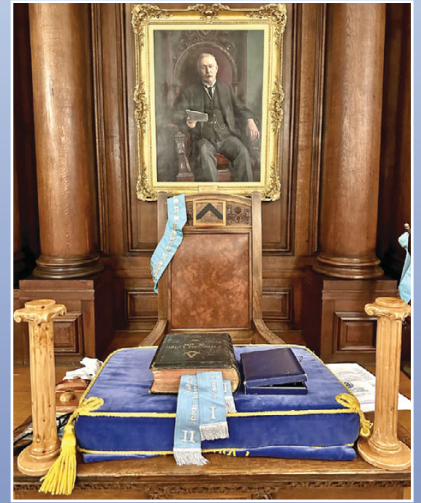

Photo credits: INTERNET Lodge

Cina de Gală – Jubileul de Argint al Lojii Internet

Weekend-ul Internet Lodge din martie 2023 a început oficial vineri, 17 martie, când mai mulți membri ai Internet Lodge nr. 9659, împreună cu partenerii și invitații lor au participat la o cină în Bridge Street din Manchester, pentru a sărbători cea de-a 25-a aniversare a consacării Lojei.

Loja a fost încântată să primească pe invitatul principal, pe Drept Respectabilul Robert I. Frankl, Mare Maestru Provincial pentru East Lancashire și pe soția sa, doamna Fiona Frankl. După o recepție încântătoare cu prosecco și tartine, Maestrul și principalii noștri oaspeți au intrat în procesiune sub îndrumarea maestrului de ceremonii, Dave Hedley.

Cuvântul de bun venit a fost rostit de Maestrul Venerabil al Lojii, Emmanouil Diamantas, iar rugăciunea de către capelanul Lojii Internet, Venerabilul Frate Roy Morris.

Venerabilul Frate John Dutchman a făcut apelul nominal al foștilor Maeștri Venerabili ai Lojii, dintre care unii au putut fi prezenți. Tortul aniversar a fost apoi tăiat de către Maestrul Venerabil, după care toți s-au așezat la o masă excelentă, pregătită și servită de Manchester Hall.

După masă, care s-a încheiat cu o felie din tortul aniversar, am ținut un toast în cinstea Regelui. Toastul pentru Lojă a fost propus de către Drept Respectabilul Mare Maestru Provincial, la care Venerabilul Frate Chris White a răspuns în mod corespunzător. A urmat divertismentul oferit de Estelle, care ne-a încântat cu un repertoriu de cântece din musicaluri și arii clasice. O mulțime de oameni fericiți și mulțumiți s-au retras vorbind despre următorii 25 de ani.

Internet Lodge – Silver Jubilee Gala Dinner

The Internet Lodge Weekend of March 2023 officially started on Friday 17th March, when several members of Internet Lodge No. 9659, along with their partners and guests attended a dinner in Bridge Street Manchester, to celebrate the 25th Anniversary of the consecration of the Lodge.

The Lodge was delighted to welcome as its principal guests R. W. Brother Robert I. Frankl, Provincial Grand Master for East Lancashire and his wife, Mrs Fiona Frankl. After a delightful prosecco and canapes reception, the Master and our principal guests entered in procession under the guidance of the Director of Ceremonies, Dave Hedley.

Words of welcome were given by the Master, W. Bro. Emmanouil Diamantas. Grace was offered by the Chaplain, W. Bro.

Roy Morris.

W. Bro. John Dutchman gave a roll call of the Past Masters of the Lodge, some of whom had been able to attend. The celebratory cake was then cut by the Worshipful Master, after which all assembled sat down to an excellent meal, prepared and served by Manchester Hall.

Following the meal, which ended with a piece of the birthday cake, we had the toast to the King. The toast to the Lodge was proposed by the R. W. Pr. G. M. to which W. Bro. Chris White duly responded. This was followed by entertainment from Estelle who regaled us with a repertoire of songs from the musicals and classical arias. A lot of happy and contented people retired talking about the next 25 years. ■

Calea îngustă a Francmasonului

PREAMBUL

Textul de față este un articol / o prezentare despre calea pe care ar trebui să o urmeze orice Francmason în călătoria lui masonică. Ea nu are nici un punct terminus, întrucât este o cale a descoperirii. De asemenea, este o introducere pentru cei care doresc să devină Francmasoni și au așteptările conturate înainte de a deveni membri. Se spune că Francmasoneria perfecționează oamenii buni, însă trebuie să accentuez faptul că nu te schimbă. Ani întregi de activitate în sistemul juridic englezesc m-au convins de acest lucru. Ce poate face calea este să vă ajute să evoluati în cea mai bună versiune a voastră. Este o filosofie a dezvoltării personale și învățării.

Așa cum au remarcat Conducătorii Marii mele Loji, singurele taine masonice sunt străngerile de mână, cuvintele și însemnele gradelor. Din acest motiv, le-am omis din text. Pe cât posibil, nu am folosit jargonul sau limbajul ritualurilor sau prelegerilor originale. Sper ca persoana care ascultă, bărbat sau femeie, să fie încurajată să devină un Francmason mai bun – sau, dacă tocmai se alătură Breslei, se va simți mai în largul ei cu experiențele pe care le avea în drumul său. Sper să readuc accentul pe atenția acordată Scripturilor, Ritualului, Celor Trei Mari Principii Adevărate și Catehismului Prelegerilor Breslei. [www.webofhiriam.org]

Sunt recunoscător scrierilor lui W.L. Wilmshurst și fraților mei îndrumători care m-au ajutat până acum și pe care sunt încântat să îi numesc Frați, Companioni, Pietre și Călăuze.

UNDE ÎNCEPEM SĂ NE GÂNDIM LA FRANCMASONERIE?

„În inima mea.” Orice bărbat și orice femeie care își dorește să intre în Breasla Francmasoneriei trebuie să fie pregătit sau pregătită în adâncul inimii. Pentru a

The Strait Path of the Freemason

PREAMBLE

This is a presentation or paper on the path every Freemason should follow in his masonic journey. There is no terminus as it is a path of discovery. It is also, an opening introduction for those wishing to be Freemasons with an outline of the expectations before joining. It is said it makes good men better but I must emphasize that it does not change you. Years of involvement with the English Judiciary has convinced me of this. What the path can do is help you evolve into the best man or woman you can be. It is a philosophy of self-help and learning.

As advised by Rulers of my Grand Lodge the only masonic secrets are the handshakes, words and tokens of the degrees. For this reason, I have omitted them from

the text. As far as possible I have not used jargon or the language of the original rituals or lectures. I hope the person, man or woman, will be encouraged to be a better Freemason. Or, if joining the Craft will be more comfortable of the experiences they will have on their path. I would hope to bring some emphasis back to the attention to the Scriptures, the Ritual, The True Three Grand Principles and the Catechism of the Craft Lectures. (www.webofhiriam.org)

With thanks to the writings of W L Wilmshurst and my tutoring brethren who have help me thus far who will in this instance I am delighted to call my Brethren, Companions, Stones and Guides.

WHERE DO WE BEGIN TO THINK OF FREEMASONRY?

“In my heart”. To every man or woman entering the Craft of Freemasonry they must be prepared in their heart. To make that first step towards the fraternity a

face acel prim pas către fraternitate este nevoie de o dorință de cunoaștere, de dezvoltare, și de niște curaj. S-ar putea spune că este o chemare, sau poate o vocație. Este de datoria individului să decidă care dintre ele. Francmasoneria nu este un club social, o rețea sau altceva de genul acesta. Există multă socializare, multe mese, întâlniri și un sentiment de înfrățire, dar în esență este o organizație filosofică de dezvoltare personală. Ar trebui să fie o experiență pe toată durata vieții și probabil vă va solicita tot mai multă atenție pe măsură ce săpați în profunzimea ei și permiteți cunoașterii descoperite acolo să vă înalțe în locul acela de pace, iubire și armonie în sinele vostru.

O altă condiție este credința într-o ființă superioară. Observați că această ființă nu este definită sau descrisă în vreun fel. Cel mai bine este să o considerați o credință într-un principiu al ordinii și regularității care controlează existența și scopul tuturor lucrurilor. Legile imuabile ale naturii sunt, poate, un semn de ordine și bună gestionare, și trebuie să ne gândim la începutul vieții și al tuturor lucrurilor.

Dacă sunteți credincioși și practicanți ai unei religii este important să continuați în această direcție. Francmasoneria nu este un substitut pentru religie și nici nu profesează o Zeitate alta decât recunoașteți deja. Credința voastră este importantă și veți fi sprijiniți în credințele voastre. Prindeți curaj, priviți către cartea voastră sfântă, pe care o numim Cartea Legii Sfinte (CLS). Conține multe dintre subiectele despre care vom discuta în textul de față.

Simbolurile vor reprezenta o parte importantă din educația voastră masonică și ar fi înțelept să le studiați, deoarece sunt explicate în termeni simpli. Au întotdeauna un sens mai profund și conțin multe secrete și mesaje pentru călător. Împărtășiți constant cu ceilalți ceea ce ați descoperit. Simbolurile vorbesc în adâncul ființei fiecăruia dintre noi și vor însemna lucruri diferite pentru oameni diferiți.

Ca să subliniez acest lucru, gândiți-vă la adevărul matematicii, la regularitatea raportului numărului de aur 1,618, sau, mai direct, la geometrie, care conține niște adevăruri minunate care demonstrează un adevăr etern. Chiar există mai multe adevăruri. Sunteți bineveniți să le cercetați, deoarece adevărul este unul dintre Marile Principii ale Francmasoneriei.

Iată un Simbol binecunoscut, reprezentarea mea favorită a Echerului și a Compasului. Litera G vine de la „God” (Dumnezeu), de la „Geometrie”, sau doar marchează Centrul? Vedeți, există mai multe interpretări ale simbolurilor și fiecare înseamnă altceva. Ne vorbesc în profunzimea subconștientului.

Sunt convins că mulți membri nu cred într-o ființă superioară cu personalitate sau imaginație. Eu, personal,

desire for knowledge, a wish to develop oneself and some courage is needed. This may be described as a calling and perhaps a vocation. It is up to the individual to decide which. Freemasonry is not a social club, a network or anything else. There is much of Social, dining, meetings and fellowship but essentially it is a Philosophical organisation of self-help and personal development. It should be a lifelong experience and will probably take up much of your attention the more you delve into its depth and allow the knowledge contained to lift you to that place of peace, love and harmony in self.

A further requirement is described as a belief in a superior being. Note that this being is not defined or described in any way. It is best to consider this as a belief in a principle of order and regularity controlling the whole existence and purpose of everything. The unmovable laws of nature are perhaps a sign of order and good management and we must consider the beginning of life and all things.

If you have a faith and practice this in a religion it is important that you continue in this. Freemasonry is not a substitute for religion nor is it professing any Deity other than you already recognise. Your faith is important and you will be supported in your own beliefs. Be encouraged, look to your holy book, which we describe as the Volume of Sacred Law (VSL) it contains much of what we will speak of in this paper.

Symbols will figure greatly in your Masonic Education and it would be wise to study these as they are explained in simple terms. There is always a deeper meaning and contain many secrets and messages to the traveller. Share with others regularly what you have found. Symbols will speak deep into each of us and will mean many different things to different people.

To amplify this, consider the truth of mathematics, the regularity of the ratio of the Golden Number 1.618 or more directly geometry that contains some wonderful truths for the demonstration of an eternal truth. There are more truths. You are welcome to research these, as truth is one of the Grand Principles of Freemasonry.

Here is a well-known Symbol. My personal preferred representation of the Square and Compasses. The G is it either for G-d or Geometry or does it just mark the Centre? You see, there are interpretations of symbols and each mean something different. They speak deep into our subconscious.

I am sure many members do not believe in a superior being of a personality or imagination. I am

nu am nimic împotriva, deoarece experiența mi-a arătat că ateii declarați pot avea un caracter mai moral și vertical decât mulți „credincioși”. Au mărturisit adevărul faptului că nu cred, însă și-au dat seama că sunt supuși legii naturale. Deși nu li se permite accesul în Francmasoneria regulată, unele structuri masonice îi primesc pe ateii.

Prin urmare, când intrați într-un Templu Masonic credințele vă vor fi puse la încercare și veți asculta o rugăciune masonică. Invocarea i se adresează Marelui Arhitect al Universului, un termen general care cuprinde toate numele Divinității către care privim cu toții. E înțelept să vă fie limpede în ce credeți cu adevărat și să fiți dispuși să luați parte la o astfel de provocare. Credeți într-un Univers Ordonat și în adevărul regularității legilor naturii care ne-au făcut să existăm? Puteți transpune acest adevăr în cuvinte, în cadrul a ceea ce noi numim rugăciune? Sunteți dornici să învățați lucrurile pe care vi le putem împărtăși și prin care vă putem ghida? Dacă da, atunci poate că sunteți pregătiți cu inima. Gândiți-vă la aceste lucruri și lămuriți-vă. Francmasoneria ar trebui să fie un angajament pe viață. Fiți siguri, lămuriți și luați-vă angajamentul de a contribui pe măsură ce învățați. Dacă vă aflați în Masonerie fără educație, instruire sau angajament față de ritual și catehism, vă sugerez să plecați.

Prima lecție învățată este să vă depășiți teama și să aveți încredere într-o călăuză sau învățător. Vă aflați în întuneric, în absența luminii sau chiar a Luminii Masonice. „E ceva obișnuit ca un copil să se teamă de întuneric, însă mai rău e ca un adult să se teamă de Lumină.” Chiar se întâmplă. Dar, cu inima deschisă și încrezătoare, puteți merge mai departe.

Lumina Masonică este cunoașterea descătușată de prejudecăți și superstiție. Pașii sunt în căutarea unui Maestru care să vă învețe și să vă călăuzească. Prin smerenie și încredere veți demonstra că admiteți dorința de cunoaștere și acceptați faptul că nu contează bogăția materială, ci valoarea autentică pentru ceilalți oameni.

În termenii filosofiei masonice, intrăm în Templul Breslei ca indivizi iregulari, aflați în întuneric, pierduți, fără disciplină, în nevoie și neinstruiți. Primii pași sunt simbolici pentru neregularitatea persoanei, dar nu sunteți lăsați mult timp în această postură tristă. Călătoria începe spre Est, unde se află așezat Maestrul Venerabil al lojii. Sunteți în căutarea unui Maestru, sau în cazul de față a unui Îndrumător sau Călăuză. Au loc tot felul de prezentări și veți găsi un „Îndrumător maestru iscusit” care să vă conducă pe calea cea dreaptă.

Prima lecție care trebuie învățată este empatia, atunci când e pusă la încercare compasiunea față de ceilalți oameni și frați ai voștri. Din această lecție ar

personalmente fii feli cu acest. As experience has shown me that professed Atheist can have a more moral and upright character than many “believers”. What they confessed was their truth in not believing but realising that they were ordered and subject to the natural law. Whilst Atheist are not permitted in regular Freemasonry some constitutions do.

Therefore, on entering a Masonic Temple you will be challenged on your beliefs and listen to a Masonic prayer. The invocation is the Great Architect of the Universe. A general term to cover all titles of the Deity we each look to. It is wise to be clear in your mind as to what you truly believe and are content to partake in such a challenge. Do you believe in an Orderly Universe and the truth of the regularity of the laws of nature that caused us to exist? Can you verbally acknowledge the truth of this in what we call a prayer? Are you keen to learn what we can teach and guide you through? If so, you are perhaps prepared in your heart. Think on these things and be clear. Freemasonry should be for a lifelong commitment. Be sure, clear and commit to contribute as you learn. If you find yourself in Masonry with no education, teaching or commitment to the ritual and the catechism, I suggest you move.

The first lesson learnt is to overcome fear and trust a guide or teacher. You are in darkness in the absence of light or even Masonic Light. “It is usual for a child to be afraid of the dark but what is worse is an adult afraid of the Light”. It does happen, with your heart open and trusting you may proceed.

This Masonic Light is knowledge unfettered by prejudice and superstition. The steps are to seek a Master to teach and guide. In humility and trust you will demonstrate your acknowledgement of a desire for knowledge and acceptance that you are without true wealth and value to your fellow man.

In terms of masonic philosophy, we enter the Craft Temple as irregular, in darkness, lost, out of discipline, in need and untutored. The first steps are considered symbolic of irregularity in the person but you are not long left in this sad position. Your journey begins towards the East, where the Master of the lodge sits. You are in search of a Master or in this case a Tutor or Guide. Introductions of sorts take place and you will find a “skilled artist Tutor” to lead you on the strait path.

The first lesson to learn is empathy, when your compassion for your fellow man and brethren present it put to the test. From this lesson you should perceive that this means much more than cash handouts. Such

trebuie să înțelegeți că empatia înseamnă mult mai mult decât o donație de bani. Astfel de daruri sunt o fanfaronadă publică a certificatelor și medaliilor, care doar vă stimulează orgoliul. Lucrurile acestea sunt contrare CLS față de care ați depus jurământul, cum sunt și față de versetele din Matei VI, 4. Realist vorbind, vi se va cere să alinați nevoile tuturor celor care vin către voi – să vindecați, să învățați, să îngrijiți, să sprijiniți emoțional, să vizitați, să oferiți ajutor, să oferiți „o vorbă bună”, să ajutați și, mai presus de orice, să arătați iubire. Nu e ceva împovăraător, pentru că nu vi se cere să faceți sau să dați decât după putința resurselor, și nu în detrimentul familiei sau serviciului. Să nu cădeți niciodată în capcana aplauzelor publice, pentru că gesturi precum cele de mai sus ar trebui făcute în liniște și în intimitate. Rămăși fără toate obiectele de valoare, veți învăța mai întâi să rezonați cu cei nevoiași, nu doar să-i compătimiți.

Veți fi instruiți cum să căutați să vă perfecționați, folosindu-vă conștiința în tot ce faceți și vorbiți. Prin autoexaminare și analizând lucrurile pe care le-ați putea face, sau pe care le-ați putea face mai bine, vă veți dezbăra de toate obiceiurile și cuvintele neglijente care ar putea jigni sau stârni polemici. Veți deveni mult mai serviabili față de ceilalți oameni și veți fi parteneri, fii, frați și tați mai buni.

Ar fi bine să învățați așa-numitele Arte Liberale și Științele, pentru că prin cunoaștere creștem ca indivizi, învățăm, analizăm, contestăm, întrebăm, căutăm alternative și ne stabilim propriul punct de vedere. Ne amintim mereu că e posibil să nu existe un răspuns corect sau greșit, ci o ocazie de a învăța mai mult prin dezbateri și discuții echilibrate și cinstite. Astfel, veți purta conversații mult mai informate și veți avea o anumită autoritate în baza căreia să vă împărtășiți opiniile și altora – cu excepția religiei și politicii, subiecte care nu trebuie deschise niciodată în Lojă.

Veți primi cu bucurie corectările, în caz că v-ați abate de la comportamentul integru care e așteptat de la voi. Totodată, vă veți purta cu blândețe și smerenie față de frații voștri. În calitate de Maeștri Masoni, se află acolo ca să vă ajute. Ar trebui să căutați binele exemplificat în alții și să încurajați buna viață în societate. Fiți deschiși să-i primiți pe alții care vor să învețe de la voi cu aceeași smerenie pe care o are îndrumătorul vostru față de voi.

URMĂTORUL PAS

După ce ați depășit teama și ați învățat să aveți încredere, de ce încredere mai mare e nevoie să vă gândiți la Univers, la principiile care ordonează toate

gifts are full of ego boosting public fanfare of certificates and medals. These are contrary to the VSL that you took your obligation on as in verses Matt 6:4. Realistically you will be required to succour the needs of all who come to you. To heal, teach, nurse, support emotionally, visit, aid, give the 'gracious word', help and above all show love. This is not onerous as you are expected only to do or give what is within your resources and not to the detriment of your family or work. Never fall into the trap of taking public applause for such as it should be done quietly and privately. Divested of all valuables you will first learn to feel with the needy not just sympathise.

You will be instructed how to strive to perfect yourself using your conscience in all you do and speak. By self-examination and review of what you could do, or be better at doing, you will chip off all those habits and careless words that cause offence or dispute. You will become more serviceable to your fellow man and be a better partner, son, brother and father.

You should study what we call the Liberal Arts and Sciences. As by knowledge we grow as an individual, we learn, review, challenge, inquire, seek alternatives and establish our own point of view. Ever we remember there may be no right or wrong answer but an opportunity to learn more in balanced and fair argument and discussion. As such your conversation will be more informed and you will have some authority in which to share a point with others. Excluding the subjects of religion and politics which should never be raised in Lodge.

You will welcome correction, should you move away from the upright behaviour expected of you. You will also maintain a meek and humble deportment with your brethren. As Master Masons they are there to assist. You should seek the good exemplified in others and ensure the encouragement of good citizenship. Be open to receive others who wish to learn from you with the same humility shown to you but your tutor.

FURTHER STEP

Having overcome fear and learnt to trust, what greater trust is needed to consider the Universe, the ordering principles of everything, the beginning and the end. Fear should have become awe of the magnificence of creation. To some this would be the deity of their personal beliefs, to others the signature of order,

lucrurile, la început și la sfârșit! Teama ar trebui să fi devenit minunare față de cât de magnifică e creația. În cazul unora ar fi vorba despre divinitatea din credințele lor personale, pentru alții este semnul ordinii, armoniei și continuității lucrurilor. Vorbim despre o creație sau o existență mare, așa că să ne bucurăm de ea.

Aflăm acum despre o cale șerpuitoare a vieții, scara spiralată a experienței și progresului, a trecerii de la întuneric la lumină. Nu mai intrăm în întuneric și intrăm în lumina totală a zilei împreună cu frații noștri.

Iată aici diferența dintre cuvintele *Strait* (îngust) și *Straight* (drept). Ne aflăm pe o cale îngustă care nu e ușor de găsit, se întoarce și se răsuțește, dar cu toate acestea înaintează spre țelul nostru. Calea Dreaptă, cea care ne duce direct la capătul ei, nu este calea noastră. O astfel de cale e o diversiune și ne poate prinde în capcană în zone lipsite de valoare și înșelătoare. Trebuie să experimentăm și să învățăm despre numeroasele lucruri pe care le observăm de-a lungul vieții.

Ca exemplu masonic, o scară în spirală ne face să privim în jurul nostru, către exterior, către multe perspective, în drumul parcurs de jos în sus. E posibil ca pe drum să existe camere de studiu sau experiență, însă destinul nostru se află mai sus și ne cheamă de la o experiență la alta. Nu avem decât un timp limitat pe pământ, așa că trebuie să ne umplem și folosim timpul pentru dezvoltare personală, cât mai e vreme.

Aici învățăm despre Centru. Acest echilibru este descris drept punctul din cerc. Trebuie să fim conștienți de pericolele de a ne afla prea departe într-o direcție. Gândiți-vă la un cerc și cele 360 de grade ale lui. Nu vom discuta decât despre patru dintre ele. Luați drept exemplu compasul. În Estul Spiritual putem fi cu mintea atât de îndreptată spre ceruri încât să nu mai fim de vreun folos lumesc pentru aproapele nostru. În Vestul rațional și fizic am putea fi orbiți de intransigență, ferm convinși și incapabili să învățăm mai multe decât ceea ce vedem în mica noastră lume. Lumina strălucitoare a cunoașterii aruncată de Soarele amiezii la Sud poate fi locul nostru pentru mari învățături, dar atunci înseamnă că suntem pe calea dreaptă și distrași de la lumea mai amplă a experienței. Sau poate ne place să sălășluim în cele mai adânci firide din Nord, trăind în ignoranță perpetuă, experimentând puțin și neștiind nimic. Calea noastră este drumul șerpuitor al învățării și experienței.

Aici se află Centrul nostru, pe care îl putem numi Centru Divin, sau punct de echilibru. Suntem conștienți de sinele nostru, de alții, de un Centru Divin, un loc al echilibrului și ordinii perfecte din viața noastră. Este fundamental în Francmasonerie. Este locul în

harmony and continuance of all things. It is a big creation or existence so enjoy it.

We now learn of a winding path of life, that spiral staircase of experience and progress, darkness to light. No longer entering darkness we come into full light of day with our brethren.

Here is the difference between the words *Strait* and *Straight*. We are on a strait path that is not easy to find it turns and twists but none the less is progress towards our goal. The Straight path, one which is direct to the end, is not our way. For such a path is a diversion and can trap us in areas with no value and deceptive. We are to experience and learn of many things observed in the passage of life.

For a masonic example a spiral stair makes us look around, outwards to many views from the bottom to the top. There may be rooms of study or experience along the way but we have our destiny higher up and calling us from one experience to the next. We have but an allotted time on earth so we should fill and use our time in personal development whilst we can.

Here we learn of Centre. That balance described as the point in the circle. Being aware of the dangers of being too far in one direction. Consider the circle with 360 degrees. We will consider but four. Take the compass as an example. In the Spiritual East we can be so heavenly minded to be of no earthly use to fellow man. In the rational and physical West we can be bound by intransience, firm in conviction and unable to learn more than we see beyond our own little world. The bright light of the knowledge of the noon day Sun in the South can be our place of great learning but we are then on the straight path and distracted from the wider world of experience. Or we might like to dwell in the darkest recess of the North, live in perpetual ignorance and experience little and know nothing. Our path is the winding road of learning and experience.

Here is where our Centre, we may call the Divine Centre, or place of balance is. We are aware of self, others, a Divine Centre, a place of perfect balance and order in our lives. It is fundamental in Freemasonry. It is the place where you are. The Temple about you is only a metaphor for your whole being. The Officers and members about you are your component parts. This is something you should think on and try to understand yourself by self-examination and contemplation. Your Tutor should guide you in this and no doubt you will eventually understand the principles of our Craft working on you.

Able to call in from the rational, the spiritual and knowledge sources available to us whilst being aware

care vă aflați. Templul din jurul vostru este doar o metaforă pentru întreaga voastră ființă. Ofițerii și frații din jurul vostru sunt, de fapt, elementele ce vă compun. E bine să vă gândiți la asta și să încercați să înțelegeți singuri, prin autorefecție și cugetare. Îndrumătorul vostru trebuie să vă călăuzească în sensul acesta și fără îndoială veți înțelege în cele din urmă principiile Breslei noastre lucrând înăuntrul vostru.

Ar trebui să ne putem alimenta din sursele raționale, spirituale și de cunoaștere pe care le avem la dispoziție, fiind în același timp conștienți de ignoranță și lipsuri. A ne afla mereu doar în locul acela unde există pacea și armonia e un ideal către care tindem cu toții pe calea îngustă.

Acum trebuie să privim către „misterele mai ascunse ale naturii și științei”. Din nou, nu vă temeți, pentru că mintea dornică de cunoaștere e cea care ne conduce la calcul, algebră, zborul în spațiu și fuziunea nucleară. Dincolo de ele avem nivelurile mai profunde de înțelegere a lumii, a oamenilor, simbolurilor și principiilor care ne țin mintea și trupul sănătoase.

Mai departe primim instrucțiuni despre cum să ducem o viață cumsecade, cinstită, moderată, să fim drepecți în tot ceea ce facem și să fim cinștiți, fără planuri ascunse, și fără a căuta să ne consolidăm orgoliul. Orgoliul este obstacolul în calea iubirii față de toată omenirea, îi lipsesc inima și limba binevoitoare care ar trebui să-l încurajeze pe orice ucenic al Breslei. Orgoliul nu-și are locul în viața noastră – calea noastră este lepădarea de sine și faptul că ne considerăm egalii tuturor celorlalți, fără prejudecăți, distorsionări de percepție sau dispreț. Iubirea Divină trebuie cultivată, și trebuie să învățăm ce înseamnă blândețea. Blândețea nu înseamnă slăbiciune. Înseamnă să știi că ești plin de resurse în timp ce ai sabia la îndemână, în teacă și pregătită, dar având numai rareori nevoie de ea. Cele trei mari principii ale noastre sunt Iubirea fraternă, Ajutorarea și Adevărul.

ÎNTUNERICUL MORȚII

Aici învățăm că lucrurile pe care le-am adunat în viață sunt trecătoare. Totul poate fi pierdut. Destinul nostru inevitabil. Înfruntarea celei mai mari frici a noastre este un triumf dacă o putem depăși. Învățând cum să mori și să renunți la tot.

Dacă am aplicat asupra noastră instrumentele care ne-au fost oferite în călătoria de până acum, vom fi adunat o oarecare perspectivă asupra noastră și poate că vom obține o oarecare pace în mintea noastră cu privire la acest adevăr îngrozitor. Căci e mai bine „să

of ignorance and want. Being nowhere but in that place of peace and harmony continuously exists is an ideal we will strive for on the strait path.

Our place here is now to look at “the more hidden mysteries of nature and science”. Again, do not fear as this enquiring mind that leads us to calculus, algebra, space flight and nuclear fusion. Beyond which we have the deeper levels of understanding the world, its people, symbols and the principles that keep us sound in mind and body.

We take further instruction on a regulated life of being fair, moderate, be upright in all dealings and ensure clarity with no hidden agenda’s or seeking to build ego. Ego is that obstacle to love of all mankind, lacking a gracious heart and tongue that would encourage the student of the craft. Ego is no place in our life, selflessness is our way and considering ourselves as the equal of all without prejudice, bias or distain. The love that is Divine is to be cultivated and we must learn the meaning of meekness. Meekness is not weakness. It is being known as resourceful with the sword at your side sheathed and ready but seldom needed. Our three grand principles are Brotherly love, Relief and Truth.

THE DARKNESS OF DEATH

Here we learn that what you have gathered in life is transient. All can be lost. Our inevitable destiny. Facing up to, what is often man’s greatest fear is a triumph if we can overcome it. Learning how to die and give up everything.

If we have applied ourselves to the tools given to us in our journey so far. We will have gathered some insight into ourselves and perhaps obtained some peace in our minds about this awful truth. For it is better “to live respected and die regretted” than to leave chaos, unhappiness and strife.

Each of us will want some hope of a future or perhaps only that we have left the world a better place for having lived in it. Hope as signed in the morning sky by that bright and morning star in the end of this night-time of darkness. Our work was not in vain but in order and had value.

To each of us we must hold on to faith in hope of there being more for us but without earthy gains. They will lie with your bones. The old rhyme says as much; – The rich and the poor when born are both alike, but the rich among the poor would be but for wealth and education”. “But when they’re

trăiești respectat și să mori regretat” decât să lași în urmă haos, nefericire și vrajbă.

Fiecare dintre noi își va dori să aibă speranța unui viitor sau poate doar că am lăsat lumea mai bună pentru că am trăit în ea. Speranța e marcată pe cerul dimineții de luceafărul strălucitor de la sfârșitul întunericii nopții. Munca noastră nu a fost zadarnică, ci a avut ordine și valoare.

Fiecare dintre noi trebuie să-și păstreze credința în speranța că avem parte de mai mult, însă nu prin beneficii materiale. Acestea vor zace alături de oasele noastre. Așa spune o zicală veche: „Bogatul și săracul se nasc la fel, dar bogatul s-ar număra printre săraci dacă n-ar avea bogăție și educație. Însă odată ce au murit și au fost îngropați, și după ce mai trec o sută de ani, nimeni nu ar putea spune care dintre oase au purtat haina de muncitor”. Marele nivelator al mândriei, orgoliului și al sinelui – cum am putea trece în moarte purtând vina vieții noastre?

Să privim acum din nou la principiile universale ale naturii și științei, la adevăruri eterne cum sunt matematica, geometria, artele liberale și științele. Acestea sunt semnele Centrului Divin, promisiunea că urmează mai multe lucruri. „Principiul vital și nemuritor din tine.”

Dedicați-vă timp să studiați sinele – ce e bun și poate fi îmbunătățit, ce e greșit și poate fi corectat. Bărbat, soț, fiu, frate, cetățean și prieten: sunteți toate aceste lucruri cum se cuvine? Dacă drumul de până acum nu v-a atins și vă aflați aici nedumeriți sau triști, întoarceți-vă la început și luați-o de la capăt revizuind și aplicând ce ați primit în timpul încercărilor, instrucțiunile și instrumentele profesiei voastre. Cât sunteți în viață, lăsați ca tot ce reprezentați voi să primească instruire și să faceți bine ceea ce ați ratat până acum.

Odată mulțumiți de progresul realizat, aveți o educație. „Să călătoriți în Vest, în căutarea lucrului pierdut.” Poate lua multe forme: necredinciosul, ignorantul, egoistul, tăgăduitorul adevărului, căutătorul, cel cu inima pregătită, cel pierdut și cel nevoiaș. Aduceți la lumină orice ați găsi. S-ar putea să fie exact ceea ce ați fost trimiși să căutați și să îi aduceți alinare.

MARILE ÎNCERCĂRI

Mulți dintre voi care vă aflați pe calea îngustă nu veți avea ocazia să vă revizuiți progresul până spre finalul călătoriei. Sunteți sfătuiți să priviți gradul de „Maestru Excelent” sau „să treceți de văluri” având în minte următorul lucru. Vă va arăta cum să priviți în urmă și să vă evaluați adevărul. Iată o schiță a încercărilor care vă așteaptă înainte să treceți mai departe cu credință, speranță și iubire față de toate lucrurile.

dead and beneath the sod, with 100 years to back it, no man on earth could tell the bones that wore the workman's jacket”. The great leveller of pride, ego and self. How can we enter this carrying the guilt of our life?

Look now back at the universal principles of nature and science, eternal truth such as mathematics, geometry and the liberal arts and sciences. These are the signatures of the Divine Centre the promise of more to come. “That vital and immortal principle within you”.

Take time to study self. What is good and can be improved, what is wrong and can be corrected, A man, husband, son, brother, citizen and friend; are you up to being all these things well? If the path so far has not touched you and you are here and confused or sorrowful. Return to the beginning and start over by review and application of what was given to you in the challenges, instructions and the tools of your trade. Whist you still have breath let everything within you receive instruction and make good that which you missed so far.

Once satisfied of your progress, you have an instruction. “To travel West, in search of that which was lost”. It can take many forms, the unbeliever, the ignorant, the selfish, the denier of truth, the seeker, the one prepared in their heart, the lost and the needy. Whatever you find bring it to light. It might just be what you were sent to seek and bring relief.

THE GREAT CHALLENGES

Many of you on this strait path will not have the following opportunity to review your progress near the end of your journey. You are advised to see the “Excellent Master” degree or “pass the veils” with the following in mind. It will show you how to look back and evaluate your truth. Here is an outline of these challenges facing you before you pass on with faith, hope and love of all.

Having been asked at the end of the Craft degrees to study “that most interesting of all human studies”, that is yourself. You may feel or believe you are ready to advance and become a Right Worshipful Master or even a Ruler in the Craft. If that is correct you will know much and appreciated the deeper meaning of Freemasonry over pomp, pride, assumed privilege and ego. So, you will become the servant of the Master Mason and continue on the path. But consider the following as a review of your achievements:

La sfârșitul gradelor Breslei vi s-a cerut să începeți „cel mai interesant dintre toate studiile omenesti”, adică pe voi înșivă. E posibil să simțiți sau să credeți că sunteți gata să avansați și să deveniți Maestru Drept Respectabil sau chiar Conducător în cadrul Breslei. Dacă într-adevăr sunteți gata, înseamnă că știți multe și apreciați înțelesul mai profund al Francmasoneriei în detrimentul pompei, mândriei, privilegiilor asumate și orgoliului. Prin urmare, veți deveni slujitorul Maestrului Mason și veți continua de-a lungul căii. Dar gândiți-vă la următoarele lucruri ca la o evaluare a realizărilor voastre:

V-ați lepădat de fapte rele și greșeli, nu ați vorbit împotriva unui frate și nu ați stârnit în alții opinii negative prin minciuni și jumătăți de adevăr. Ați respectat la virgulă principiile Frăției și nu v-ați făcut de rușine ieșind din lojă sau îndepărtându-vă de un Frate, crezând că aveți mintea și sufletul curate. Ați lucrat din greu, din toate puterile, să respectați principiile și ritualurile Francmasoneriei.

Dar nu sunteți demni să spuneți asta ca fiind adevărul, pentru că încă aveți capacitatea de a face rău și a greși. Vouă vă revine să ridicați toiagul care a fost aruncat. Toiagul pe care-l țineți în mână încă este șarpele răului, demonstrând simbolic că nu sunteți desăvârșiți sau demni. Suntem oameni, supuși slăbiciunii omenesti. Trebuie să ne amintim că nu suntem niciodată perfecți, dar putem fi mai buni.

Vă considerați lipsiți de abateri, greșeli, răzvrătire și egoism? Puneți mâna pe inimă și vedeți dacă atunci când o luați e curată ca zăpada. Ar putea fi albă, însă e albul leprei, un simbol limpede al păcatului și greșelii.

Aici puteți învăța că purtați răul cu voi cât trăiți. Aici vă veți da seama că nu sunteți mai presus de cel mai josnic răufăcător sau criminal. Sunteți oameni. Dar vă aflați pe calea îngustă.

Încă mai sunteți capabili de rău, chiar dacă l-ați respins și chiar l-ați aruncat de la voi?

V-ați eliberat de răzvrătire, răutate și greșală împotriva statului, împotriva celorlalți, împotriva fraților voștri?

Sunteți capabili să progresați spre o existență mai bună, după ce v-ați lepădat de capcanele materialismului și ale lui Mamona? Oferiți iertare celor care v-au greșit? Întrucât nu vă puteți ierta pe voi înșivă, îi puteți ierta pe alții care nu împărtășesc privilegiile voastre din Masoneria Antică, Liberă și Acceptată. Iertându-i pe alții, turnând apa curățirii asupra lor, veți găsi iertare și pentru voi înșivă. Ca să descoperiți următoarele lucruri:

Acum v-ați întors la Șorțul alb cu care ați fost inițiat în „pecetea neprihănirii și legătura de Prietenie”.

Cine vă va elibera de această impuritate? Ei bine, întoarceți-vă la început cât încă mai puteți și revizuiți-vă

You will have rid yourself of evil doing and wrongdoing, you will have not spoken against a brother or formed bad opinion in others by lies and half-truth. You will have held by the points of fellowship to the letter and not shamed yourself by walking out of lodge or away from a brother and believed yourself to be of pure mind and heart. You will have worked hard to sustain the ancient principles and observances of Freemasonry to the utmost of your ability.

But you are not worthy to say this as the truth is you still hold the capability of evil and wrongdoing in your hand. Throwing away the stick is for you to pick up. That stick that is still the serpent of evil in your hand. Symbolically demonstrating you are not perfected or worthy. We are but human and subject to human frailty. We must remember we are never to be perfect but we can be better.

Do you consider yourself free of transgression, trespass, rebellion and selfishness? Well put your hand on your heart and see if it comes away pure as snow. It might be white but it is white with leprosy a sure symbol of sinfulness and trespass.

Here you learn that you carry this with you like evil whilst you still live. Here you will realise that truthfully you are no better than the worst offender or criminal. You are only human. But you are on the strait path.

Are you capable of evil still although you have rejected and even thrown it away?

Are you free of rebellion, transgression and trespass against the state, others, or your brethren?

Are you capable of progressing to a better existence having shed the trappings of materialism and mammon? Are you pouring forgiveness out on those who have trespassed against you? As you cannot forgive yourself, you can forgive others who are not party to your privileges in ancient free and accepted masonry. In forgiving others, by pouring the water of cleansing over them you will find forgiveness of yourself. To find the following: -

You are now returned to the White apron you were initiated in “the badge of innocence and bond of Friendship”.

Who will free you from this impurity? Well go back to the beginning whilst you still can and review your entire masonic career. If you accept these truths, you cannot find forgiveness but you can forgive those who trespassed against you. Take up the water of forgiveness and pour it out on others. If you are mason enough to do that, you will find forgiveness and acceptance.

You now find, you are where you started faced with the White Apron of lamb skin, “more ancient than Golden Fleece or Roman Eagle, and more honourable

întreaga carieră masonică. Dacă acceptați aceste adevăruri, nu puteți găsi iertare, dar îi puteți ierta pe cei care v-au greșit. Luați apa iertării și turnați-o peste ceilalți. Dacă sunteți suficient de masoni să faceți asta, veți găsi iertare și acceptare.

Acum descoperiți că vă aflați unde ați început, înaintea Șorțului Alb din piele de miel, „mai străvechi decât Lâna de Aur sau Acvila Romană, și mai onorabil decât Steaua, Jartiera sau oricare alt Ordin existent; este o marcă a neprihănirii și o legătură de prietenie”. Vă aflați înaintea unui nou început.

Ce se întinde mai departe depinde de voi. Ar fi imposibil să-i descriu unei persoane neinițiate ce urmează. E suficient să spun că, în armonie cu Dumnezeu vostru, urmează o conștientizare a mortalității și Iubirii care depășește orice înțelegere.

CUM CĂUTĂM UN ÎNDRUMĂTOR SAU O LOJĂ

Dacă îmi ascultați sfatul și vă revizuiți cariera masonică veți învăța mult mai multe și veți ajunge în locul pe care nici un om nu vi-l poate oferi. Sau, dacă nu sunteți Francmasoni, poate doriți să căutați o Lojă. Aș vrea să vă îndrum spre o lojă care practică Îndrumarea, sau are o structură orientată spre educație, grupuri de discuție, dialog deschis sau libertate de expresie fără critică. Depinde de voi să o găsiți, pentru că nimeni nu vă poate face Francmason în afară de voi înșivă. Ca ajutor, aveți în vedere următoarele lucruri:

- O structură de Îndrumare; nu mentorat, ci învățături pozitive din partea unui Maestru Mason iscusit.
- Prilejul de a pune întrebări și a primi răspunsuri mulțumitoare.
- Un program de învățare a ritualului, cu vizite, loji de instruire, bibliografie recomandată.
- Accentul să nu fie pus pe Caritate, ci să existe doar o perspectivă realistă asupra Empatiei, respectând învățăturile scripturale despre cum Caritatea trebuie realizată fără fast, în secret.
- O definiție a Francmasoneriei de tipul: „un Ordin filosofic pentru autoperfecționare, care să ne permită să fim membri mai buni în societate, în familii și la locul de muncă, fiind astfel siguri că lumea e un loc mai bun pentru că am trăit o vreme în ea”.
- Evitarea oricărei tentative de a defini Masoneria drept Caritate.
- Evidențierea celor Trei Mari Principii: iubirea Frățească, Alinarea și Adevărul.
- Mai presus de orice, nu vă lăsați grăbiți de alții să alegeți sau să fiți împinși de la spate să deveniți membri. Descoperiți ce e potrivit pentru voi.

that Star, Garter or any Order in existence it is a Badge of innocence and a bond of friendship”. You are at another beginning.

What lies beyond is up to you. It would be impossible to describe to an uninitiated person what follows. Suffice to say in harmony with your G-d, a realisation of your mortality and Love that surpasses all understanding.

LOOKING FOR A TUTOR OR LODGE

If you heed my advice and review your masonic career you will learn so much more and achieve that place no man can give you. Or if you are not a Freemason you may wish to seek with a lodge. I wish to point you to a lodge that practices Tutoring, or has an education structure, discussion groups, open dialogue or freedom of expression without criticism. It is for you to find it, as no one can make you a Freemason but yourself. To help you, consider the following:

- A structure of Tutoring not mentoring but positive learning from a skilled Master Mason.
- Opportunity to ask questions and get answers that satisfy your enquiry.
- A programme of learning the ritual, visitations, lodges of instruction, recommended reading.
- No emphasis on Charity but a realistic view of Empathy and abiding by the scriptural teaching of no fanfares of Charity and it being in Secret.
- A definition of Freemasonry like; “a philosophical Order for self-improvement to enable us to be better members of society, families and workplace ensuring the world is a better place for us having lived in it for a time”.
- Avoid any definition of Masonry as a Charity.
- See that the Three Grand Principles are in evidence: Brotherly love, Relief and Truth.
- Above all do not be rushed to chose or be pushed into membership. Find what is right for you. ■

Sursa / Source: <https://youtu.be/EDY4omGUUdk>

Celebrating 70 Years of Freemasonry – WBro Arnold Daane

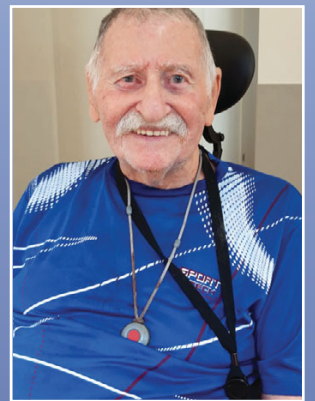
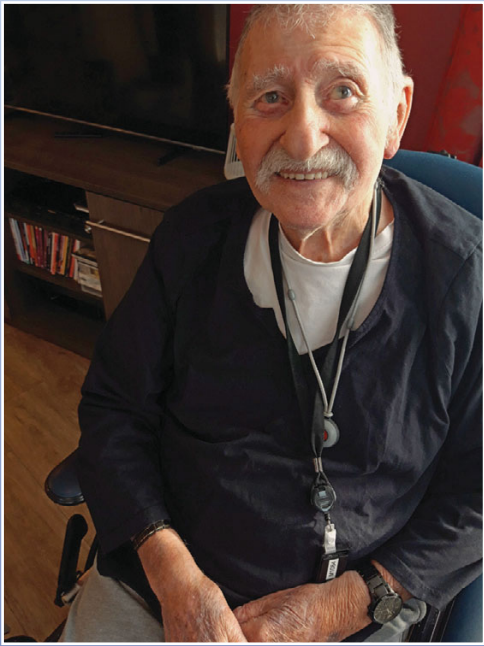

Photo credits:
CONCORD Lodge

Fratele Arnold Daane – 70 ani de Masonerie

Astăzi, 27 martie, se împlinesc 70 de ani de când Venerabilul Frate Arnold Daane a fost inițiat în Francmasonerie în Loja *Deli* din Medan, Sumatra, Indonezia. Fratele Arnold s-a întors în 1955 în Olanda, înainte de redeschiderea Lojii *Concord* în 1956, și a primit, în mod firesc, gradul de Maestru la Loja *De Drie Kolommen*. După o perioadă în Loja *La Flamboyante*, Arnold a devenit membru al Lojii *Concord* în 1964, pe care a slujit-o ca Maestru Venerabil în 1970. (Încă mai există documente despre Noaptea Doamnelor din 1970.) A devenit Maestru Venerabil de Onoare în 2004. În afară de activitatea sa în Lojă ca Ospitalier și Maestru de Ceremonii, fratele Arnold a reprezentat Loja *Concord* timp de ani de zile în Consiliul Maeștrilor Venerabili, unde a evidențiat, timp de câteva decenii, importanța Lojii *Concord* pentru Rotterdam. El a primit, la fel ca și Venerabilul Frate Herman van Well mai târziu, Laurens Bokaal pentru meritele sale pentru toate Lojile din Rotterdam; chiar acest Laurens Bokaal va fi expus în vitrina din Maaszaal când vom scoate din depozit alte medalii și diplome.

Fratele Arnold a prezentat un ritual olandez de gradul I, în traducerea sa în limba engleză, la Marea Lojă Unită din Anglia, ca lider al Lojii demonstrative, care era o echipă compusă din Frați din mai multe Loji din Rotterdam, Dordrecht și Tiel, echipă din care făcea parte și actualul nostru Mare Maestru P.R. Fr. Leonard Jonker.

În fine, fratele Arnold deține cel mai înalt grad de ofițer în Marea Lojă a Maeștrilor Masoni Mark, pe care Loja *Concord* a cunoscut-o în existența sa, după regretatul Mare Maestru fratele Davidson. El a fondat „propria” Lojă Mark în Dordrecht, numită pe bună dreptate Loja *Thuredrecht*, și a primit în 2017, avea atunci 90 de ani, gradul 32 în RSAA.

***

Maestrul Lojii noastre, Venerabilul Frate François Gaubert, însoțit de Venerabilul din Trecutul Imediat, Fratele Aldo do Carmo, au oferit o insignă aniversară de 70 de ani fratelui Arnold pentru a marca această

Brother Arnold Daane – 70 Years of Freemasonry

Today, March 27th, it is 70 years ago that WBro Arnold Daane was initiated into Freemasonry through Lodge *Deli* in Medan, Sumatra, Indonesia. Brother Arnold returned in 1955 to the Netherlands, before Lodge *Concord*'s resuscitation in 1956, and naturally received his Master's Degree through Lodge *De Drie Kolommen*. After a stay in Lodge *La Flamboyante*, Arnold became a member of Lodge *Concord* in 1964, and served it as its presiding Master in 1970. (There still exists some documentation of the Ladies' Night of 1970.) He became Worshipful Master of Honour in 2004. Next to his work in the Lodge as Almoner and DC, Brother Arnold has been representing Lodge *Concord* for years in the Council of Presiding Masters where he emphasized during some decades the importance of *Concord* for Rotterdam. He received, just as WBrother Herman van Well later on, the Laurens Bokaal for his merit for all Rotterdam Lodges; this very Laurens Bokaal will be on display in the showcase in the Maaszaal when we will rotate some of its contents.

Brother Arnold has demonstrated the Dutch 1st Degree ritual in his English translation to the United Grand Lodge of England as leader of the United Demonstration Lodge, which was a team composed of Brethren from several Lodges in Rotterdam, Dordrecht and Tiel, of which team our present Grandmaster M.W. Bro Leonard Jonker was a member.

Lastly Brother Arnold is the highest ranking Officer in the Grand Lodge of Mark Master Masons, that Lodge *Concord* has known in its existence, after the late Grand Master, Bro. Davidson. He has founded “his own” Mark Lodge in Dordrecht, aptly called *Thuredrecht* Lodge, and received in 2017, he was then 90 years old, the 32nd Degree of the AASR.

***

The Master of the Lodge, WBro François Gaubert, has, assisted by the Immediate Past Master WBro Aldo do Carmo, attached a 70-years lapel pin to the shirt of Brother Arnold to mark this remarkable jubilee, and

sărbătoare remarcabilă, și i-au urat fratelui Arnold, în numele Lojii, mulți ani de acum încolo, în condiții cât mai bune de sănătate, în acest nou mediu. Fratele Aldo do Carmo i-a împărtășit lui Arnold cum a decurs seara doamnelor de sâmbătă. Fratele Arnold urmărește în continuare cu interes bunăstarea Lojii *Concord*; a apreciat insigna și tortul cu efigia sa și îi salută cu dragoste pe toți Frații din Lojă.

La întoarcerea în secția căminului unde locuiește, fratele Arnold a fost aplaudat de colegii săi de salon, care vor savura ceea ce a mai rămas din tortul pe care Loja i l-a pregătit, aproximativ jumătate, partea de deasupra mâinilor.

* * *

A doua zi, fratele Fred și cu mine l-am văzut pe fratele Arnold. Acesta trebuie să fie foarte puternic, nu a avut de suferit în urma cantităților de tort mâncate cu o zi înainte. A fost bucuros să ne vadă și ne-a îndrumat ferm spre aceeași masă ca și ieri. Ne-am răsfațat din nou, deși mai puțin decât ieri.

Fratele Arnold, Fred și cu mine am împărtășit ceea ce ne aminteam despre inițierile noastre respectiv din 1953, 1987 și 1988. Atât Arnold, cât și Fred au fost luați de acasă și, după inițiere, aduși acasă, după cina festivă.

Arnold a fost propus de fratele Chris .... (?)... Am uitat numele lui de familie exact, așa cum a spus Arnold: a decedat. Într-un fel, cunoaștem Maeștrii de dinainte de război și rolul fratelui Henri Lohman la resuscitarea Lojii *Concord* datorită lui Arnold, căci Arnold l-a recrutat pe Cees Timmer de la *DDK*, Cees Timmer l-a cunoscut și s-a împrietenit cu Henry Lohman la Loja *Fides Mutua* din Zwolle, Henry Lohman i-a lăsat actele sale masonice lui Cees Timmer, care le-a lăsat lui Anthony van Aartsen. Henry Lohman a fost aniversat de Loja *Concord* în mai 1979, Anthony van Aartsen a fost inițiat o lună mai târziu, în iunie 1979. Henri Lohman a plecat, Cees Timmer a plecat, Arnold este încă printre noi.

A fost o după-amiază convivială și a fost soare.

Pentru Arnold este de ajuns, pare mulțumit, am dori să mai rămână puțin și îi dorim numai bine.

* * *

Fratele Arnold nu mai poate veni la Loja *Concord*. Pe 14 aprilie, el a împlinit 96 de ani. Dar Loja poate veni la el.

wished Brother Arnold on behalf of the Lodge many years to come in as good health as possible, in these new surroundings. Brother Aldo do Carmo shared with Arnold how it went on Saturday's Ladies Night. Brother Arnold is still following with interest the welfare of Lodge *Concord*; was appreciative of the pin and the cake with his effigy, and greets all Brethren of the Lodge well.

On returning to the Ward Bro. Arnold received applause from his fellow inhabitants, who are to partake of the remnants of the cake, (the part above the hands), left by Arnold and his friends.

* * *

Nex day, Brother Fred and I saw Brother Arnold on the day itself. Brother Arnold must be very strong, he has not been suffering from the amounts of cake used yesterday. He was happy to see us and directed us firmly to the same table as yesterday. We have been indulging again, though less than yesterday.

Brother Arnold, Fred and I shared what we remembered of our respective initiations in 1953, 1987 and 1988. Both Arnold and Fred have been collected from home, and after the initiation brought home, after the festive board.

Arnold has been proposed by Brother Chris .... (?)... I forgot his exact surname, like Arnold said: he has passed away. In a way we know the pre-war Masters and the role of Brother Henri Lohman at *Concord's* resuscitation because of Arnold, for Arnold recruited Cees Timmer from *DDK*, Cees Timmer met and befriended Henry Lohman at *Fides Mutua* Lodge in Zwolle, Henry Lohman left his Masonic papers to Cees Timmer, who left them to Anthony van Aartsen. Henry Lohman was commemorated in *Concord* in May 1979, Anthony van Aartsen was initiated one month later, in June 1979. Henri Lohman is gone, Cees Timmer is gone, Arnold is still with us.

It was a convivial afternoon, and there was sun.

For Arnold it is enough, he seems satisfied, we would like him to stay a little longer, and we wish him well.

* * *

Brother Arnold cannot come anymore to Lodge *Concord*. On April 14th he became 96 years old. But the Lodge can come to him. ■

Educație și tradiție masonică la Botoșani, România

În perioada 10-12 martie 2023 la Orientul Botoșani s-au desfășurat lucrările primei ediții a *Școlii Masonice de Primăvară*. Pe durata a trei zile, Frați din 20 de Oriente și peste 30 de ateliere au participat la evenimentul organizat de Loja *Terra Dacorul* 508. Membrii dăruți ai acestui tânăr atelier au reușit să îmbine frumusețea tematicii cu armonia fraternă, atât de dorită și cerută în această perioadă de reală cumpănă prin care trece Ordinul masonic român.

Să nu uităm că Orientul Botoșani a avut la finele secolului XIX și începutul secolului XX o bogată viață masonică în cele 6 Loji obediente la Marele Oriente Europene, care a culminat cu apariția primei reviste de profil din Moldova în anul 1886.

La puțină vreme după reaprinderea luminilor, la Orientul Botoșani s-a organizat primul Simpozion național de istorie masonică. De-a lungul timpului s-au ținut XVI ediții naționale, cu numeroase participări internaționale.

Această primă ediție a *Școlii Masonice de Primăvară* a fost dedicată CULTURII ȘI TRADIȚIEI MASONICE. În mod prioritar a fost omagiat genialul poet național Mihai Eminescu. Au fost prezentate conferințe și planșe cu un bogat conținut simbolic, esoteric și spiritual. Participanții au vizitat, printre altele, Centrul Național de Poezie, Memorialul Mihai Eminescu, așezămintele de cult ale familiilor Eminovicilor, precum și Casa memorială a acestora. Un alt moment apreciat de oaspeții noștri a fost vizitarea bisericii catolico-ortodoxă din localitatea Hilișeu-Horia, așezare apropiată frontierei cu Ucraina. Așezământul de cult este în felul său unic în Europa, prin îmbinarea fericită a celor două Religii creștine în același lăcaș, dat și prin bogata simbolică masonică a decorațiunilor interioare.

Agapa fraternă a fost o reușită și a marcat finalul întâlnirii. Despărțirea fraților a fost emoționantă, cu speranța reîntâlnirii în primăvara următoare. Organizatorii își propun ca la viitoarea ediție să fie omagiată personalitatea muzicală, fără pereche a fratelui nostru George Enescu.

Masonic Education and Tradition in Botoșani, Romania

The first edition of the *Masonic Spring School* was held in Botoșani, 10-12 March 2023. Brethren from 20 cities and more than 30 lodges joined the event organised by Lodge *Terra Dacorul* 508. The dedicated members of this young Lodge managed to combine the beauty of the topic with the fraternal harmony, so desired and required in this period of real hardship through which the Romanian Masonic Order is passing.

Let's not forget that at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century, the Orient of Botoșani had a rich Masonic life in the 6 Lodges, belonging to European GLs, which culminated with the appearance of the first masonic journal in Moldova in 1886.

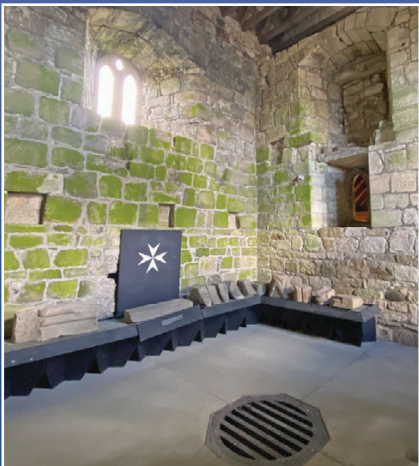
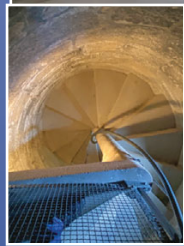
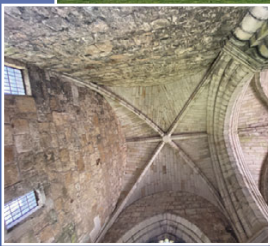
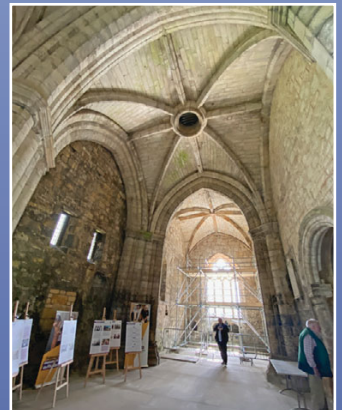
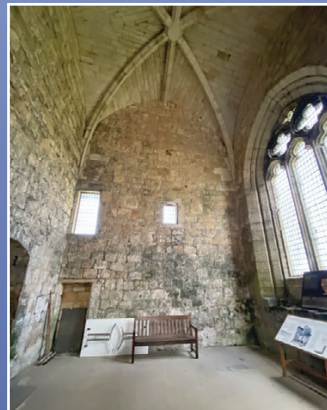
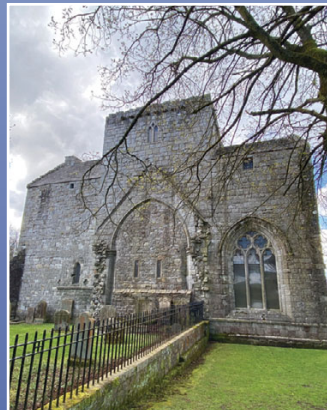
Shortly after the rekindling of the lights, the first National Symposium of Masonic History was organized in Botoșani. Over time, XVI national editions were held, with numerous international participants.

This first edition of the *Masonic Spring School* was dedicated to the MASONIC CULTURE AND TRADITION, with a special tribute to the brilliant national poet Mihai Eminescu. Lectures with a rich symbolic, esoteric and spiritual content were presented. The participants visited, among others, the National Poetry Centre, Mihai Eminescu Memorial, the places of worship of the Eminovici families and their memorial house. Another moment appreciated by our guests was the visit of the Catholic-Orthodox church in Hilișeu-Horia, a village close to the Ukrainian border. This place of worship is unique in Europe in its way, by the happy combination of the two Christian religions in the same place, and by the rich Masonic symbolism of the interior decorations.

The festive board was a success and marked the end of the meeting. The farewell of brethren was touching, with the hope of meeting again next spring. The organizers intend to pay tribute to the unique musical personality of our brother George Enescu, for the next edition. ■

Landmark in Scotland – Torphichen Preceptory (built in 1140)

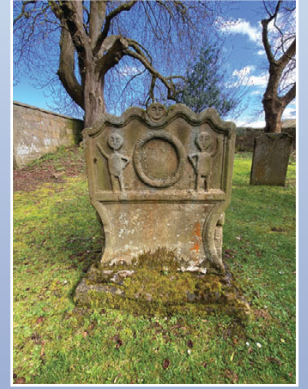

Photo credits: MASONIC FORUM Magazine

Mirela Elena Ene

de vorbă cu / talking to

PABLO LÁZARO

Grand Master, Grand Lodge of Argentina

165 ani de Masonerie în Argentina

165 years of Freemasonry in Argentina

În primul rând, vă mulțumesc pentru că ați acceptat acest interviu pentru revista **Forum Masonic**. Este o mare onoare pentru noi. Și cum Argentina se află în atenția lumii, după victoria de la Cupa Mondială, cred că este important și, de asemenea, momentul potrivit, pentru a vorbi despre francmasoneria din Argentina, mai ales că știu că este un an aniversar pentru francmasonerie în Argentina.

Prea Respectabile Mare Maestru Pablo Lázaro, vorbiți-ne în câteva cuvinte despre evoluția Marii Loji a Argentinei de la înființare până în prezent și despre viața masonică din Argentina. Câți masoni și câte loji există, dacă există rituri de perfecționare sau loji în alte limbi, orice ne puteți spune. Vă rog.

Ei bine, în primul rând, vă mulțumesc foarte mult, este o onoare să avem acest interviu și să ținem legătura, apreciez că facem acest interviu în spaniolă, așa că este o mare bucurie. Da, fotbalul și francmasoneria au foarte mult de-a face aici, în Argentina, există un club de fotbal foarte important, River Plate, care a fost creat de francmasoni, adică de loja mea mamă – **Liberi Pensatori**, și tocmai de aici vreau să plec cu istoria Marii noastre Loji.

Marea Lojă a Argentinei s-a născut la 11 decembrie 1857, și funcționează neîntrerupt de atunci. Dar cineva se poate întreba, dacă s-a născut ca Mare Lojă în 1857, de ce vorbim despre francmasonerie mult mai devreme, ca, de exemplu, în cazul Revoluției din Mai, care este revoluția noastră eliberatoare față de Spania? Pentru că francmasoneria a existat încă de la începuturile națiunii noastre, de fapt, în diferitele războaie de independență care au avut loc în zonă, și în Argentina, au existat masoni care s-au implicat în libertatea Americii. Sunt bine cunoscute lojile **Lautaro**, lojile **Caballeros Racionales** care s-au implicat pentru independența Americii. Lojile care erau distribuite pe tot teritoriul nostru începând din mai 1810

First of all, thank you for accepting this interview for the **Masonic Forum Magazine**. It is a great honour for us. And as Argentina has been in the world's attention, after the World Cup victory, I think it is important and also the right time, to talk about Freemasonry in Argentina, especially as I know it is an anniversary year for Freemasonry in Argentina.

Most Worshipful Grand Master Pablo Lázaro, tell us in a few words about the evolution of the Grand Lodge of Argentina from its foundation to the present day and about Masonic life in Argentina. How many Masons and how many lodges do you have, if there are rites of perfection or lodges in other languages, anything you can tell us. Please.

Well, first of all, thank you very much, it is an honour to have this interview and to keep in touch, I appreciate that we are doing this interview in Spanish, so it is a great joy. Yes, football and Freemasonry have a lot to do here in Argentina, there is a very important football club, River Plate, which was created by Freemasons, by my mother lodge – **Liberi Pensatori**, and that's where I want to start presenting the history of our Grand Lodge.

The Grand Lodge of Argentina was born on 11 December 1857, and it has been operating continuously ever since. But one may ask, if it was born as a Grand Lodge in 1857, why are we talking about Freemasonry so much earlier, as, for example, in the case of the May Revolution, which is our liberating revolution against Spain? Because Freemasonry has existed since the beginning of our nation, in fact, in the various wars of independence that took place in the area, and in Argentina, there were Freemasons who were involved in the freedom of America. The **Lautaro** lodges are well known, the lodges **Caballeros Racionales** who were involved for the independence of America. The lodges that were distributed throughout our territory

au creat o federație, ceea ce va deveni Marea Lojă a Argentinei.

În 1857, cele mai importante 7 loji, care aveau o activitate intensă pe întreg teritoriul național, au creat Marea Lojă a Argentinei a Masonilor Liberi și Acceptați. Mai târziu s-au alăturat și alte loji care erau deja asociate și desfășurau constant activități și, din care făceau parte oameni foarte importanți din Argentina, cum ar fi José Hernández, autorul unor cărți foarte importante, precum Martín Fierro.

Făcând un salt cuantic 165 de ani mai târziu, în prezent există peste 350 de loji în întreaga țară și peste 10.000 de francmasoni activi. Trebuie să amintim că în acest timp au existat perioade de mare convergență și de diviziuni. Marea noastră Lojă a fost împărțită în două mari loji începând cu 1940 și până la începutul anilor 1960 când s-au reunit din nou. Instituția noastră a suferit de-a lungul istoriei sale ca urmare a diferitelor dictaturi pe care le-a traversat țara, începând din 1930 cu o succesiune de lovituri de stat militare în regiune, dar în special în Argentina, și ajungând la ultima dictatură militară din 1975, care a durat până la revenirea democrației în 1983.

Astfel, Marea Lojă din Argentina, din anii '30 până la revenirea democrației în 1983, a pierdut peste 400 de proprietăți în țară, ce au fost expropriate, mulți frați și-au pierdut viața sau au fost torturați, mulți s-au mutat de teama siguranței familiei și pentru munca lor, ceea ce a condus la reducerea numărului de francmasoni. Înainte de anii 1930 francmasoneria a fost o parte foarte activă a diferitelor procese politice. În fiecare oraș din Argentina existau piața principală, primăria, biserica, pompierii și loja masonică. Orașul La Plata a fost proiectat ca o lojă masonică, dar și altele, cum ar fi orașul Necochea.

Ulterior, încet-încet, după revenirea democrației, pe lângă faptul că am crescut și am început să devenim cunoscuți, un curent foarte important de exilați republicani spanioli s-a adunat în Argentina, mulți dintre ei devenind masoni. Să ne amintim că, în Spania, franchismul avea un secretariat pentru reprimarea comunismului și francmasoneriei. Mulți francmasoni și-au pierdut viața, familiile, locurile de muncă etc, iar unii au plecat în exil în Argentina. Amintiți-vă că Republica Spaniolă în exil a functionat în Loja *Prometeo*, de aici din Buenos Aires. Foarte multe generații au impregnat ideea de a „nu spune că ești mason pentru că poți avea probleme”.

Suntem foarte respectuoși față de trecut, înțelegem foarte bine o generație care a avut o perioadă foarte grea, dar abordarea noastră e diferită în prezent, în etapa care a început în 2020. Nu avem nimic de ascuns pentru că ne-am asumat traiectoria. Marele Maestru Jorge Clavero și Marele Maestru Nicolás

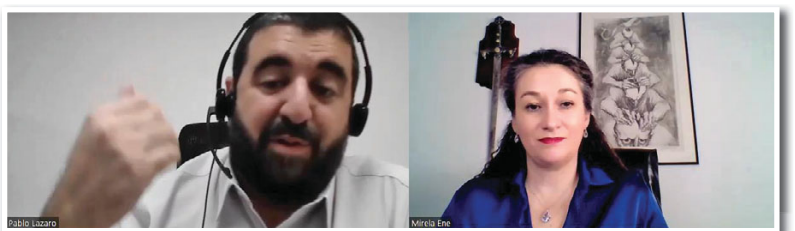
from May 1810 created a federation, what is to become the Grand Lodge of Argentina.

In 1857, the seven most important lodges, which were very active throughout the country, created the Grand Lodge of Argentina of Free and Accepted Masons. Later on, other lodges that were already associated and were constantly carrying out activities joined, and they included some very important people in Argentina, such as José Hernández, author of some very important books, such as Martín Fierro.

Taking a quantum leap 165 years later, there are now over 350 lodges across the country and over 10,000 active Freemasons. It must be remembered that during this time there have been periods of great convergence and division. Our Grand Lodge was divided into two Grand Lodges from the 1940s until the early 1960s when they reunited again. Our institution has suffered throughout its history as a result of the various dictatorships that the country has gone through, starting in 1930 with a succession of military coups d'état in the region, but especially in Argentina, and ending with the last military dictatorship in 1975, which lasted until the return of democracy in 1983.

Thus, the Grand Lodge of Argentina, from the 1930s until the return of democracy in 1983, lost more than 400 properties in the country, which were expropriated, many brethren lost their lives or were tortured, many have moved out of fear for the safety of their families and their jobs, which led to a decreasing number of Freemasons. Before the 1930s Freemasonry was a very active part of various political processes. In every town in Argentina there was the main square, the town hall, the church, the fire brigade and the Masonic lodge. The city of La Plata was designed as a Masonic lodge, but so were others, such as the city of Necochea.

Later, slowly, after the return of democracy, in addition to growing and becoming known, a very important current of Spanish Republican exiles gathered in Argentina, many of them becoming freemasons. Let us remember that in Spain, Franco's dictatorship had a secretariat for the repression of communism and Freemasonry. Many Freemasons lost their lives, families, jobs etc, and some went into exile in Argentina. Remember that the Spanish Republic in exile functioned in the *Prometeo* Lodge here in Buenos Aires. Very many

Abrevia care au preluat conducerea din 2008 au venit cu un curent nou, suntem mai deschiși și comunicăm mai mult cu privire la aspectele în care ne implicăm, pentru a face cunoscută instituția și diferitele procese la care aceasta participă. Este foarte important să ne facem cunoscuți.

Ei bine, astăzi, dincolo de faptul că am fost parte a diferitelor procese politice și sociale foarte importante în cadrul instituției noastre, cum ar fi legea căsătoriei, legea divorțului, legea cimitirelor, proclamarea ligii argentinienne etc, Loja Profesorilor a elaborat o lege foarte importantă pentru educația argentiniană, legea 1420 – educație laică și gratuită, care a devenit un model în regiune pentru că a permis mobilitatea socială ascendentă în țara noastră. Mult mai recent, noi, ca Mare Lojă a Argentinei, am prezentat în Congresul Național, anul trecut, proiectul de lege privind educația de mediu care a fost aprobat în unanimitate. Propunem ca la toate nivelurile de învățământ – grădiniță, primar, secundar, universitar – să existe o materie despre îngrijirea casei noastre comune. Cu siguranță că nu a fost ușor de obținut unanimitatea în Argentina, în acest moment, dar cu metoda masonică, de a lucra la ceea ce nu suntem de acord, am obținut unanimitatea în Congresul Națiunii. Acesta este un rezumat foarte rapid, desigur, al celor 165 de ani de existență ai instituției noastre.

Care a fost rolul francmasoneriei în evoluția societății din Argentina și cu ce probleme s-a confruntat de-a lungul timpului?

Ne aflăm tocmai într-un moment în care francmasoneria, din fericire, datorită comunicării noastre în mass-media, pe rețelele de socializare, datorită deschiderii noastre la diferite evenimente, să spunem, ceea ce numim căi albe, deschise publicului, datorită relației noastre excelente cu francmasoneria feminină și lucrând împreună cu surorile în multe domenii în beneficiul societății – lucrăm împreună în cadrul Institutului Laic de Studii Contemporane, Observatorul Cetății, în chestiuni de gândire liberă, lucrăm cu toții împreună în formarea de institute educaționale, cu alte cuvinte, toate acestea ne-au crescut numărul membrilor, au reunit tineretul, iar când există tineret, există viitor, există idei, există reînnoire, există progres.

Și de-a lungul istoriei sale, așa cum spuneam mai devreme, Masoneria s-a confruntat cu multe probleme. În principal, trebuie să spunem, cu dictaturile, așa

generations have underlined the idea of “don't say you are a Mason because you may get into trouble”.

We are very respectful of the past, we understand very well a generation that had a very hard time, but our approach is different now, in the stage that started in 2020. We have nothing to hide because we have

assumed our trajectory. Grand Master Jorge Clavero and Grand Master Nicolás Abrevia who took over the leadership in 2008 came with a new current, we are more open and we communicate more about the issues we are involved in, to make the institution and the different processes it participates in known. It is very important to make ourselves known.

Well, today, beyond the fact that we have been part of different very important political and social processes within our institution, such as the marriage law, the divorce law, the cemetery law, the procla-

mation of the Argentine League etc, the Teachers' Lodge has drafted a very important law for Argentine education, Law 1420 – secular and free education, which has become a model in the region because it has allowed upward social mobility in our country. Much more recently, we, as the Grand Lodge of Argentina, presented to the National Congress last year the draft law on environmental education which was unanimously approved. We propose that at all levels of education – kindergarten, primary, secondary, university – there should be a subject on caring for our common home. Certainly, it was not easy to achieve unanimity in Argentina at this time, but with the Masonic method of working on what we disagree with, we achieved unanimity in the Congress of the Nation. This is a very quick summary, of course, of the 165 years of existence of our institution.

What has been the role of Freemasonry in the evolution of society in Argentina and what problems has it faced over time?

We are just at a time when Freemasonry, fortunately, thanks to our communication in the media, on social networks, thanks to our openness in different events, let's say, what we call white paths, open to the public, thanks to our excellent relationship with women's Freemasonry and working together with the sisters in many areas for the benefit of society – we are working together in the Lay Institute of Contemporary Studies, the Observatory of the Citadel, in matters of free thinking, we all work together in the formation of educational institutes, in other words, all of this has increased

cum am menționat, pierderea de frați, pierderile materiale, dar mai ales, unul din marile stigmat pe care le avem este prejudecata care există despre ce este francmasoneria.

Recent a avut loc un marș foarte important la Buenos Aires, iar un grup de persoane a venit la sediul nostru și au scandat faptul că noi suntem responsabili de pandemie. În același timp, există și anecdote amuzante, care, ei bine, nu sunt atât de amuzante, dar pentru noi sunt amuzante. De exemplu: în 2010, a fost Bicentenarul Argentinei. Am organizat o cină foarte importantă la Casa Histórica din provincia Tucumán, unde a fost declarată independența Argentinei. Am avut posibilitatea, prin intermediul francmasoneriei, să organizăm o cină și o serie de alte activități, pentru a aniversa independența Argentinei. A doua zi a apărut o știre pe prima pagina a ziarului local: francmasonii au intrat în Casa Acordului și au sacrificat un miel. Nu, l-am mâncat, nu l-am sacrificat, dar există imaginea aceasta că ne-am dus să facem vrăjitorie. Era o cină, cineva a adus miel, l-am pus pe grătar și l-am mâncat.

Ei bine, acest stigmat al prejudecăților pe care ni-l pune populația cred că este marele nostru adversar și, da, e misiunea noastră să demistificăm. Toate acestea, cred că sunt marea noastră provocare.

Care este rolul francmasoneriei astăzi, credeți că lumea de astăzi mai are nevoie de francmasonerie ca în trecut? Și dacă da, care sunt motivele?

Sigur că da. Există o scriere a lui Domingo Faustino Sarmiento, un erou argentinian ce a fost președintele națiunii și Mare Maestru, și care în discursul său, când renunța la funcția de Mare Maestru pentru a prelua președinția națiunii spune: mulți mă întreabă, are sens ca masoneria să existe încă (și vorbim de 1870 și ceva) pentru că există atâtea ideologii, cum ar fi rasismul, ideologii fanatice, gândirea magică, extremismul care crește din nou în diferite părți ale lumii, nu numai în Europa unde este poate cel mai vizibil. La punctul de întâlnire este francmasoneria, unde unii prin ideologia lor pot pune accentul pe libertate, alții pe egalitate, însă rolul francmasoneriei este de a le uni în fraternitate – libertate, egalitate și fraternitate – și prin urmare ar trebui să fie în fiecare zi mai mult necesară și bineînțeles că rolul francmasoneriei este fundamental.

Care este situația membrilor Marii Loji din Argentina știind că există țări care se confruntă cu pierderea membrilor activi sau cu scăderea numărului de persoane care doresc să fie inițiate în Francmasonerie? Care este metoda de recrutare de noi membri pentru Marea Lojă din Argentina astăzi?

La noi, în general, în regiunea Americii de Sud, francmasoneria este în creștere, și în Argentina de asemenea. Știm că sunt locuri unde scade destul de mult,

our membership, brought the youth together, and when there is youth, there is future, there are ideas, there is renewal, there is progress.

And throughout its history, as I said earlier, Freemasonry has faced many problems. Mainly, we have to say, with dictatorships, as I mentioned, loss of brethren, material losses, but above all, one of the great stigmas that we have is the prejudice that exists about what Freemasonry is.

Recently there was a very important march in Buenos Aires, and a group of people came to our headquarters and chanted that we are responsible for the pandemic. At the same time, there are also funny anecdotes, which, well, are not so funny, but for us they are funny. For example: in 2010, it was Argentina's Bicentenary. We held a very important dinner at the Casa Histórica in Tucumán province, where Argentina's independence was declared. We were able, through Freemasonry, to organize a dinner and a series of other activities to celebrate the independence of Argentina. The next day there was a news on the front page of the local newspaper: the Freemasons entered the House of Agreement and slaughtered a lamb. No, we ate it, we didn't slaughter it, but there is this image that we went to do witchcraft. It was a dinner, someone brought lamb, we put it on the grill and ate it.

Well, this stigma of prejudice that the population puts on us I think is our great adversary and, yes, it is our mission to demystify. All of this, I think, is our great challenge.

What is the role of Freemasonry today, do you think the world today still needs Freemasonry as in the past? And if so, what are the reasons?

Of course. There is a writing by Domingo Faustino Sarmiento, an Argentine hero who was the nation's president and Grand Master, and who in his speech, when he resigned as Grand Master to take over the presidency of the nation says: many ask me, does it make sense that Freemasonry still exists (and we are talking about 1870 and something) because there are so many ideologies, such as racism, fanatical ideologies, magical thinking, extremism that is growing again in different parts of the world, not only in Europe where it is perhaps most visible. At the meeting point is Freemasonry, where some through their ideology may emphasize liberty, others equality, but the role of Freemasonry is to unite them in fraternity – liberty, equality and fraternity – and therefore it should be every day more necessary and of course the role of Freemasonry is fundamental.

What is the situation of the members of the Grand Lodge in Argentina knowing that there are countries that are facing the loss of active members or a decrease

dar în Argentina, de exemplu în Paraguay, în Chile, Uruguay, în Brazilia este în creștere, și crește foarte bine. În cazul Argentinei, rata noastră medie de creștere anuală este între 15 și 20%. Gândiți-vă că, atunci când ne-am asumat drumul, în 2008, existau 2.200 de masoni activi. Astăzi sunt 10.000, deci vorbim de o creștere de cinci ori a numărului de membri în zece ani. Vorbim de o rată de creștere de aproximativ 20% pe an și acest lucru se datorează valorii comunicării, oferirii unui loc tinerilor, ceea ce este foarte important, pentru că, dacă avem tineret, înseamnă creștere și sunt activități. Am observat că în 2008 vârsta medie a fraților a fost între 60 și 65 de ani, sigur că în statistici existând și frați de 90 de ani. Astăzi media este de 30 de ani și avem maeștri venerabili care au 23, 24 de ani, iar acest lucru este foarte important pentru că a generat o mulțime de activități universitare și cu grupuri de activități filantropice. Este emoționant să vezi frați tineri sau mai în vârstă mergând la activități filantropice, susținând cantinele școlare pentru copii, iar toate aceste activități sunt cele care atrag oamenii.

Nu este vorba că există o metodă de recrutare, oamenii vin atunci când le arăți calea. Uite, asta este francmasoneria, el este francmason, uite ce facem, uite ce am făcut, paginile noastre, rețelele noastre și astfel, primim în permanență cereri de contact prin intermediul web-ului sau al rețelilor de socializare. Acest lucru a generat unele controverse la vremea respectivă, dar astăzi este metoda care este mai importantă pentru că cetățenii îți scriu, cu datele lor personale, exprimându-și ideea de a se alătura și într-un interviu maestrul mason vede dacă sunt cu adevărat interesați, sau sunt doar curioși, dacă au profilul potrivit pentru francmasonerie. Astăzi avem foarte multe cereri de admitere prin mijloace electronice, adică nu numai cei care sunt recomandați de către un mason.

Acesta este secretul masonic – inițierea, simbolul și interpretarea lui, care este individuală, dar masoneria ca instituție nu este secretă, este discretă pentru că nu face propagandă și publicitate, dar întotdeauna a fost un agent de schimbare socială.

Credeți că francmasoneria de astăzi se erodează, că tinde să devină mai mult o organizație caritabilă?

În unele părți ale lumii, am văzut diferite Mari Loji, ca să nu menționez sau să nu pun degetul pe cineva anume, care astăzi ajung să facă pur și simplu caritate, nu filantropie. Sunt multe organizații care fac caritate, iar francmasoneria **nu** poate fi una dintre ele. Francmasoneria este un agent al schimbării sociale, trebuie să se așeze, să dezbate problemele, să arate problemele, nu să aștepte ca ele să fie dezbătute de alții, să caute soluții, să le încerce, să le finanțeze eventual și să rezolve problema. Cu alte cuvinte, există fraza foarte veche, care nu este masonică, dar este foarte

in number of people who want to be initiated into Freemasonry? What is the method of recruiting new members for the Grand Lodge of Argentina today?

In our region of South America in general, Freemasonry is growing, and in Argentina as well. We know that there are places where it is decreasing quite a lot, but in Argentina, for example in Paraguay, in Chile, in Uruguay, in Brazil it is growing, and it is growing very well. In the case of Argentina, our average annual growth rate is between 15 and 20%. Just think, when we took the road in 2008, there were 2,200 active Masons. Today there are 10,000, so we are talking about a fivefold increase in membership in ten years. We're talking about a growth rate of about 20% a year and that's due to the value of communication, giving young people a place, which is very important, because, if it's youth, it's growth and there are activities. I noticed that in 2008 the average age was 60 – 65, of course in the statistics there are brethren in their 90s. Today it's 30 years old and we have worshipful masters who are 23, 24 years old, and this is very important because it has generated a lot of scholarly activities and with groups of philanthropic activities. It's exciting to see younger or older brethren going to philanthropic activities, supporting school canteens for children, and all of those activities are what attract people.

It's not that there's a recruitment method, people come when you show them the path. Look, that's Freemasonry, he's a Freemason, look what we do, look what we've done, our pages, our networks and so, we're constantly getting contact requests through the web or social media. This generated some controversy at the time, but today it is the method that is more important because citizens write to you, with their personal details, expressing their idea to join and in an interview the Master Mason sees if they are really interested, or they are just curious, if they have the right profile for Freemasonry. Today we have a lot of applications for admission by electronic means, i.e. not only those who are recommended by a Freemason.

This is the Masonic secret – the initiation, the symbol and its interpretation, which is individual, but Freemasonry as an institution is not secret, it is discreet because it does not make propaganda and publicity, but it has always been an agent of social change.

Do you think that Freemasonry today is eroding, that it tends to become more of a charitable organization?

In some parts of the world, we have seen different Grand Lodges, not to mention or point the finger at anyone in particular, that today end up simply doing charity, not philanthropy. There are many organizations that do charity, and Freemasonry **cannot** be one of them. Freemasonry is an agent of social change, it has to sit down, debate the issues, point out the problems,

valabilă, care spune că nu este vorba de a-i da omului un pește, ci de a-l învăța cum să pescuiască. Ei bine, acesta este rolul francmasoneriei.

În diferite părți ale lumii, scade numărul de membri, media de vârstă continuă să crească, și, în concordanță, atunci când ne uităm de-a lungul anilor, ideologiile ofițerilor marilor loji sunt mai mult sau mai puțin aceleași. Nu există o reînnoire. În primul rând pentru că ne cunoaștem deja toți, știm deja ce vor spune vecinii noștri, nu există dezbateri pentru că ne cunoaștem deja. Reînnoirea este cea care aduce idei noi, noi modalități de a căuta consensul pentru a crea o societate mai bună, iar atunci când se generează această metodă, în general, oamenii vin la noi, iar aceasta este experiența noastră.

Mai există interes pentru aspectele spirituale ale francmasoneriei, filosofia și spiritualitatea masonică sunt încă importante astăzi sau lumea este mai preocupată de aspectele materiale ale vieții?

Aceasta este o întrebare foarte bună. Lumea, în general, are, desigur, mintea orientată exclusiv spre material, dar oricine se apropie de Francmasonerie intră rapid în contact și cu lumea spirituală. Francmasoneria înțelege progresul ca avansare morală, spirituală și materială. Să spunem că una nu merge fără cealaltă în construcția masonică. Și, bineînțeles, lucrăm împreună cu celelalte corpuri masonice, cum ar fi Consiliul Suprem de grad 33, Arcul Regal, care a început relativ recent să funcționeze și a devenit activ în martie, Rozicrucienii. Avem un district englezesc în partea de sud a Argentinei.

Care sunt particularitățile francmasoneriei argentine și ale francmasoneriei latino-americane în general, care o ajută să nu-și piardă identitatea în „Republica universală a francmasonilor”, așa cum a numit Pierre-Yves Beaufort francmasoneria mondială?

Masonul este un cetățean al lumii, un concetățean al omului, așa cum spune unul dintre ritualurile noastre. Și, bineînțeles, există un fir comun: oriunde te duci, ești mason, ești primit ca un membru al familiei. Dar, desigur, fiecare, nu numai fiecare țară, fiecare oraș are particularitățile sale. Aici, în Argentina, una este să fii mason în orașul Buenos Aires, care este mai cosmopolit și primește mai mulți vizitatori, este mai executiv, ca să spunem așa, mai rece, pentru că mergem la activitățile noastre, mâncăm, plecăm, ne salutăm, și cu

not wait for them to be debated by others, look for solutions, try them out, possibly fund them and solve the problem. In other words, there is a very old phrase, which is not Masonic, but is very valid, that says that it is not a matter of giving a man a fish, but of teaching him how to fish. Well, that is the role of Freemasonry.

In different parts of the world, membership is declining, the average age continues to rise, and, in keeping with that, when we look back over the years, the ideologies of the Grand Lodge officers are more or less the same. There is no renewal. Primarily because we all already know each other, we already know what our neighbours will say, there are no debates because we already know each other. It is the renewal that brings new ideas, new ways of seeking consensus to create a better society, and when that method is generated, people generally come to us, and that is our experience.

Is there still interest in the spiritual aspects of Freemasonry, is Masonic philosophy and spirituality still important today or is the world more concerned with the material aspects of life?

This is a very good question. People in general are, of course, exclusively materially minded, but anyone who approaches Freemasonry quickly comes into contact with the spiritual world as well. Freemasonry understands progress as moral, spiritual and material advancement. Let us say that one does not go without the other in Masonic construction. And, of course, we work together with the other Masonic bodies, such as the Supreme Council of the 33rd degree, the Royal Arch, which started relatively recently and became active in March, the Rosicrucians. We have an English district in the southern part of Argentina.

What are the particularities of Argentine Freemasonry and of Latin American Freemasonry in general, that help it not to lose its identity in the “Universal Republic of Freemasons”, as Pierre-Yves Beaufort called world Freemasonry?

The Mason is a citizen of the world, a fellow citizen of man, as one of our rituals says. And, of course, there is a common thread: wherever you go, you are a Mason, you are welcomed as a member of the family. But, of course, each, not only each country, each city has its peculiarities. Here in Argentina, it is one thing to be a Mason in the city of Buenos Aires, which is more cosmopolitan and receives more visitors, it is more

totul altceva, când ești invitat să experimentezi, să vizitezi o lojă din interiorul țării.

Dincolo de a vorbi despre alte țări, în cadrul aceleiași țări există particularități care țin de regiune, de idiosincrasie. Însă oricine este într-o lojă din Buenos Aires, din Salsa, din Ushuaia, din Frankfurt, din Washington sau din România este un frate. Dincolo de particularități, este minunat să vizitezi și să cunoști diferitele idiosincrazii ale fraternității, pentru că esența masonică este unică, din perspectiva mea.

Se știe că masoneria latino-americană joacă un rol social important. Puteți să ne spuneți, în câteva cuvinte, cum este francmasoneria în țara dumneavoastră, dincolo de ritualuri? Ce rol joacă în societatea actuală?

Ei bine, era un secretar foarte important din anii '60 care definea francmasoneria ca fiind cutia de scule a Republicii, și nu neapărat pentru că ocupă locuri de putere, pentru că există masoni cu putere, ci pentru ca masonul este o persoană activă, indiferent de rolul pe care îl are, fie că este politician, om de afaceri, profesor, cineva care face comerț, cineva care are o meserie, este o persoană care, să spunem, se formează în cadrul instituției noastre din primul moment până când devine maestru mason sau Venerabil, este permanent încurajat să-și pună o întrebare foarte simplă care a răsturnat imperii de-a lungul istoriei: să se întrebe *de ce?*, *de ce totul?*, pentru că nimic nu este de la sine înțeles.

Deci, rolul masoneriei este de a forma cetățeni mai buni, care să fie activi, ceea ce astăzi marketingul politic numește cercul roșu, nu știu dacă și în România este, adică persoana, cetățeanul care este informat, care se întreabă permanent. Ei bine, francmasoneria este formatoare de cetățeni, în Argentina cu siguranță, în regiune de asemenea, dar nu și în lume, din cauza a ceea ce spuneam mai devreme, că în unele locuri este poate mai legată exclusiv de filantropie. Asta este masoneria în Argentina. A dat paisprezece președinți, mulți guvernatori, douăzeci și cinci de vicepreședinți, senatori, deputați de-a lungul istoriei sale, fondatori de cluburi de cartier, fondatori de cluburi de fotbal, urmând pompierii voluntari din La Boca, care a fost prima stație de pompieri voluntari din America de Sud (a fost creată de francmasoni), cântăreți de tango, personalități din cultură... totuși erau liber-cugetători. Aceasta este cheia – întrebarea *de ce?*, pusă de cel care nu ia nimic de bun și care este încurajat să facă acest lucru. Prin urmare, există doar acest drum în cadrul francmasoneriei pentru generarea de cetățeni, scris cu majusculă.

Aș dori să abordez francmasoneria argentiniană dintr-o perspectivă internațională. Cu ce alte Mari Loji din lume întrețineți relații frățești sau ați făcut schimb de mari reprezentanți?

Noi suntem regulari, iar în cadrul regularității masonice suntem membri fondatori ai Confederației

executive, so to speak, cooler, because we go to our activities, we eat, we leave, we say hello, and quite another when you are invited to experience, to visit a lodge in the interior of the country.

Beyond talking about other countries, within the same country there are particularities that have to do with region, with idiosyncrasies. But anyone who is in a lodge in Buenos Aires, Salsa, Ushuaia, Frankfurt, Washington or Romania is a brother. Beyond the particularities, it is wonderful to visit and get to know the different idiosyncrasies of the fraternity, because the Masonic essence for me is unique.

It is known that Latin American Freemasonry plays an important social role. Can you tell us, in a few words, what Freemasonry is like in your country, beyond the rituals? What role does it play in today's society?

Well, there is a very important secretary from the 1960s who defined Freemasonry as the toolbox of the Republic, and not necessarily because it occupies positions of power, because there are Masons with power, but because the Mason is an active person, whatever role he has, whether he is a politician, a businessman, a teacher, someone who has a trade, someone who has a profession, is a person who, let's say, is trained within our institution from the very first moment until he becomes a Master Mason or the Worshipful Master, is constantly encouraged to ask a very simple question that has overthrown empires throughout history: To ask *why?*, *why* everything, because nothing is self-evident.

So, the role of Freemasonry is to form better citizens, to be active, what today's political marketing calls the red circle, I don't know if it is in Romania as well, i.e. the person, the citizen who is informed, who is constantly asking questions. Well, Freemasonry is a citizen-former, in Argentina certainly, in the region as well, but not in the world, because of what I was saying earlier, that in some places it is perhaps more linked exclusively to philanthropy. That is Freemasonry in Argentina. It has given fourteen presidents, many governors, twenty-five vice-presidents, senators, deputies throughout its history, founders of neighborhood clubs, founders of soccer clubs, following the volunteer firemen of La Boca, which was the first volunteer fire station in South America (it was created by Freemasons), tango singers, cultural personalities... they were all freethinkers. This is the key – the question *why?*, asked by the one who takes nothing for granted and is encouraged to do so. Therefore, there is only this path within Freemasonry for the generation of citizens, written with a capital letter.

I would like to approach Argentine Freemasonry from an international perspective. With which other

Masonice Interamericane, CMI, care este un fel de Organizație masonică a Statelor Americane, și care astăzi are 96 de Mari Loji, poate cea mai mare grupare masonică, ca număr, care există în prezent. Pentru că, în afară de America, datorită relațiilor, în special a relațiilor ibero-americe, mai fac parte Spania, Italia, Portugalia și Franța.

Rolul femeii în francmasonerie este foarte important în zilele noastre, pentru că, dacă vorbim despre francmasonerie ca agent al schimbării sociale, masonul nu poate fi atât de arogant încât să spună că poate să lase deoparte 51% din opinia lumii, dar o să ne dedicăm filantropiei.... Ideea este de a dezbate, iar când femeile în aceste vremuri, și nu spun doar așa ca un fals marketing, după cum se poate vedea, conduc astăzi țări, organizații internaționale, corporații, ne lipsește 51% din lume în această dezbateră. Ei bine, în Argentina, în regiune, în general în America de Sud, avem o relație excelentă cu marile loji de femei și continuăm să lucrăm împreună în forumurile internaționale tocmai pentru acest tip de dezbateră.

Apoi, în afara Confederației Masonice Interamericane, Marea Lojă a Argentinei are relații cu toate Marile Loji regulate din Europa, din lume, de exemplu, avem o relație recent ratificată, dar foarte apropiată de mult timp, cu Marea Lojă Unită din Anglia, cu Marea Lojă din Spania, datorită relațiilor pe care le-am menționat mai devreme, epoca lui Franco și revenirea la democrație. Avem o relație excelentă, lucrăm foarte mult pe schimb de corespondență atât cu Marea Lojă a Rusiei, cât și cu Marea Lojă a Ucrainei în acest conflict, și știm că Marea Lojă a Poloniei, de asemenea un prieten al nostru, a făcut o muncă umanitară foarte importantă. Cu alte cuvinte, suntem conectați cu lumea, în concertul națiunilor sau al Marilor Loji regulate din lume.

În aceeași ordine de idei a internaționalismului, ați observat diferențe între francmasoneria din Europa de Vest și cea din Europa de Est, între francmasoneria din America de Sud și cea din America de Nord? Ce fel de francmasonerie credeți că este mai aproape de ceea ce ar trebui să fie în esență francmasoneria?

Ei bine, nu există nimic mai subiectiv decât să întreb un Mare Maestru cum este francmasoneria, pentru că, tocmai asta este francmasoneria, este pentru țară și noi suntem liber cugetători.

Gândirea liberă generează opinia personală, care este la fel de valabilă ca și cea a unui maestru din Portugalia, sau ca și cea a unora din Statele Unite. Acestea fiind spuse, cred că, așa cum spuneam, un mason este mason peste tot.

Am avut ocazia să lucrez masonic în diferite locuri din Statele Unite, din Brazilia, din Europa, atât în Est cât și în Vest, am o relație excelentă cu Marele Reprezentant al Moldovei în Spania, pentru că m-a invitat la vremea respectivă, iar adevărul este că masoneria în

Grand Lodges in the world do you have fraternal relations or have you exchanged Grand Representatives?

We are regular, and within the Masonic regularity we are founding members of the Inter-American Masonic Confederation, CMI, which is a kind of Masonic Organization of American States, and which today has 96 Grand Lodges, perhaps the largest Masonic group, by number, that exists today. Apart from America, because of relations, especially Ibero-American relations, Spain, Italy, Portugal and France also belong.

The role of women in Freemasonry is very important nowadays, because if we talk about Freemasonry as an agent of social change, the Freemason cannot be so arrogant as to say that he can leave aside 51% of the world's opinion, but we will dedicate ourselves to philanthropy.... The point is to debate, and when women in these times, and I'm not just saying that as a false marketing, as you can see, run countries, international organizations, corporations today, we are missing 51% of the world in this debate. Well, in Argentina, in the region, in general in South America, we have an excellent relationship with the big women's lobbies and we continue to work together in international forums precisely for this kind of debate.

Then, apart from the Inter-American Masonic Confederation, the Grand Lodge of Argentina has relations with all the regular Grand Lodges in Europe, in the world, for example, we have a recently ratified, but very close relationship for a long time, with the United Grand Lodge of England, with the Grand Lodge of Spain, because of the relations I mentioned earlier, the Franco era and the return to democracy. We have an excellent relationship, we work very much on exchange of correspondence with both the Grand Lodge of Russia and the Grand Lodge of Ukraine in this conflict, and we know that the Grand Lodge of Poland, also a friend of ours, has done very important humanitarian work. In other words, we are connected with the world, in the concert of nations or regular Grand Lodges of the world.

In the same vein of internationalism, have you noticed differences between Freemasonry in Western and Eastern Europe, between Freemasonry in South America and Freemasonry in North America? What kind of Freemasonry do you think is closer to what Freemasonry should essentially be?

Well, there is nothing more subjective than asking a Grand Master what Freemasonry is like, because that is what Freemasonry is, it is for the country and we are free thinkers.

Free thinking generates personal opinion, which is as valid as that of a master in Portugal, or in the United States. Having said that, I think, as I said, a Mason is a Mason everywhere.

I have had the opportunity to do Masonic work in different places in the United States, in Brazil, in Europe,

esență este aceeași. Agapa fraternă, modul în care ne tratăm unii pe alții atunci când știm că suntem frați, vorbim în alt mod, fie că suntem turiști, fie că suntem pentru afaceri sau pentru francmasonerie, este exact același lucru.

Este ușor de observat că percepția publică asupra francmasoneriei s-a schimbat de-a lungul timpului. Ce credeți că a contribuit la această schimbare? Există vreo legătură între schimbarea percepției publice și calitatea umană a membrilor? Ați observat dacă îmbunătățirea percepției publice duce la o creștere a numărului de membri?

Am înțeles că relația este directă. Evident, în primul rând pentru că, atunci când noi, masonii, nu ne facem cunoscuți, când încurajăm oamenii să spună că este secret, că ne întâlnim noaptea și nu explicăm de ce întâlnim noaptea, pentru că lucrăm ziua, nu este ca și cum am avea întâlniri secrete noaptea, închise. Nu, trebuie să explicăm! Eu muncesc, nimeni nu trăiește din „mese-ria” de mason, muncesc până la șase seara și apoi mă duc la lojă și deschidem ușa Marelui Maestru. Nu trebuie să ne jucăm, să încurajăm acest lucru secret și închis. În mod clar se diminuează pentru că, mai ales în anumite țări, ca a noastră, unde influența, poate religioasă, este foarte puternică, oamenii care se tem de aceste lucruri trebuie să arate. Că are o latură secretă, pe care nu este convenabil să ți-o spun, pentru că ar fi ca și cum ți-aș spune sfârșitul filmului, este cea pe care trebuie să o trăiești, să interpretezi simbolurile. Dar activitatea masonică nu este secretă. Astfel că, atunci când începi să cunoști, și asta mi s-a întâmplat mie personal, care am lucrat în medii foarte conservatoare, cum ar fi Ministerul Securității, forțele federale, în zona mea care se ocupa de infracționalitate, și care este dinamică, să spunem într-o structură foarte conservatoare, când te văd (și aici mă refer de la ministrul Securității, până la ultimul angajat) spun: oh, dar e mason, e prieten, e cool, e băiat bun, lucrează, știe. Cu alte cuvinte, demistifică prin faptul că se face cunoscut ca mason.

Mi s-a întâmplat de multe ori să vad că noi, masonii, ne discriminăm pe noi înșine, prin faptul că unii nu spun că sunt masoni, ceea ce generează mai multe probleme. Aceasta este interpretarea mea a ceea ce am observat și a modului în care am crescut, în ceea ce privește mersul în direcția opusă, vom vedea peste câteva decenii cum a evoluat.

Cum vedeți viitorul francmasoneriei?

Văd francmasoneria ca pe o instituție care devine din ce în ce mai necesară tocmai pentru că există ideea că este ceva vechi, medieval, ne este frică... Lumea merge în sens invers față de valorile pe care francmasoneria le propagă și, când se gândește așa, francmasoneria ar trebui să tindă să se diminueze. Ei bine, în regiune, cel puțin atunci când devenim un punct de întâlnire a

both in the East and in the West, I have an excellent relationship with the Grand Representative of Moldova in Spain, because he invited me at the time, and the truth is that Freemasonry in essence is the same. The festive board, the way we treat each other when we know that we are brethren, we talk in a different way, whether we are tourists, whether we are for business or for Freemasonry, is exactly the same.

It is easy to see that public perception of Freemasonry has changed over time. What do you think has contributed to this change? Is there a link between the change in public perception and the human quality of members? Have you noticed whether improved public perception leads to increased membership?

I understand that the relationship is direct. Obviously, primarily because when we Masons don't make ourselves known, when we encourage people to say that it's secret, that we meet at night, and we don't explain why we meet at night, because we work during the day, it's not like we have secret meetings at night, closed. No, we have to explain! I work, nobody makes a living as a mason, I work until six in the evening and then I go to the lodge and we open the door to the Grand Master. We must not play games, we must not encourage this secret, closed thing. Clearly it is diminishing because, especially in certain countries, like ours, where the influence, perhaps religious, is very strong, people who are afraid of these things have to show. That it has a secret side, which it's not convenient to tell you, because it would be like telling you the end of the film, it's the one you have to live, to interpret the symbols. But Masonic activity is not secret. So when you start to know, and this has happened to me personally having worked in very conservative environments, like the Ministry of Security, the federal forces, in my area that deals with crime, and which is dynamic, let's say in a very conservative structure, when they see you (and here I mean from the Minister of Security, down to the last employee) they say: oh, but he's a Mason, he's a friend, he's cool, he's a good guy, he works, he knows. In other words, it demystifies the fact of making oneself known.

It has often happened to me that we Masons discriminate against ourselves by not saying we are Masons, which creates more problems. This is my interpretation of what I have observed and how I have grown up, as far as going in the opposite direction, we will see in a few decades how it has evolved.

How do you see the future of Freemasonry?

I see Freemasonry as an institution that is becoming more and more necessary precisely because there is the idea that it is something old, medieval, we are afraid... The world is going in the opposite direction to

oamenilor care, desi au ideologiile lor, nu înseamnă că le lasă deoparte, un punct de întâlnire pentru oameni care gândesc diferit, francmasoneria tinde să crească. Există în lume, nu în Argentina, în Europa totalitarism, în Statele Unite sunt familii divizate de un candidat sau altul, chestiuni care fac zgomot și se văd clar în mass-media, însă la mijloc sunt milioane de oameni care nu fac zgomot, dar care s-au săturat de asta. Și tocmai de aceea, francmasoneria este un loc în care, atunci când te oferi, nu vii cu ideologia ta, și atâta timp cât ești dispus să ascuți pe cineva care gândește diferit și nu crezi că tu deții adevărul absolut, ești binevenit. Ceea ce pare atât de simplu, este ceea ce pentru noi, adăugat la o politică de comunicare, ne-a mărit de cinci ori numărul de membri, aici în Argentina, datorită numărului enorm de oameni care doresc să continue să dezbată politică, dar nu cu un fanatic care nu te ascultă, ci din perspectiva de a construi o societate mai bună.

După ce am făcut această trecere în revistă a francmasoneriei din Argentina, se cuvine să-l cunoaștem pe cel care supraveghează în prezent evoluția ei. Prea Respectabile Mare Maestru, vă rog să vă prezentați, atât în calitate de Mare Maestru al Marii Loji din Argentina, cât și de cetățean al Argentinei.

Mă numesc Pablo Lázaro, sunt inginer informatician, m-am specializat în securitate cibernetică și criminalitate cibernetică cu ceva timp în urmă. Întotdeauna am fost o persoană cu rol tehnic în tot ceea ce înseamnă sisteme sau, în general, IT.

Când am intrat în francmasonerie, acum mai bine de 20 de ani, mi-am regăsit latura umanistă, latura mai socială, ceea ce nu este des întâlnită la un om care lucrează în securitate, motiv pentru care a trebuit să o dezvolt. Adevărul este că aici am găsit oameni din afara domeniului în care lucrez, cu meserii și profesii diferite, cu vârste diferite și mi s-a părut fantastic. M-am înscris și prima dată când am văzut un ritual am spus: o să mă plictisesc pentru că va fi la fel în fiecare zi, am nevoie de ceva dinamic. Dar dimpotrivă, sunt mai fericit în fiecare zi pentru că nicio întâlnire nu este la fel cu cealaltă, chiar dacă este un ritual, un protocol. Această primă percepție, că este mereu la fel, a fost că mă voi plictisi. Dar nu, nu mă plictisesc deloc!

Ca Mare Maestru am avut onoarea de a servi frații, pentru că cel care este în Marea Lojă are vocația de a-i servi pe ceilalți frați.

Am fost inițiat într-o lojă a comunității italiene din Argentina, care este *Liberi Pensatori*. Există loji ale diverselor comunități din Argentina, cum ar fi cea armeană, a existat o lojă română dar astăzi nu mai există, loji germane, loji ale comunității evreiești, o lojă a comunității italiene care a creat clubul River Plate, de aceea am evidențiat-o la momentul respectiv. Astăzi face parte dintr-o altă lojă, pentru că *Liberi Pensatori*, loja mea mamă, a crescut foarte mult la vremea

the values that Freemasonry propagates, and when it thinks like that, Freemasonry should tend to diminish. Well, in the region, at least when we become a meeting point for people who, although they have their ideologies, it doesn't mean that they leave them aside, a meeting point for people who think differently, Freemasonry tends to grow. There are in the world, not in Argentina, in Europe totalitarianism, in the United States families divided by one candidate or another, issues that make noise and are clearly seen in the media, but in the middle there are millions of people who do not make noise, but who are tired of it. And that's why Freemasonry is a place where, when you offer yourself, you don't come with your ideology, and as long as you're willing to listen to someone who thinks differently and doesn't think you own the absolute truth, you're welcome. What seems so simple is what for us, added to a communication policy, has increased our membership fivefold here in Argentina, due to the huge number of people who want to continue to debate politics, but not with a fanatic who doesn't listen to you, but from the perspective of building a better society.

Having made this overview of Freemasonry in Argentina, it is appropriate to meet the man who is currently overseeing its development. Most Worshipful Grand Master, please introduce yourself, both as Grand Master of the Grand Lodge of Argentina and as a citizen of Argentina.

My name is Pablo Lázaro, I am a computer engineer, I specialized in cyber security and cyber crime some time ago. I've always been a technical person in everything related to systems or generally IT.

When I joined Freemasonry more than 20 years ago, I found my humanistic side, my more social side, something that someone in security doesn't normally have, which is why I had to develop it. The truth is that here I met people from outside the field I work in, with different trades and professions, of different ages, and I found it fantastic. I joined and the first time I saw a ritual I said: I'm going to get bored because it's going to be the same every day, I need something dynamic. But on the contrary, I'm happier every day because no two meetings are the same, even if it's a ritual, a protocol. That first perception, that it's always the same, was that I would get bored. But no, I don't get bored at all!

As Grand Master I had the honour to serve the brethren, because the one who is in the Grand Lodge has the vocation to serve the other brethren.

I was initiated in a lodge of the Italian community in Argentina, which is *Liberi Pensatori*. There are lodges of different communities in Argentina, such as the Armenian one, there was a Romanian lodge but today it no longer exists, German lodges, lodges of the Jewish community, a lodge of the Italian community that created the River Plate club, that's why I highlighted it at

respectivă și am ridicat coloanele unei loji a republicanilor spanioli, care este loja *Prometeo*. De atunci, aripa noastră a preluat conducerea, în 2008. Am avut onoarea de a fi Marele Secretar, un fel de șef de cabinet al acelui Mare Maestru, Jorge Clavero, care a început tot acest proces de deschidere, timp de șapte ani, adică cele două mandate ale sale și încă un an al succesoriului său, Prea Respectabilul frate Nicolás Breglia. Am fost Prim Mare Supraveghetor timp de doi ani. Jorge Clavero a fost din nou Mare Maestru din 2017 până în 2020, iar eu am fost Pro Mare Maestru. Iar în anul 2020 am avut onoarea ca frații să mă aleagă Mare Maestru, în plină pandemie (a fost pentru prima dată când s-a organizat un vot electronic din motive de pandemie), dar cu toate procedurile îndeplinite. Împreună cu colegul meu Pro Mare Maestru Ramiro Dall'Aglio suntem prima echipă specială din mai multe puncte de vedere. Este pentru prima dată când există o formulă sub 50 de ani, eu am 44 de ani, el avea 46 de ani la vremea respectivă, este pentru prima dată când cineva care nu este avocat, sau medic, ci cineva din domeniul științei, mai mult, al ingineriei, este ales Mare Maestru. Este pentru prima dată când Pro Marele Maestru nu este din orașul Buenos Aires, ci din interior, în acest caz din orașul Santa Fe.

Aceasta răspunde tocmai unui corolar al politicii care a fost inițiate, aceea de a miza pe creșterea din interior, și avem acum un Pro Marele Maestru din teritoriu, pe media de vârstă scăzută, motiv pentru care ajunge Mare Maestru o persoană de patruzeci de ani și diversitatea profesiilor celor care intră în masonerie, motiv pentru care a ajuns Mare Maestru cineva care nu este avocat. Prin urmare, o spunem aproape în glumă, deși este foarte real, este corolarul multor ani de muncă și este o bucurie, iar instituția noastră, lojile noastre sunt din ce în ce mai bucuroase să îi servească pe frați și căutăm în permanență noi modalități de a face cunoscută francmasoneria, pentru că sunt convins că mulți oameni nu intră în francmasonerie pentru că nu știu ce este, poate e vreun mit, sau o chestiune ciudată, dar în realitate este o școală civică, care, fără îndoială, îmbunătățește calitatea vieții politice în sensul larg al cuvântului în țara noastră. Deci, sunt foarte fericit!

Acest lucru este important. Vă mulțumesc foarte mult pentru această ocazie de a cunoaște Francmasoneria din Argentina și de a vă cunoaște și pe dumneavoastră. Vă mulțumesc foarte mult pentru că ne-ați împărtășit experiența dumneavoastră și vă doresc putere de muncă în slujba fraților.

Vă mulțumesc foarte mult și vă doresc un an 2023 foarte fericit. Noi continuăm să lucrăm. Este o onoare pentru mine că am luat parte la acest interviu și că am fost la dispoziția dumneavoastră. Interviul s-a încheiat, foarte bună spaniola dv, sunt foarte foarte surprins. Vă mulțumesc foarte mult pentru onoarea de a realiza acest interviu în limba spaniolă.

the time. Today it is part of another lodge, because *Liberi Pensatori*, my mother lodge, grew a lot at that time and we establish a new one, *Prometeo*, the Spanish republicans lodge. From there, our current took over in 2008. I had the honour of being the Grand Secretary, sort of the chief of staff of that Grand Master, Jorge Clavero, who started all this opening process, for seven years, which was his two terms and another year of his successor, the Most Worshipful Brother Nicolás Breglia. I was Senior Grand Warden for two years. Jorge Clavero was again Grand Master from 2017 to 2020, and I was Pro Grand Master. And in 2020 I had the honour that the brethren elected me Grand Master, in the midst of a pandemic (it was the first time an electronic vote, was held due to pandemia), but with all the procedures fulfilled. Together with my fellow Pro Grand Master Ramiro Dall'Aglio we are the first special formula from many points of view. It is the first time that there is a formula under 50 years old, I am 44 years old, he was 46 years old at the time, it is the first time that someone who is not a lawyer, or a doctor, but someone in the field of science, more of engineering, is elected Grand Master. It is the first time that the Pro Grand Master is not from Buenos Aires, but from the interior, in this case from the city of Santa Fe.

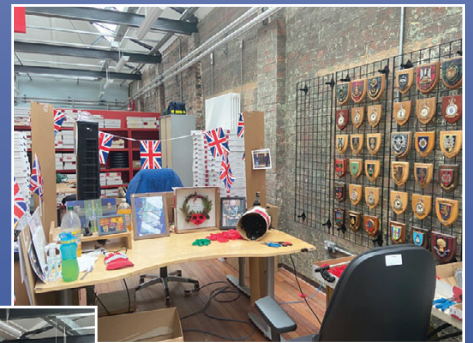
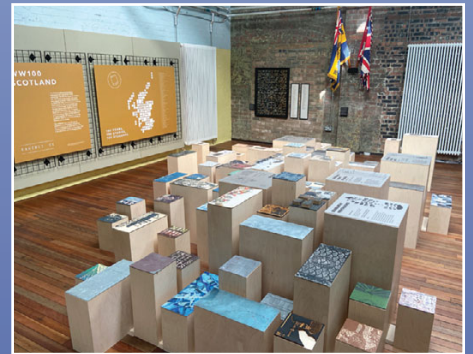
This responds precisely to a corollary of the policy that has been initiated, which is to bet on growth from within, and we now have a Pro Grand Master from the territory, on the low average age, which is why a person of forty years of age becomes Grand Master, and the diversity of professions of those who enter Masonry, which is why someone who is not a lawyer became Grand Master. Therefore, we say it almost in jest, although it is very real, it is the corollary of many years of work and it is a joy, and our institution, our lodges are more and more happy to serve the brethren and we are always looking for new ways to make Freemasonry known, because I'm convinced that many people don't go into Freemasonry because they don't know what it is, maybe it's some myth, or some strange matter, but in reality it's a school of citizenship that undoubtedly improves the quality of political life in the broadest sense of the word in our country. So I'm very happy!

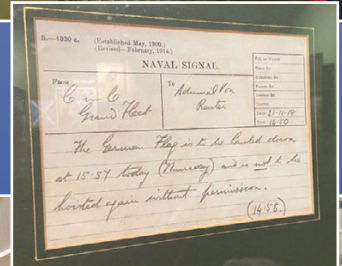
This is important. Thank you very much for this opportunity to get to know Freemasonry in Argentina and to get to know you too. Thank you very much for sharing your experience with us and I wish you strength for your work in the service of the brethren.

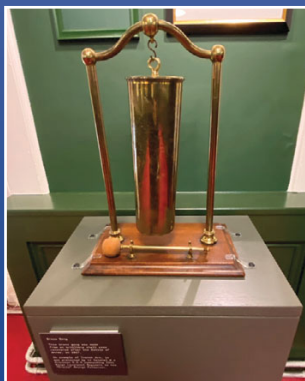
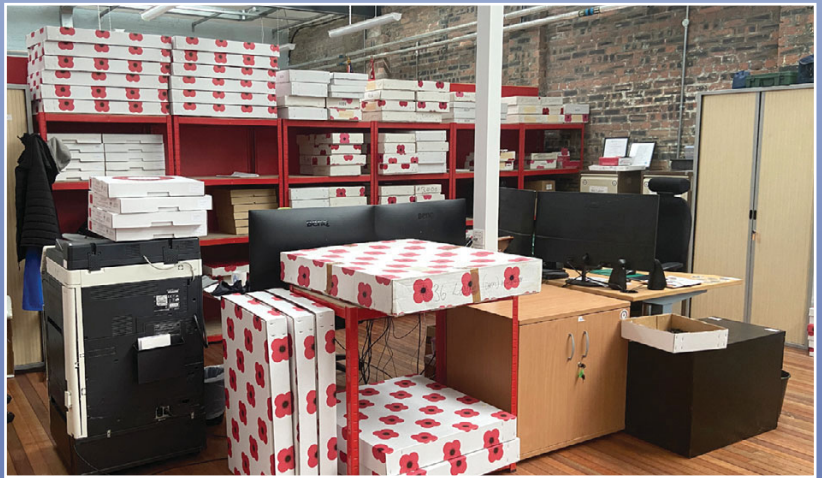
Thank you very much and I wish you a very happy 2023. We continue to work. It is an honour for me to have taken part in this interview and to be at your service. The interview is over, very good Spanish, I am very very surprised. Thank you very much for the honour of having this interview in Spanish. ■

Sursa / Source: <https://youtu.be/RrUylxmcLXk>

Visiting Lady's Haig Poppy Factory in Edinburgh a private tour guided by R.W.Bro. Gordon Michie

GORDON MICHIE | Past Substitute Provincial GM, Prov. GL of Fife and Kinross, GL of Scotland
 PM, Lodge Earl Haig No. 1260, Grand Lodge of Scotland
 PM, Lodge Hope of Kurrachee No. 337, Grand Lodge of Scotland

Comemorare, Slujire și Francmasonerie (Partea 1)

„Comemorarea îi cinstește pe cei care au slujit ca să ne apere libertățile democratice și modul de viață. Ne unim din toate credințele, culturile și păturile sociale ca să ne amintim de slujirea și sacrificiul comunității Forțelor Armate din Marea Britanie și Commonwealth.” O descriere succintă și foarte potrivită a unui lucru foarte personal și extrem de profund pentru cei care sunt atinși direct sau indirect de nevoia de a Comemora.

De când mă știu mi-am dorit să-mi slujesc Țara, e ceva despre care n-aș putea explica de unde mi se trage, dar știu doar că e un lucru din inima mea pe care mi-am dorit întotdeauna să-l fac. Provin dintr-o familie destul de tradițională a Bisericii Scoției, biserica și școala de duminică au făcut mereu parte din ritualul nostru săptămânal. Am știut și că o parte din ritualul săptămânal al tatălui meu era să participe la întâlnirile Lojii lui. Era pe atunci – și încă e și acum – un Francmason foarte activ și, la 87 de ani, este, de fapt, cel mai în vârstă mason activ al nostru. S-a alăturat tatălui și fratelui său în Loja noastră, Loja Earl of Haig Nr. 1260, în 1956.

Una dintre primele mele amintiri e că purtam o floare de mac în fiecare noiembrie când mă duceam la Monumentul Eroilor din Markinch și îi vedeam pe „cei bătrâni și viteji” stând mândri, cu piepturile acoperite de medalii. În anii '70 erau mult mai mulți decât sunt acum și, chiar dacă erau șubrezi din pricina sănătății și a vârstei, stăteau mereu în picioare cu un sentiment de onoare și o prestață care, privind acum în urmă, nu poate veni decât din partea cuiva care a slujit și a văzut cât de crâncen e războiul.

Poate că acest amestec de Biserică și Francmasonerie de acasă mi-a insuflat dorința de a sluji. Nu știam pe atunci că viitorul meu va fi atât de interconectat cu Comemorarea, Slujirea și Francmasoneria.

Slujirea față de comunitate a început în calitate de cercetaș, iar mai târziu în cea de cadet în aviație, la 17 ani, când am plecat de acasă să mă înrolez în Royal

Remembrance, Service and Freemasonry (Part 1)

“Remembrance honours those who serve to defend our democratic freedoms and way of life. We unite across faiths, cultures and backgrounds to remember the service and sacrifice of the Armed Forces community from Britain and the Commonwealth”. A very apt succinct description for something that is very personal and so much deeper for all those who are directly or indirectly touched by the need to Remember.

Ever since I can remember I wanted to serve my Country, it is something that I cannot explain from whence it came, but I just know that it is something within my heart that I had always wanted to do. I did come from a fairly traditional Kirk of Scotland family, Kirk and Sunday school was always part of our weekly ritual. I also knew that part of my father's weekly ritual was also to attend his Lodge. He was then and is still now a very active Freemason and is in fact at 87 year old our longest serving mason, joining his father and brother in our Lodge, Lodge Earl Haig No 1260 as a Lewis in 1956.

One of my other early memories is that I can always remember wearing a Poppy and every November walking along to the local War Memorial in Markinch and seeing the “old and the bold” proudly standing with their chest full of medals. In the 1970's there were so many more of them than there is now and even though they were failing in health and age they always stood with a sense of honour and decorum that can, looking back, only come from someone who has served and has seen the awfulness of conflict.

Maybe it was this blend of Kirk and Freemasonry at home that gave me this desire to serve. Little did I know at that time that my future would be so entwined in Remembrance, Service and Freemasonry.

That Service to community started as a Scout and then later as an Air Cadet before leaving home at 17 years old to join the Royal Air Force on the 5th January 1988. My Father and Uncle had both served

Air Force, în 5 ianuarie 1988. Tatăl meu și unchiul meu făcuseră amândoi armata în anii '50 și era firesc să merg pe urmele lor – da, știind ce știu acum e posibil să fi luat alte decizii în carieră. Dar, pe de altă parte, dacă aș fi făcut-o, n-aș mai scrie azi acest articol.

Slujirea mea față de Lojă urma să înceapă 16 luni mai târziu, în martie 1989, când mă aflu la baza RAF Wyton din Huntingdonshire. În timpul permisiei de Crăciun am fost trecut prin comitetul de evaluare, iar în permisia de Paști am fost inițiat în Loja bunicului și tatălui meu. Se afla în micul sat Windygates, din Fife, și preia numele celui care, în opinia mea, este Părintele Comemorării din tot Commonwealth-ul. Loja mea mamă este Loja *Earl Haig* nr. 1260 din Provincia Fife and Kinross, aflată în jurisdicția Marii Loji a Scoției. Haig e un nume care mi-a fost familiar în copilărie în Markinch – casa whisky-ului Haig. În Markinch era sediul firmei Haig și peste tot în jurul meu în copilărie erau legături cu numele și familia Haig. Nu știam pe atunci că această familie avea să mă urmărească în multe feluri în călătoria mea de Comemorare, Slujire și Francmasonerie!

FRATELE FELDMAREȘAL CONTE DE HAIG ȘI LOJA MEA MAMĂ

Ca tânăr Francmason – și până în ziua de azi – sunt mereu dornic să-mi sporesc zilnic cunoștințele, trăsătură despre care tatăl meu spune că am avut-o dintotdeauna, setea aceea de cunoaștere. Dorința de a înțelege numele Lojii noastre și legătura cu Feldmareșalul avea să mă poarte în această călătorie, în primul rând pentru a înțelege de ce o Lojă mică, relativ rurală, din Fife ar vrea să-i poarte numele și de ce membrii ei simțeau o conexiune. Ei bine, am descoperit explicația simplă că majoritatea membrilor noștri fondatori lucrau la distileria *Cameron Bridge*, care făcea parte din Imperiul Whisky-ului Haig și că Loja noastră a fost înființată la timp relativ scurt după încheierea Primului Război Mondial, într-o vreme când Haig era încă omagiat ca erou național pentru că reușise să încheie Războiul și să-i aducă pe băieții noștri acasă. Fondatorii au dezbătut, însă, dacă să ne numim Loja *Cameron Bridge* sau Loja *Earl Haig*, iar această din urmă denuire a câștigat votul.

Primii membri ai Lojii noastre știau că Haig era Francmason – de fapt, 16 dintre membrii noștri fondatori proveneau din cea învecinată, Loja lui Elgin din Leven, nr. 91. Feldmareșalul Haig era atunci membru al Lojii aceleia dar, din pricina altor îndatoriri, nu era activ ca Francmason și, de fapt, abia devenise ucenic, fiind inițiat în Lojă în decembrie 1881. Cariera lui în armată l-a îndepărtat de casa părintească din Cameron și abia după Marele Război s-a întors la

during their National Service in the 50's and it made sense to me to follow in their footsteps – yes knowing what I know now, I may have made different career decisions. But on the other hand had I done so I may not be writing this paper today.

My Service to the Lodge was to start some 16 months later in March 1989 whilst I was serving at RAF Wyton in Huntingdonshire. During Christmas leave I was put through my enquiry committee and then on my return for Easter Leave I was initiated into my Grandfather's and Father's Lodge. That Lodge was in the small village of Windygates in Fife and it takes the name of, in my opinion, the Father of Remembrance across the Commonwealth of Nations. My Mother Lodge is Lodge *Earl Haig* no 1260 within the Province of Fife and Kinross under the Constitution of the Grand Lodge of Scotland. Haig was a name I was familiar with as I grew up in Markinch – the Home of Haig. Markinch was the Headquarters of Haig's Whisky and all around me growing up there were connections to the Haig name and family. Little did I know then that this family would follow me in many ways through my journey of Remembrance, Service and Commemoration!

BRO FIELD MARSHAL EARL HAIG AND MY MOTHER LODGE

As a young freemason, and to this day, I am always eager to make my daily advancement in knowledge, a trait that my father says I have always had, that thirst for knowledge. This knowledge to understand our Lodge's name and the connection with the Field Marshal would take me on this journey, first of all understanding why a small relatively rural Lodge in Fife would want to bear his name and why did the members feel a connection. Well I found out the simple explanation was that the majority of our founder members worked at Cameron Bridge distillery, which was part of the Haig Whisky Empire and as our Lodge was founded in the relatively near aftermath of the First World War, at a time when Haig was still lauded as National Hero by being able to bring the War to an end and bring our boys home. The founders did however debate should we be called Lodge *Cameron Bridge* or Lodge *Earl Haig* and the latter won the vote.

These early members of our Lodge knew that Haig was a Freemason, in fact 16 of our founder members came from our neighbouring Lodge, Elgin's Lodge at Leven No 91. FM Haig at this time was a member of that Lodge but due to all of his other duties he was not active as a Freemason and in fact at that time he had only taken his 1st degree when he was initiated into the Lodge in December 1881. His Army career then

Francmasonerie, devenind calfă și apoi maestru în 1924. Apoi a progresat foarte rapid până la Tronul Regelui Solomon și a devenit Maestru al Lojii în 1925. În timpul mandatului său a inițiat 19 profani. Lucrul acesta e atestat de jurnalul Maeștrilor, care stă pe Altarul Lojii 91 până în ziua de azi, unde alături de semnătura lui se află semnăturile tuturor profanilor. Așa cum se obișnuia pe atunci, a fost promovată rapid în cadrul Marii Loji, iar când a murit avea gradul de Prim Mare Diacon.

Având așadar această legătură strânsă cu Loja lui mamă, fondatorii Lojii 1260 l-au abordat pe Feldmareșal ca să-i ceară permisiunea să-și numească Loja după el, lucru pe care l-a acceptat pe loc și a dăruit Lojii o sabie – prima lui sabie de cavalerie. În toate marile statui ale lui Haig din țară e reprezentat cu ea. Această sabie e dusă de purtătorul nostru de sabie în timpul întrunirilor deschise ale Lojii. Întâmplător, prima mea poziție a fost cea de purtător de sabie și încă îmi amintesc cât de smerit m-am simțit, fiind pe atunci doar un tânăr militar, să am privilegiul de a duce sabia acestui erou național. Până în ziua de azi am grijă ca toți noii noștri candidați să fie conștienți cât de veche e această comoară.

HAIG ȘI BAZA MASONICĂ A COMEMORĂRII

La momentul consacării Lojii noastre, în 1921, Haig era în curs de a aduce laolaltă mai multe grupuri de veterani, care s-au format după Marele Război. Ambiția, entuziasmul și devotamentul față de oamenii săi aveau să se dovedească de o importanță vitală pentru țara noastră, pentru că în urma eforturilor sale s-au format, în 1921, Legiunea Britanică și Legiunea Britanică Scoția. Când ne uităm la constituțiile timpurii și la structura Filialelor Legiunii, oricine care înțelege măcar un pic structura Francmasoneriei va putea vedea imediat de unde s-a inspirat Haig pentru noua lui organizație.

De-a lungul anilor, reputația lui Haig a fost foarte amestecată, după Marele Război fiind ba laudat ca erou, ba acuzat că ar fi un măgar aflat în fruntea unor lei. Adevărul se află, foarte probabil, la mijloc. Mă bucur că istoricii moderni consideră iarăși că a fost un erou național și că acțiunile lui au scurtat Primul Război Mondial și au salvat nenumărate mii de vieți. După discuțiile pe care le-am purtat cu membri actuali ai familiei Haig și după diferitele cărți pe care le-am citit despre toate fațetele dezbaterii „Haig – erou sau răufăcător?” îmi place să cred că oamenii lui, familia lui, frații lui și țara lui s-au aflat mereu în prim-plan în gândurile sale, în toate acțiunile lui. Era un om relativ timid din fire, iar circumstanțele l-au catapultat în

took him away from the family home at Cameron and it was not until after the Great War that he returned to Freemasonry and was passed and raised in 1924. He then had a very rapid progression to the Chair of King Solomon and was the Master of the Lodge in 1925. During his tenure he initiated 19 candidates. This can be testified to by the Masters journal that sits on the Dias of 91 to this day. Where along with his signature are the signature of all of his candidates. As was normal practice on those days he also received rapid promotion within Grand Lodge and at the time of his death he was Grand Senior Deacon.

So with this close connection with his Mother Lodge the founders of 1260 approached the FM to ask his permission to call the Lodge after him, which he readily granted and he presented the Lodge with a sword, which had been presented to him as his first pattern cavalry sword. This sword can be seen in all the great statutes of Haig around the country and is still carried by our sword bearer in open Lodge. Incidentally my first office was that of Sword-bearer and I can still remember how humbling it was as a young serviceman to have the privilege of carrying this National Hero's sword. To this day I ensure that all of our new candidates are very well aware of the antiquity of this treasure.

HAIG AND THE MASONIC FOUNDATIONS OF REMEMBRANCE.

At the time of our Lodge's consecration in 1921 Haig was in the process of bringing together a variety of disparate veterans groups that had emerged in the aftermath of the Great War. His drive, enthusiasm and dedication to his men was to prove vitally important for our Nation as out of his endeavours the British Legion and British Legion Scotland was formed in 1921. When you look at the early constitutions and the structure of Legion Branches anyone with a small understanding of the structure of Freemasonry will be able to see at a glance where Haig took his idea from for his new organisation structure from.

Haig's reputation over the years has been very mixed, from being lauded as a hero in the aftermath of the Great War to being accused of being a donkey leading lions. Somewhere in the middle is likely to be the true answer. I am gladdened that modern day historians are coming back to the view that he was a national hero and his actions shortened the Great War and saved countless thousands of lives. From my discussions with current members of the Haig family and the various books that I have read on all sides of the Haig – hero or villain debate – I like to believe that his men, his family, his brethren and his country were all

lumina reflectoarelor și a fost prins în mașinațiunile politice ale unei țări aflate în criză postbelică. Lucrul ăsta nu s-a întâmplat din vina lui sau din vreo dorință de-a lui de a se afla la comandă, iar în multe feluri îmi amintește de președintele fictiv Tom Kirkman din serialul *Președinte de rezervă / Designated survivor* de pe Netflix. Asemenea fictivului Kirkman, Haig a luat ce a primit de la viață și a făcut ce a considerat că era bine.

A fost însă mânat de dorința de a avea grijă de oamenii lui și acesta a fost motivul pentru care a devenit esențial în conceperea și crearea a ceea ce numim acum în Marea Britanie „Remembrance” (Comemorare). Conducerea și viziunea lui au adus laolaltă numeroasele grupuri de veterani care s-au format după război, având grijă că nu intră în concurență unele cu altele nu numai din perspectiva banilor, ci și în vederea serviciilor de îngrijire. Însă poate a observat și că politica ar putea sabota unele grupuri, și nu în cele mai bune scopuri. Istoria mișcării Legiunii Regale Britanice merită o prezentare în sine, astfel că în articolul de față nu voi intra în prea multe detalii despre marile organizații care în 1921 se angajau la 100 de ani de „slujire înainte de sine”.

Deși mulți membri îi vor recunoaște lui Haig meritul de a fi primul care a folosit floarea de mac ca simbol al Comemorării și pentru a ajuta finanțarea organizațiilor sale aflate la început, meritul trebuie să meargă la mai multe persoane înaintea lui Haig. În primul rând, Lt.-col. John McCrae, medic militar canadian, a fost inspirat să scrie poemul *Pe câmpurile Flandrei*, în memoria unui prieten apropiat, ucis la Ypres. Floarea de mac a devenit simbol al comemorării în toată lumea anglofonă datorită acestui poem.

În Flandra, pe câmpii, freamătă macii, / Printre crucile, rânduri-rânduri, / Care ne arată locul. Iar pe cer / Zboară ciocârliile, cântând mai departe curajos, / Abia auzite printre tunurile de jos./

Noi suntem cei morți. Până mai deunăzi / Am trăit, am simțit zorile, am privit amurgul scânteind, / Am iubit și am fost iubiți, iar acum odihnim / Pe câmpiile Flandrei.

Continuați lupta cu vrăjmașul: / Vouă cu mâini vlaguite vă aruncăm / Torța: a voastră fie s-o țineți sus. / Dacă ne trădați pe noi, cei ce murim, / Nu vom dormi, chiar dacă macii cresc / În Flandra, pe câmpii.

Poemul a inspirat-o pe profesoara universitară americană Moina Michaels să adopte macul în amintirea celor căzuți în război. Ea a luptat neobosit ca acesta să fie adoptat oficial drept simbol al Comemorării în Statele Unite și a lucrat împreună cu alții care încercau să facă același lucru în Canada, Australia și Marea Britanie. Nu doar prof. Michaels a fost inspirată de macul din câmpiile Flandrei. O franțuzoaică, Anna Guérin, se afla în Marea Britanie în 1921, unde

at the forefront of his mind in all that he did. He was a relatively shy man by nature and circumstance did catapult him into the spotlight and he was caught in the political machinations of a Nation in a post war time of crisis. This was through no fault of his own or through any desire to be in charge, in many ways it reminds me of the fictional President Tom Kirkman in the Netflix series *Designated Survivor*. Like the fictional Kirkman, Haig took what life gave him and he did what he believed was right.

He was however driven by a sense to look after his men and this was why he became instrumental in the design and delivery of what we now know as Remembrance in the UK. It was his leadership and vision that brought the many veterans groups that were forming in the aftermath of the War together to ensure that they were not competing with each other not only for money but to provide a welfare service, but maybe also he saw that politics could hijack some of these groups and not for the best of reasons. The history of the Royal British Legion movement is a presentation in itself and as such I will not go into too much detail in this paper about those great organisations that are looking forward to 100 years of “service before self” in 1921.

Although many members will credit Haig with being the first to use the poppy as a symbol of Remembrance and to use it to help fund his fledgling organisations, the credit for this must go to a number of people before Haig. Firstly, Lt.Col John McCrae a Canadian military doctor was inspired to write the poem *In Flanders Fields* in commemoration of a close friend who was killed at Ypres. This poem has been instrumental in the story of making the poppy become the symbol of remembrance across the English speaking world.

In Flanders fields the poppies blow / Between the crosses, row on row, / That mark our place; and in the sky / The larks, still bravely singing, fly / Scarce heard amid the guns below./

We are the Dead. Short days ago / We lived, felt dawn, saw sunset glow, Loved and were loved, and now we lie / In Flanders fields./

Take up our quarrel with the foe: / To you from failing hands we throw / The torch; be yours to hold it high. / If ye break faith with us who die / We shall not sleep, though poppies grow / In Flanders fields.

This poem inspired an American academic Prof. Moina Michaels to adopt the poppy in memory of those who had fallen in the war. She tirelessly campaigned to get it adopted as an official symbol of Remembrance across the United States and worked with others who were trying to do the same in Canada, Australia, and the UK. It was not just Prof. Michaels who had been inspired by the poppy of Flanders field.

intenționa să vândă maci la Londra, fiind inspirată de văduvele franțuzoace care le vindeau în Franța pentru a-i sprijini pe soldații întorși de pe front. Fratele nostru Feldmareșalul Haig a fost inspirat de o întâlnire cu d-na Guerin să folosească macul ca emblemă a organizației sale, Legiunea Britanică. Nu era încă Regală, apelativul „Regal” a fost adăugat abia în 1971. A comandat 9 milioane de maci în primul an și i-a vândut publicului de Ziua Comemorării, 11 noiembrie 1921.

Fiind membru în ambele organizații pot vedea limpede asemănările la nivel de structură, etos și dorință de a face bine, deși nu pot dovedi că instruirea masonică l-a inspirat pe Haig în modul în care a format Legiunea. Mie îmi place să cred că da. Credința mea e întărită de discuțiile pe care le-am purtat cu Drept Onorabilul Frate Conte de Elgin și Kincardine, Cavaler al Nobilului Ordin al Ciulinului, Mare Maestru din Trecut și Mare Maestru Provincial din Trecut al Provinciei Fife și Kinross, Provincia mea mamă. Am fost onorat că în ultimul mandat de Mare Maestru Provincial m-a invitat să devin membru activ în Marea Lojă Provincială, pe care o slujesc cu mare cinste față de Loja mea mamă de 22 de ani. Fratele Lord Elgin mi-a împărtășit o poveste despre tatăl lui și despre o întâlnire a acestuia cu Haig. De fapt, a fost mai mult decât o întâlnire, pentru că Haig stătea la Broomhall, reședința familiei Bruce, aflată chiar în afara orașului Dunfermline. Povestea a fost publicată și în revista Masonic Quarterly, nr. 9.

„Întâmplător, chiar după ce am citit articolul despre Ducele de Wellington și Francmasonerie (Masonic Quarterly, nr. 9), am primit o vizită din partea lui Archie Eglinton, vărul soției mele, și i-am povestit despre un Feldmareșal ceva mai modern și despre interesul acestuia față de Francmasonerie. Archie m-a sfătuit să vă scriu, prezentându-vă această poveste.

În 1920, Lordul Haig a venit la Broomhall ca să viziteze un club de foști militari înființat în orașul Dunfermline. Tatăl meu mi-a povestit că, în dimineața de după cina cu foștii militari, Haig a spus că speră să poată alcătui mai multe astfel de grupuri peste tot în Scoția și în afara țării.

Tata i-a spus apoi lui Haig că descoperea astfel de grupuri de foști militari care erau în curs de inițiere sau fuseseră deja inițiați în Lojile Masonice din Scoția.

Tata a continuat zicându-i: «N-ați devenit cumva, din întâmplare, Mason?» Se pare că Haig a fost surprins dar a recunoscut că, pe vremea studenției la Oxford, se alăturase Lojii locale de la Leven, din Fife, din apropiere de distileria Cameron Bridge, și devenise Francmason în Loja lui Elgin din Leven, nr. 91. Loja aceasta poartă numele celui de-al cincilea Conte, care a fost Mare Maestru în 1761.

Tata a descoperit apoi de la secretarul Lojii că, într-adevăr, Douglas Haig, student la Oxford, obținuse Primul și Al Doilea Grad și îl aștepta pe Al Treilea.

A French woman, Anna Guérin was in the UK in 1921 where she planned to sell the poppies in London after being inspired by French widows who had been selling them in France for the benefit of wounded and returning soldiers. It was a meeting between our Brother the FM Haig and Ms Guerin where he was inspired to use the poppy as the emblem for his fledgling organisation the British Legion. Not yet Royal, as the Royal appendage was not added until 1971. He ordered 9 million poppies that first year and sold them to public on our Remembrance Day the 11th November 1921.

Being a member of both organisations I can clearly see the similarities in structure, in ethos and desire to do well and albeit I cannot evidence that it was Haig's masonic knowledge that inspired the way he formed the Legion, I like to think that it did. My belief in this is strengthened by conversations that I have had with Bro, The Rt. Hon. Earl of Elgin and Kincardine KT. Past Grand Master and Past Provincial Grand Master of Fife and Kinross, my mother Province. I was honoured that in his last term as our PGM he invited me to become an active member of his PGL a body that I have now served with great honour to my mother Lodge for the last 22 years. Bro Lord Elgin shared with me a story about his father and one of his meetings with Haig. Actually it was more than a meeting as Haig was staying at Broomhall the Bruce family seat just outside Dunfermline. This story was also reprinted in the MQ Magazine no 9.

“By chance, just after I had read the article about the Duke of Wellington and Freemasonry (MQ, Issue No. 9), there was a visit from Archie Eglinton, who is my wife's cousin, and I told him about a more modern Field Marshal and his interests in Freemasonry. Archie instructed me to write to you with this story.

In 1920, Lord Haig came to visit at Broomhall in order to visit a club of ex-servicemen that had been developed in our local town of Dunfermline. My father told me that, in the morning following this dinner of the ex-servicemen, Haig said that he was hoping to be able to form a number of these groups all over Scotland and elsewhere.

My father said that he then told Haig that he was finding similar groups of ex-servicemen who were joining or had recently joined Freemason Lodges in Scotland.

Father went on and said to Haig: “You didn't by any chance become a Freemason, did you?” Haig apparently looked surprised but admitted that, as an undergraduate at Oxford he had joined the local Lodge at Leven in Fife near to their Cameron Bridge distillery and had become a Freemason in Elgin's Lodge at Leven No. 91. This Lodge was named after the fifth Earl, who was Grand Master Mason in 1761.

S-a stabilit o dată convenabilă pentru ca Feldmareșalul Haig, Cavaler al Nobilului Ordin al Ciulinului, să-și primească Al Treilea Grad, devenind ulterior Maestru al Lojii și fiind convins să accepte un post în Marea Lojă. Când a murit avea gradul de Prim Mare Diacon.”

A-l asculta pe Fratele Lord Elgin vorbind e unul dintre marile privilegii ale vieții masonice. E unul dintre cei mai devotați Francmasoni pe care am avut cinstea să-i întâlnesc, iar cunoștințele lui despre Breasla noastră sunt neegale. Despre capacitatea lui de a capta atenția auditoriului se va discuta în cercurile masonice încă multă vreme după ce va fi urcat la Marea Lojă din Cer. Da, este o onoare să fii alături de frații tăi, dar e o onoare și mai mare să ai plăcerea unei audiențe private la Broomhall ca să-i asculți amintirile.

Discuția purtată în seara aceea despre viitorul Comemorării între doi dintre aristocrații și soldații de frunte ai țării noastre e genul de dineu pentru care ți-ai dori să te poți întoarce în timp ca să asیști la el. Întâlnirea aceea îmi consolidează credința că noi ca Breaslă – și mai ales membrii Provinciei mele – au contribuit la definirea viitorului Comemorării pentru națiunea noastră.

Da, e o teorie firavă să crezi că Francmasoneria se află în spatele Comemorării, dar cum povestea aceasta se împletește cu călătoria mea personală mă bucur să privesc lucrurile așa. Când ne gândim la povestea celui de-al treilea grad și ce înseamnă ea și la alegoriile pe care le explorează poate fi simplu să ținem cont de faptul că, deși Feldmareșalul a fost membru al Breslei, abia după război și în apropierea întâlnirilor de la Broomhall a fost ridicat la gradul înalt și sublim.

Așa cum știm, gradul al treilea ne învață despre nemurirea sufletului. Ne învață adevărul cum că, deși omul se ofilește, se sfărâmă și se descompune, în interiorul lui există ceva ce nu va pieri niciodată. Gradul al treilea din Francmasonerie îi împinge pe bărbați să slujească adevărul păstrându-și neclintite cele mai nobile aspirații chiar și când se confruntă cu adversități îngrozitoare, aspirații din care se poate înălța un omagiu desăvârșit al idealului nostru masonic. Oare aceste extrem de nobile aspirații l-au împins pe Haig să se asigure că soldații lui nu vor fi uitați niciodată?

În perioada aceea trebuie să-și fi amintit și de cuvântul lui Dumnezeu din Eclesiastul 12,5: „Și te temi să mai urci colina și spaimele pândesc în cale și capul se face alb ca floarea de migdal și lăcusta sprintenă se face grea și toți mugurii s-au deschis, fiindcă omul merge la locașul său de veci și bocitoarele dau târcoale pe uliță” și 12,7: „Și ca pulberea să se întoarcă în pământ cum a fost, iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu, Care l-a dat” (trad. Biblia Sinodală).

Eu consider că aceste gânduri l-au făcut să insiste ca mormântul să-i fie aidoma cu ale soldaților lui, o

My father then discovered from the Lodge secretary that indeed Douglas Haig, described as an undergraduate at Oxford, had taken his First and Second Degrees and was still awaiting his Third.

A suitable date was arranged for Field Marshal the Earl Haig, K.T., to receive his Third Degree and he later went on to become Master of the Lodge and was persuaded to take office in Grand Lodge, which he did. When he died he was Senior Grand Deacon.”

Listening to Bro Lord Elgin speak is one of life's great masonic privileges. He is one of the most dedicated Freemasons I have had the honour to meet and his knowledge on our Craft is second to none. His ability to hold a room is something that will be discussed in masonic circles long after he has ascended to the Grand Lodge above. Yes, it is an honour to be with your brethren, but even more so to have the pleasure of a private audience at Broomhall and listen to his memories.

The discussion about the future of Remembrance that evening at Broomhall by two of our country's leading aristocrats and soldiers is one of those dinners that you wish you can go back in time to witness. This meeting strengthens my belief that we as a Craft and more particularly members of my Province had a hand in defining the future of Remembrance in our nation.

Yes, it is tenuous, to believe that our Freemasonry is behind Remembrance, but as this story is entwined with my personal journey, I am happy to view it that way. When we look to the story of the third degree and what that means and the allegories that it explores it may be an easy step to make bearing in mind that although the Field Marshal had been a member of the Craft it was only in the aftermath of the war and around the time of his meetings at Broomhall that he was raised to the high and sublime degree.

As we know the third degree teaches the immortality of the soul. It teaches the truth that whilst man withers away to crumble and decay, there is something within him that will never perish. The third degree in Freemasonry stirs men to serve the truth by steadfastly maintaining their noblest aspirations even in the face of appalling adversity, out of which can rise a more perfect tribute to our Masonic ideal. Was it these noblest of aspirations that drove Haig to ensure that his men were never forgotten?

During this time he would have also been reminded of the word of God in Ecclesiastes 12, 5 Also when they shall be afraid of that which is high, and fears shall be in the way, and the almond tree shall flourish, and the grasshopper shall be a burden, and desire shall fail: because man goeth to his long home, and the mourners go about the streets: and 12,7 Then shall the dust return to the earth as it was: and the spirit shall return unto God who gave it.

piatră funerară imperială standard de război, nu una la care te-ai fi putut aștepta pentru o familie scoțiană cu statutul lor. Lady Dorothy este și ea înmormântată sub o lespede asemănătoare cu a soțului ei, la Abația Dryburgh, la scurtă distanță cu mașina de casa familiei, din Bemersyde. Sunt îngropați amândoi lângă mormântul unui alt distins Francmason scoțian, Sir Walter Scott. De fiecare dată când merg la morminte în abația ruinată credința mea în bunătatea Breslei noastre și în lucrările Legiunii Regale Britanice se reînnoiește, pentru că este un loc minunat pentru contemplare. Nu sunt deloc surprins că, în fiecare an, Companiile Arcului Regal se întâlnesc printre ruinele abației, pentru că puține alte locuri pe care le-am vizitat aduc laolaltă sentimente de comemorare, credință, speranță și bunăvoință cu ajutorul cărora să contemplem la propria-ți călătorie masonică.

OMAGIUL UNEI NAȚIUNI, UN MONUMENT CONSTRUIT DE MASONI

În materie de clădiri și monumente menite să-i cinstească pe cei pe care i-am pierdut, nici unul nu mi se pare mai plin de smerenie și potrivit decât Monumentul Național Scoțian al Eroilor aflat în centrul Castelului Edinburgh. Castelul în sine se înalță semeț deasupra frumosului meu oraș natal și a reprezentat un loc al puterii și siguranței încă din Epoca de Bronz.

Monumentul Național Scoțian al Eroilor comemorează aproape 135.000 de soldați scoțieni căzuți în Primul Război Mondial (1914-1918), peste 50.000 în Al Doilea Război Mondial (1939-1945) și campaniile de după 1945. Monumentul în sine se află în Crown Square, chiar în vârful stâncii, și a fost comandat în 1927 de arhitectul Sir Robert Lorimer, care alături de 200 de artiști și meșteșugari scoțieni a creat o liniștită Sală de Onoare și Altarul unde numele celor morți sunt scrise în cărți expuse permanent. Dar ce legături există între Francmasonerie și Comemorare? Da, așa cum povestea cu Haig și Comemorarea e posibil să fie subredă, pentru că s-ar fi întâmplat chiar și dacă cei implicați nu ar fi fost Francmasoni dar, așa cum mai spus în acest articol, îmi place să cred că principiile noastre au reprezentat factori de motivație puternici și au ajutat să-i formeze în oamenii care au fost.

Unul dintre frații masoni care a fost catalizatorul din spatele viziunii de a crea Monumentul Național Scoțian al Eroilor a fost John George Murray, al Optulea Duce de Atholl. Fiind un membru de frunte al aristocrației scoțiene, Ducele de Atholl – sau „Bardie”, cum mai era cunoscut din pricina titlului său, Marchizul de Tullibardine – a fost un soldat care a luptat în Sudan și a creat Regimentul Scoțian de Cavalerie (Scottish

These sentiments are what I believe led him to insist that his grave would be the same as his men a standard Imperial War Grave Headstone and not one that you may have expected from a Scottish family of their standing. Lady Dorothy is also buried under a similar grave marker to her husband in the ground of Dryburgh Abbey a short drive away from the family home of Bemersyde. They are both buried in the next plot to that other distinguished Scottish Freemason, Sir Walter Scott. Every time I visit the graveside in the ruined Abbey my belief in the goodness of our Craft and the work of the Royal British Legion is renewed as it is a beautiful place of contemplation. I am not surprised at all that the Companions of the Royal Arch every year have a meeting within the ruins of the Abbey as there are few other places I have visited that pull together the feelings of remembrance, faith, hope and benevolence for you to contemplate on your own masonic journey.

A NATION'S TRIBUTE BUILT BY FREEMASONS

In terms of buildings and monuments that we have created to honour our dead, I find none so more humbling and fitting tribute than the Scottish National War Memorial that is sited in the centre of Edinburgh Castle. The Castle itself sits powerfully above the beautiful city of my birth and has been a place of strength and security since the Bronze Age.

The Scottish National War Memorial commemorates nearly 135,000 Scottish casualties in the First World War, 1914-18, more than 50,000 in the Second World War, 1939-45, and the campaigns since 1945. The Memorial itself is to be found in Crown Square at the very top of the rock and was commissioned in 1927 by the architect Sir Robert Lorimer and along with 200 Scottish artists and craftsmen created a serene Hall of Honour and the Shrine, where the names of the dead are contained in books that are on permanent display. But in terms of Freemasonry and Remembrance what connections are there? Yes, like the story of Haig and Remembrance they may be tenuous as they will have happened even if those involved were not Freemason's but as I have said before in this paper, I like to believe that our principles were strong motivators in their lives and help make them the men they were.

One such masonic brother who was the driving force behind the vision to create the Scottish National War Memorial was John George Murray, 8th Duke of Atholl. A leading member of the Scottish aristocracy, the Duke of Atholl, or “Bardie” as he was known from

Horse Yeomanry). A fost un om de mare viziune și energie și, mai important, avea deopotrivă influență și contacte. Multe dintre contacte erau de ordin Masonic, iar în lumea noastră Masonică a fost cu siguranță un frate cu multă influență și conexiuni. A fost Maestru al Lojii *St. John* nr. 14 (1895-1909) din Dunkeld și, important pentru Breasla Scoțiană, a fost Mare Maestru Mason al Marii Loji a Scoției între 1909 și 1913.

În primăvara lui 1917, Ducele de Atholl a strâns în jurul său mai mulți scoțieni puternici, de frunte: gen. lt. Sir Spencer Ewart, General în Statul Major Scoțian, lt.-col. D.W Cameron din Lochiel, Lordul Balfour de Burleigh, Căpitanul George S. C. Swinton (bunicul celebrei actrițe de Hollywood Tilda Swinton) și – important pentru acest articol – pe Sir Hector Munro de Foulis, Maestru din Trecut al Lojii *Fingal*, care a fost și primul Mare Maestru Provincial al Marii Loji Provinciale de Ross și Cromarty (1890-1911). Fiul și urmașul său cel mai în vârstă, Căpitanul Henric Munro (distins cu Military Cross [distincție militară mai importantă decât Victoria Cross]), a fost ucis în acțiune luptând în Batalionul 2 Seaforth Highlanders în 1918. Astfel, vedem că prin moartea fiului său, Fratele Munro a avut motive foarte personale să se implice în construirea monumentului. Am vorbit cu actualul Mare Maestru Mason, Fratele Ramsay McGhee, care e și Mare Maestru din Trecut al Ross și Cromarty, și am aflat că familia Munro încă este bine cunoscută și activă pe Black Isle, însă din păcate în clipa de față nu are legături masonice.

IMPLICAREA CIVICĂ A MASONILOR, LEGIUNEA REGALĂ BRITANICĂ DIN SCOȚIA ȘI POPPYSCOTLAND

Interesul pentru legătura dintre Francmasonerie și Comemorare mi-a fost sporit când am început să mă implic în Poppyscotland, întâi ca voluntar în Grădina Comemorării din Princes Street Gardens, acum vreo 15 ani, iar apoi când în 2016 am avut norocul să fiu numit șeful departamentului pentru strângere de fonduri și studiu. În perioada petrecută ca voluntar m-am implicat mai mult în Slujbele Naționale de Comemorare și în organizațiile implicate în diferitele parade din fiecare noiembrie. Eram conștient că Marea Lojă a Scoției nu era implicată ci, așa cum v-ați așteptat, erau implicate în principal organizații militare și civice care depuneau coroane, cu toate că în țară multe Loji depuneau coroane la monumentele lor locale. M-am întrebat de ce nu am fost implicați la nivel național. După mai multe discuții cu Frații mai învățați decât mine, consensul a fost că după Al Doilea Război Mondial a avut loc o schimbare de vremuri și culturi. Comunitatea Masonică odinioară deschisă și publică „s-a

his title, the Marquis of Tullibardine, was a serving soldier who had fought in the Sudan and had raised the Scottish Horse Yeomanry. He was a man of considerable vision and energy and, what was more important, he had both influence and connections. Many of these connections were Masonic and in our Masonic world he was certainly a brother of influence and connection. He was the Master of Lodge of Dunkeld *St. John* No 14 (1895-1909) and importantly for the Scottish Craft he was Grand Master Mason of the Grand Lodge of Scotland between 1909-1913.

In the spring of 1917 The Duke of Atholl gathered around him a number of leading and powerful Scots: Lt. General Sir Spencer Ewart, GOC Scotland, Lt. Colonel D. W. Cameron of Lochiel, Lord Balfour of Burleigh, Captain George S. C. Swinton (the grandfather of the famous Hollywood actress Tilda Swinton) and also and importantly for this paper Sir Hector Munro of Foulis, PM Lodge *Fingal*, he was also the first Provincial Grand Master of the PGL of Ross and Cromarty 1890-1911. His son and heir Captain Hector Munro MC, Younger of Foulis, was killed in action while serving with the 2nd Battalion Seaforth Highlanders in 1918. So, we can see that in the death of his son Bro Munro had very personal reasons to be involved in the development of this memorial. Speaking to our current Grand Master Mason Bro Ramsay McGhee, who is also a Past PGM of Ross and Cromarty, the Munro family are still well known and active on the Black Isle but unfortunately currently no masonic connections.

MASONIC CIVIC INVOLVEMENT AND THE ROYAL BRITISH LEGION SCOTLAND AND POPPYSCOTLAND.

My interest in the connection of Freemasonry and Remembrance was further developed when I became involved with Poppyscotland, firstly as a volunteer in the Garden of Remembrance in Princes Street Gardens around 15 years ago and then when I was fortunate enough in 2016 to be appointed as Head of Fundraising and Learning. During my time as volunteer and at a time before I became more involved with the National Services of Commemoration and the organisations that were involved in the various parades every November. I was aware that the Grand Lodge of Scotland was not involved but it was as you would expect mainly military and civic bodies involved in wreath laying, although across the country many Lodges laid wreaths at their local memorials. I asked myself why where we not involved at a National level. After a variety of conversations with more learned brethren than I am the consensus was that after the Second World War and the changing of times and cultures. The previously

ascuns” cumva, nu ne-am mai deschis clădirile municipale cu mare vâlvă, pompă și ceremonial. Marea Lojă Unită a Angliei a comentat de curând la emisiunea „Inside the Freemasons” că acest lucru a avut legătură cu persecuția lansată de Hitler împotriva Masonilor, care au început să se ascundă. Nu e o perspectivă pe care o susțin, dar acest lucru merită un articol separat. Ce știu, însă, e că nu mai facem paradă în comunitățile noastre. Da, unele Loji o fac, dar foarte puține au păstrat vie tradiția!

Așadar, ce s-a întâmplat cu implicarea noastră civilă? Nimeni n-a putut să-mi spună cu exactitate. Apoi am descoperit că în Scoția nu există vreo ordine a organizațiilor în baza importanței, ci una bazată în linii mari pe momentul întemeierii. În naivitatea mea tinerescă l-am abordat pe directorul de atunci al Legiunii Regale Britanice din Scoția, dl. Kevin Gray, decorat cu Military Medal (Garda Scoțiană). Nu era Mason, iar eu nu cunoșteam protocolul pentru invitații al Marii Loji a Scoției, însă el a promis că va cerceta și va reveni cu un răspuns. Habar nu aveam pe atunci că unul dintre trezorerii Lojii noastre din Provincia mea era și Trezorier Național al Legiunii Regale Britanice din Scoția și că el a fost persoana cu care a vorbit dl. Gray despre Francmasonerie și Slujba Națională de Comemorare. Câteva săptămâni mai târziu am fost invitat înapoi la New Haig House, care întâmplător e locul unde lucrez acum, sau cel puțin locul unde se află biroul meu când scriu acest articol, în timpul restricțiilor împotriva COVID-19, când suntem în regim de muncă de acasă. Discuția cu dl. Gray a fost foarte fructuoasă și interesantă și, cu toate că am discutat pe scurt despre Comemorare, era mai interesat de istoria și înțelesul Francmasoneriei. După câteva ore foarte plăcute în care am vorbit despre pasiunea mea față de Francmasonerie, Loja mea mamă și Fratele Feldmareșal Conte de Haig, dl. Gray m-a informat că va trimite Marelui Maestru Mason de atunci, Fratele Charles Iain Robert Wolrige Gordon de Esslemont, invitația de a se alătura națiunii și a depune o coroană în numele Marii Loji a Scoției. Invitația e valabilă până în ziua de azi, având prilejul de a depune o coroană la deschiderea Grădinilor Comemorării din Edinburgh, Glasgow și Inverness. Deci s-a renunțat la ce fusese înainte, interesul a fost stârnit, au mai avut loc câteva discuții cu Trezorierul Național și Kevin Gray, care este acum un maestru mason foarte activ în Provincia mea și sunt profund onorat să-l numesc prietenul și Fratele meu.

Ca parte a câmpului de Comemorare din Princess Street Gardens, unde în fiecare an sunt depuse aproape 10 000 de simboluri religioase, s-a stabilit împreună cu Poppyscotland ca Francmasonii Scoțieni să aibă un lot dedicat lor. S-a încheiat un parteneriat, iar din 2013 fiecare Lojă din Scoția e invitată să cumpere cruci în numele celor care au murit glorios, cruci care

open and public masonic community somehow went into “hiding”, we no longer opened the municipal buildings with great flare, pomp and ceremony. The UGLE recently commented during the TV programme “Inside the Freemasons” that it was to do with Hitler’s persecution of masons that we went into hiding. This is not a view that I hold, but that thought stream is worthy of its own paper. But, what I do know is that we no longer parade in our communities. Yes, some Lodges, but very few have kept that tradition alive!

So what had happened to our civic involvement? No one could really tell me. I then found out that in Scotland there is no formal order of precedence for organisations but loosely it was based on age of foundation. In my youthful naivety I approached the then CEO of the Royal British Legion Scotland, Mr Kevin Gray MM (Scots Guards). He was not a mason and was not sure about the protocol of inviting the Grand Lodge of Scotland but he did however make a promise that he would investigate and come back to me. Little did I know at the time that one of our Lodge treasurers in my Province was also the National treasurer of the Royal British Legion Scotland at the time and it was he that Mr Gray spoke to about Freemasonry and the National Service of Remembrance. A few short weeks later I was invited back to New Haig House, which is incidentally where I now work from, or at least where my desk is as I am writing this paper during the COVID-19 lockdown and we are under a working from home regime. The discussion with Mr Gray was very fruitful and interesting and although we did briefly speak about Remembrance he was more interested in the history and meaning of Freemasonry. After a very pleasant few hours talking about my passion about Freemasonry, my mother Lodge and Bro FM Earl Haig, Mr Gray informed me that he would be extending an invite to the then Grand Master Mason, Bro Charles Iain Robert Wolrige Gordon of Esslemont to join with the Nation and lay a wreath on behalf of the Grand Lodge of Scotland. This invitation stands to this day along with the opportunity to lay a wreath at the opening of the Gardens of Remembrance in Edinburgh, Glasgow and Inverness. So precedence waived, interest piqued, a few more conversations with the National Treasurer and Kevin Gray MM is now a very active Freemason in my Province and I am deeply honoured to call him a friend and Brother.

As part of the field of Remembrance in Princes Street Gardens where every year nearly 10,000 religious symbols are laid, it was also agreed with Poppyscotland that there would be a dedicated plot for Scottish Freemasons. A partnership was agreed and since 2013 every Lodge in Scotland is invited to purchase crosses on behalf of their Glorious Dead and these are planted in one masonic plot and the Grand

sunt plantate pe un lot masonic, iar Marea Lojă a Scoției face o donație semnificativă pentru a depune o cruce / Stea a lui David individuală pentru fiecare Lojă-Mamă. Aceste simboluri sunt marcate cu echerul și compasul, iar un grup de voluntari scriu de mână numărul fiecărei Loji și apoi le înfig pe Câmpul Comemorării. O experiență care te smerește și un parteneriat care a strâns peste 120.000 de lire sterline pentru acțiunea majoră de schimbare a vieții organizației Poppyscotland. Acea parcelă din Câmpul Comemorării, unde sunt aproximativ 1200 de simboluri masonice, este totodată o declarație foarte publică a sprijinului acordat de noi ca Breaslă pentru Comemorare și activități filantropice.

COMEMORAREA ARMISTIȚIULUI

Cum ne apropiam de centenarul din 2018 al semnării Armistițiului și era tot mai cunoscut faptul că eram profund implicat în Comemorarea Națională, tot mai mulți Frați au început să mă abordeze ca să vadă cum s-ar putea implica mai mult Lojile individuale, nu doar ca să strângă fonduri esențiale pentru eforturile noastre, ci și ca Frații, Lojile și Provincia să ia parte activ la comemorările cu ocazia Centenarului. Am simțit că era deosebit de important pentru Lojile cu membri care făcuseră sacrificiul suprem și ale căror nume erau amintite veșnic pe tablele memoriale din Loji. Era important și pentru acele Loji, cum era și a mea, *Earl Haig*, care se formaseră imediat după Primul Război Mondial. Discuțiile purtate cu mulți Frați mi-au reconfirmat credința că învățăturile noastre masonice ne-au inspirat să-i comemorăm pe cei care au slujit națiunea noastră.

Când studiem istoriile individuale ale Lojilor nu doar din Constituția noastră, din Scoția, simțim mereu nevoia să cinstim sacrificiul suprem al Fraților noștri, iar în Lojile Scoțiene cele două moduri principale de a face acest lucru sunt montarea de plăci memoriale sau realizarea unor piese de mobilier de lojă, dedicate memoriei lor. În templul în care avem ținutele se află o placă de marmură superbă închinată fraților din Loja lui Elgin din Leven, unde e inclus și numele Maestrului lor, care a fost ucis în luptă. Așa cum am spus mai devreme, această Lojă e Loja-mamă a Contelui de Haig și trebuie să fi fost un moment emoționant pentru Feldmareșal. Cealaltă metodă de amintire permanentă era nu doar includerea numelor celor morți, ci crearea unui Sul de Onoare pentru cei care au slujit, iar în lungul și latul țării veți vedea pe pereții Lojilor niște suluri superb ornamentate unde apar numele Fraților, precum și Regimentul și Arma. V-aș încuraja pe toți să acordați timp să priviți aceste obiecte când mergeți în vizită, pentru că uneori am senzația că, din păcate,

Lodge of Scotland makes a significant donation in order to lay an individual cross/Star of David for every Home Lodge. These symbols are all stamped with the square and compasses and a group of volunteers hand write the number of every Lodge and then come along and plant them in the Field of Remembrance. A very humbling experience to be involved in and a partnership that has raised in excess of £120k for the vital life changing work of Poppyscotland. The site of nearly 1200 masonic symbols is also a very public statement of our support as the Craft for Remembrance and charity.

THE COMMEMORATIONS OF THE ARMISTICE

As we were approaching the 100th anniversary of the signing of the Armistice in 2018 and it was more common knowledge that I was heavily involved in our Nations Remembrance, more and more Brethren began to approach me to see ways in which individual Lodges could become more involved to not only raise vitals funds for our work but to allow them as Brethren, Lodges and Province to be part of the Centenary commemorations. My sense was that it was particularly important for Lodges that had members who had given the ultimate sacrifice and their names were always remembered on the Lodges own memorial tablets. It was also important to those Lodges such as my own Lodge *Earl Haig* who were formed in the immediate aftermath of the First World War. The various discussions that I had with many Brethren reaffirmed in me that my own belief that our masonic teachings inspired us to commemorate those that had served our Nation.

When you do explore individual Lodge histories not only across our own Constitution in Scotland we have always felt the need to honour the sacrifice of our Brethren that have given the ultimate sacrifice and the two main ways of doing this in Scottish Lodges was by memorial plaques, or pieces of furniture of the Lodge dedicated to their memory. In the temple that I meet in there is a beautiful marble plaque for the brethren of Elgin's Lodge at Leven which include the name of their Master who was killed in action. As we have said earlier this Lodge is the Mother Lodge of Earl Haig and this must have been emotional for the FM. The other permanent record was not just to include the names of the dead, but was the development of a Roll of Honour for all those that have served and across the length and breadth of the country you will see on the walls of Lodges these very ornate and beautifully decorated scrolls listed the Brethren name and his Regiment or Branch. I would encourage all to take the time to look at these items when you visit as I do sense sadly at

foarte multă istorie care înfrumusețează pereții templelor noastre e ignorată de majoritatea Fraților noștri. Poate că ar trebui să facă mult mai mult parte din instruirea noilor noștri Frați.

Ideile pentru comemorarea Centenarului au fost foarte variate și sunt foarte recunoscător că multe dintre inițiative vor dăinui mulți ani în mintea Fraților de azi. O astfel de inițiativă a fost emiterea unor monede/mărci din partea Lojilor care au Frați distinși cu Victoria Cross, înfățișând pe o parte Loja și pe cealaltă Victoria Cross și numele deținătorului ei. Au devenit obiecte de colecție și cred că vor rămâne multă vreme obiecte de comemorare. Asemenea tuturor ideilor bune, a fost foarte simplă, dar a adus beneficii ample.

În această perioadă Marea Lojă a Scoției s-a implicat în trei proiecte majore de comemorare. Cei care au vizitat Templul Masonic din George Street nu pot să nu fie impresionați de frumusețea clădirii pe care suntem mândri să o numim casa Breslei Scoțiene dar, spre deosebire de clădirea Marii Loji din Great Queen Street din Londra, casa noastră nu a fost construită ca monument pentru Război. E un subiect pe care îl voi discuta mai târziu în articol. În Sala Francmasonilor există multe obiecte de aducere aminte și busturi de Masoni celebri, un muzeu și o bibliotecă fantastice care au grijă de artefactele, cărțile și arhivele noastre istorice. Dar, spre deosebire de majoritatea Lojilor-fiice, aceasta nu avea un Monument al Eroilor din Război. S-a considerat că ar fi potrivit să se comande un astfel de monument în perioade de comemorare 2014-2019.

În octombrie 2015 a fost inaugurat oficial de către Fratele Lord Elgin un monument pentru toți frații care și-au dat viața în timpul serviciului militar. Este o statuie la scară 2:3 a Sf Andrei cărând crucea în formă de X. În spatele statuii, pe perete, e o friză cu toți cei care au murit, nu doar din armată. Sunt incluși aici fermieri, mineri, soldați, marinari, aviatori, clerici, cântăreți la cimpoi și animale. Monumentul a devenit locul unde Marea Lojă își depune anual propria coroană.

Al doilea parteneriat major pentru comemorarea Armistițiului a fost realizat de clubul de motocicliști *Fiii Văduvei* din Scoția, alături de tenacitatea și entuziasmul Fratelui David Reid, pe atunci Mare Purtător de Sabie. Din nou, se poate scrie un articol întreg pe subiectul *Fiilor Văduvei*, dar nu e nici momentul, nici locul. În vara și începutul toamnei lui 2018, motocicliștii s-au angajat la sarcina titanică de a vizita fiecare Provincie din Scoția și, în parteneriat cu Marile Loji Provinciale locale, au oficiat ceremonii de depunere a coroanelor în locuri cu importanță masonică sau militară. Un astfel de eveniment s-a ținut la mormântul lui Haig, la Abația Dryburgh, când nou-formata Mare Lojă Provincială de pe teritoriul Scoției s-a reunit pentru prima oară, purtând noile veșminte pentru a-și comemora înaintașii. E puțin spus că a fost o

times that so much of our history that adorn our temple walls is ignored by the majority of our Brethren. Maybe it should be much more part of the instruction of our new Brethren.

The ideas to commemorate the 100th Anniversary were wide ranging and I am very grateful that many of these initiatives will last for many years in the mind of today's Brethren. One such initiative was the striking of mark tokens from Lodges that had VC holders, with the Lodge being depicted on one side and the reverse depicting the VC and the holder's name. These have become collectors' items and I believe will be long lasting items of commemoration. Like all good ideas it was a very simple one but one with far reaching benefit.

The Grand Lodge of Scotland during this period of time become involved in three major projects of commemorations. For those that have visited Freemason's Hall in George Street, you cannot help be impressed with the beauty of the building that we are proud to call home to the Scottish Craft, but unlike the Grand Lodge building in Great Queen Street London our home was not built as a memorial to the War. A subject that I will address later in this paper. Within Freemason's Hall there are many memorials and busts of famous Masons, a fantastic museum and library looking after our historic artefacts, books and records. But unlike in the majority of the daughter Lodges there was no War Memorial. It was felt that it would be fitting to commission such a memorial during the 2014-2019 commemoration period.

In October 2015 a memorial to all those brethren that had given their life in service was officially opened by Bro Lord Elgin. It is a statue which comprise a 2/3 life size figure of St Andrew carrying his wooden saltire. Behind the statue on the wall supports a freeze of all those who served and not just those who served in the military. It includes farmers, miners, fishermen, soldiers, sailors, airmen, clergymen, pipers and animals. Annually this memorial is now where the Grand Lodge lay their own wreath.

The next major partnership to commemorate the Armistice was undertaken by the *Widows Sons* Scotland motorcycle club in conjunction with drive and enthusiasm of Bro David Reid at the time Grand Sword-bearer. Again there is a whole paper that can be written on the subject of the *Widows Sons* but this is not the time or the place. During the summer and early autumn of 2018 the bikers took on the mammoth challenge of visiting every Province within Scotland and in partnership with the local Provincial Grand Lodges held wreath laying services at sites of either masonic or military importance. One such event was held at Haig's graveside at Dryburgh Abbey when the newly formed PGL of the Scottish Borders came together for the first time wearing their new regalia to commemorate their forebears. Humbling is an

experiență coplesitoare. În cadrul Turului pentru Comemorare, până la 100 de Frați motocicliști au acoperit mii de kilometri prin toată Scoția, pe orice vreme. Eforturile lor au fost discutate amplu în ziarele locale, care au oferit o excelentă expunere în presă Breslei Scoțiene. În timpul misiunii au strâns peste 65.000 de lire. O parte din bani au fost strânși prin vinderea primei insigne oficial recunoscute a colaborării Marea Lojă a Scoției – Poppyscotland.

Ultimul eveniment major organizat de Marea Lojă a Scoției pentru Centenarul Armistițiului a fost o Slujbă de Comemorare și o Paradă de-a lungul George Street din Edinburgh. O slujbă foarte emoționantă a fost oficiată în prezența Lordului Primar de Edinburgh, Drept Onorabilul Frank Ross – un non-mason. Parada din aer liber a fost prima sub auspiciile Marii Loji a Scoției după multe zeci de ani, și ce frumos a fost să vezi vreo 500 de Francmasoni în Regalia Breslei Scoțiene mărșăluind (agale) pe George Street în sunet de cimpoi și tobe.

Toate aceste evenimente au fost moduri foarte potrivite de a marca 100 de ani de implicare a Breslei Scoțiene în Comemorările naționale. Cunoșcându-i pe actualii custozi ai Francmasoneriei Scoțiene, nu am nici un dubiu că vom continua să ne amintim de toți cei care au slujit în toate conflictele de atunci încolo și în cele care ar putea apărea de-acum încolo.

Ultimii ani în mod deosebit m-au inspirat să aflu mai multe despre înaintașii mei și despre marii Francmasoni de odinioară. Am ajuns să-mi pun multe întrebări care m-au ajutat să am grijă că trăiesc și respir jurământul primului grad, în sensul că mă voi strădui să realizez acea sporire zilnică a cunoștințelor Masonice.

În timpul comemorărilor cu ocazia Centenarului și ca o mică metodă de a mulțumi multor Loji care au donat pentru eforturile Poppyscotland am ținut o scurtă prezentare despre legătura dintre Francmasonerie și Poppyscotland. Practic, așa au luat naștere articolul de față și cercetările mele mai profunde despre Francmasonerie și Comemorare și Francmasonerie și armată. Mi-am dat seama că, deși știam câte ceva despre Comemorare în Scoția, nu cunoșteam întru totul cum arată Francmasoneria și Comemorarea în alte jurisdicții, și mai cu seamă în Anglia și Irlanda. Eram, de asemenea, conștient de legătura îndelungată dintre armată și Francmasonerie și de legătura cu lojile militare călătoare – da, eram conștient că existau, dar știam, oare, impactul pe care l-au avut asupra extinderii Francmasoneriei de-a lungul a ceea ce era pe atunci Imperiul Britanic? În clipa de față sunt Mastru Venerabil din Trecut al Lojii Hope of Kurrachee nr. 337. Provenim dintr-o lojă militară și am fost prima Lojă din registrul Lojilor Scoțiene de pe subcontinentul indian. După separare am fost în Pakistan și am intrat în adormire în 1972, apoi ne-am redeschis în 1988 ca Lojă de Cercetare în Provincia mea.

understatement. This Tour of Remembrance saw up to 100 brethren bikers cover thousands of miles around Scotland in all weather. Their efforts were widely covered in local papers which gave great media exposure to the Scottish Craft and during their sojourn they raised in excess of £65,000. Part of this money was raised with the sale of the first officially recognised GLS and Poppyscotland pin badge.

The final major event undertaken by the Grand Lodge of Scotland to commemorate the Armistice centenary was a Service of Remembrance and Parade along George Street in Edinburgh. A very moving service was conducted in the presence of the Lord Provost of Edinburgh the Rt. Hon. Frank Ross – a non-mason. The outdoor parade was the first under the auspices of the Grand Lodge of Scotland in many decades and what a beautiful site to see some 500 Freemasons in all diverse regalia of the Scottish Craft, march (bimble) along George Street to the sound of the Pipes and Drums.

All of these events were very fitting ways to round out what has been 100 years of the Scottish Craft's involvement in our Nations Remembrance. Knowing the current custodians of Scottish Freemasonry I have no doubt that we will continue to remember all who have served in all conflicts since and whatever may lie ahead.

These last few years in particular have inspired me to find out more about my forebears and these great Freemasons of yesteryear. It has led to many questions in my mind and has helped me to ensure that I live and breathe the charge of the first degree in that I will strive to make that daily advancement in Masonic knowledge.

During the centenary commemorations and as a small way to thank many of the Lodges that had made a donation to the work of Poppyscotland I pulled a small presentation together on the connection of Freemasonry and Poppyscotland and in effect this was the genesis of this paper and my deeper researches into Freemasonry and Remembrance and Freemasonry and the military. I realised that although I was conversant about Remembrance in Scotland I did not fully appreciate what Freemasonry and Remembrance looked like in other constitutions and in particular the home constitutions, I was also aware of the long connection between the military and Freemasonry and the connection to traveling military lodges – yes, I was aware, they existed, but did I really know the impact they had made on the expansion of Freemasonry across what was then the British Empire? I am Past Master of The Lodge, Hope of Kurrachee no 337. We were originally derived from a military charter and were the first Lodge on the role of Scottish Lodges in the Indian sub-continent. After partition we were in Pakistan and became dormant in 1972 and then reopened in 1988 as a research Lecture Lodge in my Province. ■

KEVIN THOMPSON | IPM, Lodge Hope of Kurrachee No. 337, Grand Lodge of Scotland
 PM, Lodge Coupar o Fife No. 19, Grand Lodge of Scotland
 PM, Lodge Zlodve Dunearn No. 400, Grand Lodge of Scotland

Robert Burns, Masonul. Influența Craftului asupra lucrărilor sale

Robert Burns, the Mason. The influence of the Craft in his Works

Dacă Burns nu s-ar fi alăturat Breslei, e puțin probabil ca noi să fi auzit de el vreodată! Mare parte din meritul pentru aducerea lui și a lucrărilor sale la cunoștința publicului larg le revine Fraților lui. Așadar nu doar el este extrem de important pentru Francmasoneria Scoțiană, ci și Francmasoneria Scoțiană a fost foarte importantă pentru el.

Una dintre cele mai timpurii mențiuni de importanță masonică se regăsește în cântecul său autobiografic, *Gălăgiosul și zburdalnicul Robin*:

„Era odată un flăcău născut în Kyle, / Nu contează-n ce zi și-n ce fel, / Mă-doiesc că nu merită să fim așa mărinoși cu Robin.

Refren:

Robin era un băiat zburdalnic, / Gălăgios, zburdalnic, gălăgios, zburdalnic, / Robin era un băiat zburdalnic.

Penultimul an al regelui nostru / Începuse de douăzeci și cinci de zile¹ / Când o rafală de ianuarie / A suflat norocul peste Robin.

Moașa s-a uitat în mânuța lui / Și-a zis: „Orice om va vedea limpede / Că băiatul sănătos nu va fi vreun tăntălău: / cred că-i vom spune Robin.”

Va avea necazuri mari și mici, / Dar o inimă bună peste toate, / Ne va face cinste tuturor, / Ne vom mândri toți cu Robin.

Dar la fel de sigur cum de trei ori trei fac nouă, / Toate semnele-mi arată / Că flăcăului îi va fi dragă omenirea, / Așa că iată, în cinstea ta, Robin.

Bună-credință, a zis ea, „mă-ndoiesc că stârnești, / N-o să le faci pe fetele frumoase să-și desfacă picioarele, / Dar s-ar putea să ai douăzeci de cusururi mai rele, / Așa că binecuvântat fii, Robin.”

Robert Burns a fost inițiat ca Ucenic în Loja *St. David* (acum Nr. 133) din Tarbolton în 4 iulie 1781,

Had Burns not joined the Craft it is unlikely we would have heard of him! Much of the credit for bringing his and his works to public awareness must rest with his brethren. So not only is he hugely important to Scottish Freemasonry, the Craft was also very important to him.

One of his earliest possible mentions of masonic significance is in his own autobiographical song, *Rantin' Rovin' Robin*

There was a lad was born in Kyle, / But what'n a day, o' what'n a style, / I doubt it's hardly worth the while / To be sae nice wi' Robin.

Chorus

Robin was a rovin' Boy, / Rantin' rovin', rantin' rovin'; / Robin was a rovin' Boy,

Our monarch's hindmost year but ane / Was five-and-twenty days begun, / 'Twas then a blast o' Januar' Win' / Blew hanel in on Robin.

The Gossip keekit in his loof, / Quo' she, Wha lives will see the proof, / This waly boy will be na coof; / I think we'll ca' him Robin.

He'll hae misfortunes great and sma', / But aye a heart aboon them a'; / He'll be a credit till us a', / We'll a' be proud o' Robin.

But sure as three times three mak nine, / I see by ilka score and line, / This chap will dearly like our kin', / So leeze me on thee, Robin.”

Guid faith quo' scho I doubt you Stir, / Ye'll gar the lasses lie aspar; / But twenty fauts ye may hae waur / So blessins on thee Robin.

Robert Burns was initiated an Entered Apprentice in Lodge *St. David* (now #133), Tarbolton on 4 July 1781, at the age of 22. The minute book records this short entry “Robert Burns in Lochly was entered an apprentice.”

¹ Adică 25 ianuarie 1759. (n. red.)

la vârsta de 22 de ani. Registrul Lojii face o precizare scurtă: „Robert Burns a fost inițiat ca ucenic la Lochly”.

Taxa de inițiere a fost de 12 șilingi și 6 pence. Ca de multe alte ori pe parcursul vieții, Burns a intrat în Lojă în timpul unei controversă.

Inițial în Tarbolton existase o singură Lojă, deschisă în 1771 din Loja-mamă *Kilwinning*. În 1773 un grup s-a rupt de Lojă, formând Loja *St. David* Nr. 174, iar cea inițială a devenit *St. James Tarbolton Kilwinning* Nr. 178, doar ca în 1781, cu nouă zile înainte de primul grad al lui Burns, să se reunească.

Cu toate acestea, deși *St. James* era în mod limpede Loja mai veche, s-a folosit numele *St. David*, iar astfel au fost semănate semințele unor disensiuni ulterioare...

Minutele din 4 iulie – prima întâlnire a Lojii reunite – și din 1 octombrie 1781 consemnate în registrul Lojii *St. David* sunt documente istorice și le redăm aici în întregime:

„Ședința din 1 octombrie 1781. Robert Burns din Lochly a fost ridicat la Calfă și Maestru. Henry Cowan este Maestru, James Humphrey este Prim Supraveghetor, iar Alex Smith Secund Supraveghetor, Robert Woodrow Secretar și Jas. Manson, Trezorier și John Tannock Taylor și alți Frați fiind de față.”

Trebuie observat mai întâi că primii trei Frați menționați nu erau purtători de funcții aleși și, ca atare, probabil că în seara aceea au fost suplinitori. Maestrul ales, Joseph Norman, a semnat minuta.

Burns este singurul Frate inițiat de Loja reunită, întrucât cele două Loji s-au despărțit din nou la scurt timp după aceea.

Burns a hotărât să rămână în Loja *St. James*, iar în 27 iulie 1784 a fost ales „Maestru Adjunct” al Lojii la frageda vârstă de 25 de ani, la numai trei „anotimpuri” de la inițiere.

Sir John Whitefoord (care a fost inițiat în Francmasonerie în Loja *Canongate Kilwinning* în 12 februarie 1765) era Maestru Venerabil al Lojii, însă pe atunci se obișnuia ca o Lojă să-și aleagă Maestrul din rândurile micii nobilimi, respectivul fiind conducător doar cu numele și rareori participând la întâlnirile Lojii, sarcinile reale ale poziției căzând pe umerii adjunctului. Burns a fost, așadar, maestrul de facto al Lojii *St. James* pe o perioadă de patru ani, Sir John Whitefoord, Baronet de Ballochmyle apărând numai rareori în calitate de Maestru Venerabil. Sir John a ajuns moștenitor al domeniului Ballochmyle însă, din

His initiation fee was 12s 6d. Like many other times in his life, Burns came into the Lodge amidst a controversy.

Originally, there had been only one Lodge in Tarbolton, chartered in 1771 from the Lodge Mother *Kilwinning*. In 1773, a group broke away from the Lodge, forming Lodge *St. David* No. 174, and the original became *St. James Tarbolton Kilwinning* No. 178, only to be reunited in 1781, 9 days before Burns's first degree.

However, while *St. James* was clearly the older of the two lodges, *St. David's* name was used, and the seeds were sown for further dissension...

The minutes of July 4th – the first meeting thereafter of the united lodge – and October 1st 1781, as recorded in the *St. David* minute book are historic and are here stated in full:

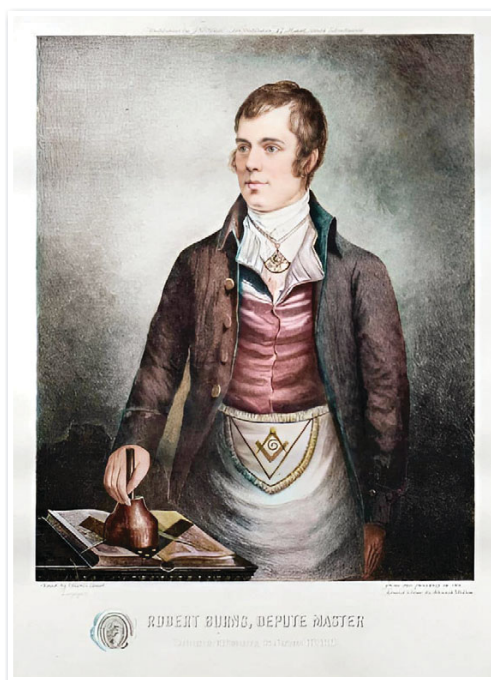
“Sederunt October 1st 1781. Robt. Burns in Lochly was passed and raised. Henry Cowan being Master, James Humphrey being Senr. Warden and Alex Smith Junr. Do., Robt. Wodrow Secy. and Jas. Manson, Treasurer and John Tannock Taylor and others of the Brethren being present.”

It should be noted that the first three Brethren mentioned were not elected office bearers and accordingly must have been acting for the evening. The elected Master, Joseph Norman, has signed the minute.

Burns has the distinction of being the only brother initiated by the combined Lodge, as the two Lodges split again shortly after.

Burns decided to stay with Lodge *St. James*, and on 27 July 1784, he was elected “Depute Master” of the Lodge at the tender age of 25 and only 3 “seasons” after his initiation.

Sir John Whitefoord (who was initiated into Freemasonry in Lodge *Canongate Kilwinning* on 12 February 1765.) was the Worshipful Master of the Lodge, but it was then customary for a Lodge to elect their Master from the landed gentry the man being little more than a figurehead and seldom attending the Lodge...the actual duties of the chair falling to his depute. Burns was therefore in fact the virtual master of Lodge *St. James* for a period of 4 years, with Sir John Whitefoord Baronet of Ballochmyle as actual Master rarely appearing. Sir John fell heir to the estate of Ballochmyle, but owing to his heavy losses as a shareholder in the Douglas, Heron and Company Bank disaster, he was forced to sell to the Alexander family in 1788.

pricina pierderilor uriașe ca acționar în contextul dezastrului de la Banca Douglas, Heron & Co., a fost silit să-l vândă familiei Alexander în 1788.

Burns a scris următoarele versuri pentru el:

Colinele din Ballochmyle

Codrii Catrine galbeni s-au făcut, / Florile se ofileau pe pajiștea Catrine; / Nici o ciocârlie nu cânta pe dealul verde, / Iar natura se-mbolnăvea văzând cu ochii.

Printre crânguri șterse cânta Maria / În floarea frumuseții / Și nesfârșit sunau ecourile codrului sălbatic: / „Rămas-bun colinelor din Ballochmyle!”

„Voi, flori, coborâți în așternuturi de iarnă, / Din nou veți înflori proaspete și frumoase, / Voi, păsări, amuțiți în umbrare veștejinde, / Din nou veți încânta văzduhul cu al vostru cântec.

Dar aici, vai!, pe mine nici o pasăre / Nu mă va mai fermeca, nici vreo floare-mi va zâmbi: / Rămas-bun, minunate vaduri ale râului Ayr! / Rămas-bun! Rămas-bun, dulce Ballochmyle!”

Sir John a fost cel care avea să-l sfătuiască pe Burns să investească toate veniturile din a doua ediție într-o fermă – Ellisland.

Secretarul Lojii *Tarbolton* din august 1782 până în 1787 a fost John Wilson, directorul școlii din localitate, devenit celebru în poemul **Doctorul Buche și Moartea** prin faptul că-și rotunjea venitul de director vindecând multe boli – și totul fără nici un pic de pregătire!

„Îl știi: Jack Buche din cătun; / Din boașa-i, pungă de tutun / Croi-ș-ar dracu', că-i vraci bun / Și-mi dă cu sâc; / Mă râd și plozii – parcă-s un / Caraghiozlăc.

Vezi – coasă ici, țăpoi colea, / Mulți am străpuns cu mâna mea / Când Doftor Buche nu era; / Acuma, scârț! / Nu mai plătesc nici cât un... phea... / Nici cât un târț!”²

Hugh Andrew Stewart din Loja *Tarbolton* a fost hăitaș pentru Gen. Montgomery și a fost pomenit în Cei doi câini – poemul extrem de relevant din deschiderea Ediției Kilmarnock, apariția editorială care a început totul:

„Hăitașul nostru, -o sfrijitură, / Îndeasă-n gură ca-ntr-o șură; / Nu-i arendaș pe-ntregul plai / Ca el să-mbuce mai dihai.”³

² Robert Burns, „Doctorul Buche și Moartea”, trad. Dan Duțescu, în *Robert Burns. Poeme*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1959, p. 122. (n. red.)

³ Robert Burns, „Cei doi câini”, trad. Leon Levițchi, în *Robert Burns. Poeme*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1959, p. 55. (n. red.)

Burns wrote this for him:

The Catrine woods were yellow seen, / The flowers decay'd on Catrine lee, / Nae lav'rock sang on hillock green, / But nature sicken'd on the e'e.

Thro' faded groves Maria sang, (his daughter) / Hersel' in beauty's bloom the while; / And aye the wild-wood ehoes rang, / Fareweel the braes o' Ballochmyle!

Low in your wintry beds, ye flowers, / Again ye'll flourish fresh and fair; / Ye birdies dumb, in with'ring bowers, / Again ye'll charm the vocal air.

But here, alas! for me nae mair / Shall birdie charm, or floweret smile; / Fareweel the bonie banks of Ayr, / Fareweel, fareweel! sweet Ballochmyle!

It was Sir John that would advise Burns to sink

any monies from his 2nd edition into a farm – Ellisland.

The Secretary of the *Tarbolton* Lodge from Aug 1782 – 1787 was John Wilson the local Schoolmaster – made famous in **Death & Dr Hornbrook**. Adding to schoolmasters pay by curing many ills...all untrained!

Ye ken Jock Hornbook i' the clachan? / Deil mak

his king's-hood in a spleuchan! / He's grown sae weel acquaint wi' Buchan / And ither chaps, / The weans haud out their fingers laughin, / An' pouk my hips.

'See here's a scythe, an' there's a dart, / They hae pierc'd monie a gallant heart; / But Doctor Hornbook wi' his art / An' cursed skill, / Has made them baith no worth a fart, / Damn'd haet they'll kill!

Hugh Andrew Stewart in *Tarbolton* Lodge was “Whipper-in” to Gen Montgomery and referred to in the *Twa Dugs* – the hugely significant poem used to open his Kilmarnock Edition – the publications that started it all.

Our whipper-in, wee, blastit wonner, / Poor, worthless elf, it eats a dinner, / Better than onie tenant-man / His Honor has in a' the lan'.

Burns was faithful to the Lodge, attending regularly and 3 minutes were in his own handwriting; 29 minutes were signed by him and also show when he changed his name; originally, his father spelled the last name “Burness”; before 1786, Robert spelled it the same way. On 1 March 1786, Robert's brother Gilbert received his 2nd and 3rd degrees; both Gilbert and Robert signed their last names as “Burns” this meeting took place in Burns own house!

Burns a fost credincios Lojii, participând în mod constant la întruniri, scriind de mână 3 minute și semnând alte 29, care arată și când și-a schimbat numele. Inițial, tatăl lui scria numele familie „Burness”; înainte de 1786, Robert l-a scris la fel. La 1 martie 1786 Gilbert, fratele lui Robert, a primit gradele II și III; atât Gilbert, cât și Robert au semnat cu numele de familie „Burns” la întâlnirea care a avut loc chiar în casa familiei Burns!

În 27 martie 1786 Gavin Hamilton l-a introdus pe Burns în Loja *Loudon Kilwinning Newmilns*, 51 – prima Lojă din afara Tarboltonului căreia i s-a alăturat Burns. Patenta Lojii era din partea Lojii-mamă *Kilwinning* și s-a alăturat Marii Loji abia în 1818.

În minuta Lojii citim: „Cu acordul Lojii, Dl. Robert Burns Mossziel Mauchline a fost admis ca membru al Lojii...”

Hamilton era prieten apropiat cu Burns și avea o mare influență asupra lui. E pomenit în capodopera satirică *Rugăciunea lui Willie Fariseul*, în care Burns ia peste picior ipocrizia celor mai în vârstă:

„Doamne, adu-ți aminte de deșărtăciunile lui Gavin Hamilton: / Bea, înjură și e cartofor, / Însă are atâta meșteșug în vorbă cu cei mari și cu cei mici / Că de la însuși preotul domnului fură inimile oamenilor.”

1786 nu a fost un an fericit din punct de vedere financiar sau emoțional pentru Robert. Era în mod limpede îndrăgostit de Jean Armour, dar a avut de înfruntat mânia tatălui ei din pricină că tânăra a rămas însărcinată și, în ciuda faptului că s-a căsătorit cu ea, continua să fie „neîndeajuns de bun” de către socru.

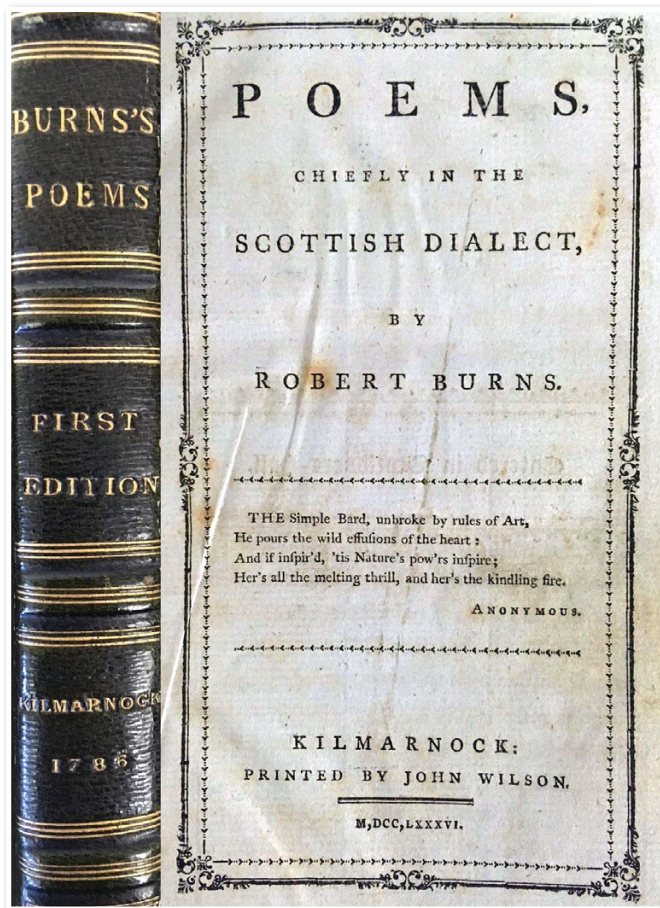
Jean (care mai târziu i-a născut gemeni) a fost smulsă de lângă el de tatăl ei, iar Burns și-a căutat consolarea la Mary Campbell (celebra „Highland Mary”), care a murit de tifos în cursul aceluiași an. Burns, îndurerat de pierderea celor două femei și confruntându-se cu pensia alimentară pentru copiii nenăscuți ai lui Jean, a hotărât să fugă în Jamaica pentru a evita mai multă suferință și pe James Armour (care era și el mason), tatăl furios al lui Jean.

Se pare că Burns a recitat „*Adio Fraților din Loja St. James din Tarbolton*” în noaptea de 23 iunie, la întrunirea Lojii, anticipându-și călătoria în Indiile de Vest:

„Noapte bună și veselia fie cu voi toți.”

„ADIO! Un adio din adâncul inimii, / Dragi frați ai misticului legământ, / Voi, cei puțini, bine-plăcuți și luminați, / Companioni ai bucuriei mele omenești; / Deși spre țări străine trebuie să plec, / Urmând drumul sinuos al Soartei, / Cu inima topită și ochii umeziți / O să-mi amintesc de voi, chiar de voi fi departe.

V-am întâlnit deseori / Și am petrecut cu voi noapți vesele în sărbătoare; / Deseori, având cinstea conduce-rii, / Am vegheat asupra fiilor luminii: / Iar prin strălucirea hieroglică, / Pe care numai cei din Breaslă au

Sursa / Source: <https://www.euromanticism.org/robert-burnss-kilmarnock-edition-1786/>

On 27th March 1786 Gavin Hamilton introduced Burns to Lodge *Loudon Kilwinning Newmilns*, 51 – the first Lodge out of Tarbolton that Burns joined. Its warrant was from Mother *Kilwinning* and it did not join Grand Lodge until 1818.

The Lodge minute reads: Much to the satisfaction of the Lodge, Mr Robert Burns Mossziel Mauchline was admitted as a member of this Lodge...

Hamilton was a close friend of Burns and had a big influence on him. He is mentioned in that satirical masterpiece – *Holy Willie's Prayer*, in which Burns pokes fun at the hypocrisy of the elders.

Lord, mind Gau'n Hamilton's deserts: / He drinks, an' swears, an' plays at cartes, / Yet has sae monie takin arts / Wi' great and sma', / Frae God's ain Priest the peoples hearts / He steals awa.

1786 was not a happy year for Robert financially or emotionally. He was clearly in love with Jean Armour but faced the wrath of her father due to her pregnancy and despite marrying her not being “good enough”.

Jean (who later gives birth to his twins) is torn from him by her father and Burns had sought comfort with Mary Campbell (the famous “Highland Mary”), who died later that year from Typhus. Burns, in grief over the loss of two women, as well as facing child support

văzut-o, / Puternica amintire în inimă-mi va scrie / Scenele acelea fericite, când voi fi departe.

Fie ca Libertatea, Armonia și Iubirea / Să vă unească în Marele Plan, / Sub Ochiul Atoateștiutor din Ceruri, / Gloriosul Arhitect Divin, ca să nu vă abateți de la calea nerătăcitoare, / Înălțându-se încă prin legea firului cu plumb, / Până când Ordinea cea luminoasă va străluci desăvârșit – / Asta va fi rugăciunea mea când voi fi departe.

Rămas-bun și vouă, ale căror merite / Sunt demne de cea mai înaltă laudă: / Cerul să vă binecuvânteze preacinstitul nume, / Masonerie și Scoția dragi! / O ultimă rugămintă dați-mi voie să fac – / Când an de an vă adunați cu toții, / Un pahar închinați, vă rog înălăcrimat, / Pentru Bardul care e departe.

E un cântec rareori auzit, însă cu adevărat unul dintre cele mai bune ale lui Burns, conținând multe imagini de interes pentru Francmasoni.

Cu toate acestea, în încercarea de a strânge fonduri pentru călătorie și încurajat de Hamilton și alții, Burns a reușit să-și aducă opera în atenția publicului.

Nu după multă vreme hotărăște să rămână în Scoția, când în iulie 1786 Ediția Kilmarnock îi este publicată de către un alt Mason, John Wilson (inițiat în Loja *St. John* Nr. 22 din Kilmarnock în aprilie 1784). Când și-a publicat poemele din Ediția Kilmarnock, mulți Frați din Loja *St. John* din Kilmarnock au cotizat pentru câte un exemplar, multe fiind procurate de Gavin Hamilton și alți prieteni influenți.

În 26 octombrie 1786 a fost făcut membru onorific al Lojii Kilmarnock Kilwinning *St. John* și a scris „Cântec Masonic” în cinstea Lojii și a Drept Venerabilului său Maestru, Maiorul „Willie” Parker. Citim în minută:

„Robert Burns, poet din Mauchline, membru al Lojii *St. James Tarbolton*, a fost făcut membru onorific al acestei Loji, prima Lojă care l-a numit poet.”

Cântec Masonic

„Fii ai vechiului Killie, chemați laolaltă de Willie / Ca să urmați nobila vocație, / Cumpătata voastră bătrână

payments for Jean's unborn children, decided to flee to Jamaica to avoid further grief and Jean's angry father (and Burns' Masonic brother) James Armour.

It seems says that Burns recited his “**Farewell to the Brethren of St. James Lodge, Tarbolton**” on the night of 23rd June, at the stated meeting of the Lodge, in anticipation of his voyage to the West Indies:

“Guidnight, and joy be wi' you a'”

ADIEU! a heart-warm fond adieu; / Dear brothers of the mystic tie! / Ye favoured, enlighten'd few, / Companions of my social joy; / Tho' I to foreign lands must hie, / Pursuing Fortune's slidd'ry ba'; / With melting heart, and brimful eye, / I'll mind you still, tho' far awa.

Oft have I met your social band, / And spent the cheerful, festive night; / Oft, honour'd with supreme command, / Presided o'er the sons of light: / And by that hieroglyphic bright, / Which none but Craftsmen ever saw / Strong Mem'ry on my heart shall write / Those happy scenes, when far awa.

May Freedom, Harmony, and Love, / Unite you in the grand Design, / Beneath th' Omniscient Eye above, / The glorious Architect Divine, That you may keep th' unerring line, / Still rising by the plummet's law, / Till Order bright completely shine, / Shall be my pray'r when far awa.

And you, farewell! whose merits claim / Justly that highest badge to wear: / Heav'n bless your honour'd noble name, / To Masonry and Scotia dear! / A last request permit me here,— / When yearly ye assemble a', / One round, I ask it with a tear, / To him, the Bard that's far awa.

Rarely heard but truly one of Burns' best including much imagery of interest to the freemason.

However, in an attempt to raise funds for the trip and encouraged by Hamilton and others, Burns succeeds in getting his work brought to public attention.

He soon decides to stay in Scotland when in July 1786 his Kilmarnock Edition is published, by another mason, John Wilson. (Initiated into Lodge *St. John*, 22, Kilmarnock in April 1784). When he published his Kilmarnock edition of poems, many Brethren of *St. John's* Lodge, Kilmarnock, subscribed to a copy. Many subscriptions for the poems being procured by Gavin Hamilton and other influential friends.

On 26th October 1786: he was made an honorary member of Lodge Kilmarnock Kilwinning *St. John*, and wrote “Masonic Song” in honour of the Lodge and its Right Worshipful Master, Major ‘Willie’ Parker. Where the minute reads:

Robert Burns, poet from Mauchline, a member of *St. James Tarbolton* was made an honorary member of this Lodge, he 1st Lodge to call him poet.

Masonic Song

Ye sons of old Killie, assembled by Willie / To follow the noble vocation, / Your thrifty old mother has scarce

mamă nu are vreun alt fiu / Care să ocupe un loc așa de cinste! / Nu am multe de spus, ci doar să mă rog / (Căci rugăciunea este la voi de bonton); / o rugăciune din partea Muzei va fi iertată / (Rareori este bucuria ei preferată):

„Voi, Puteri ce stăpâniți peste vânt și mare, / Care ați pus elementelor hotare, / Care ați format acest cadru cu bune intenții, / A căror statuie suverană este ordinea, / În această prețioasă casă Discordia mea hoinară / sau Invidia veștedă nicicând să nu intre! / Taina ne fie mistic hotar, / iar Iubirea frățească ne fie centrul!”

În februarie 1787, Burns a fost numit Poet Laureat al Lojii *Canongate Kilwinning* Nr. 2 din Edinburgh după ce a fost prezentat de Onorabilul Henry Erskine – un celebru avocat. Citim în minută: „*Drept Venerabilul Maestru, observând că în Lojă era prezent Fratele Burns, pe care îl cunosc bine drept un mare poet printr-o recentă publicare a lucrărilor sale universal lăudate, a hotărât că Burns va fi admis ca membru [onorific] al Lojii, lucru acceptat în unanimitate.*”

Loja aceasta are una dintre cele mai vechi temple din lume și a rezistat mai bine de 300 de ani. În capela Lojii se află o orgă veche construită în 1754 – e posibil să fie singurul instrument din lume care a interpretat cântecele lui Burns în prezența acestuia!

Pe scurt, Burns a fost un Mason entuziast și a slujit bine Frăția în mai multe funcții, mai ales ca Prim Supraveghetor și Maestru Adjunct (practic conducând o Lojă timp de patru ani), iar în schimb Breasla avea să aibă o influență uriașă asupra vieții lui și asupra succesului ulterior al lui Burns ca Bard al nostru. Nu mă refer aici doar la bucuria și tovarășia pe care le-a obținut din Masonerie, ci și la contactele stabilite și influențele și subiectele poetice descoperite în rândurile sale.

Când s-a alăturat Breslei, Robert Burns era în mare măsură un personaj necunoscut și întrucâtva necizelat. Nu cunoscuse beneficiile unei educații superioare, însă prin Francmasonerie a avut posibilitatea să se amestece printre cei aflați pe o treaptă socială mult mai sus decât el, mulți dintre aceștia recunoscându-i talentele și susținându-i ascensiunea. A conștientizat rolul jucat de Masonerie în viața lui și, oriunde a mers, a avut grijă să se anunțe imediat Lojii locale. Cu foarte puține excepții, toți protectorii și cunoștințele lui au fost membri ai Masoneriei.

Lui Burns îi plăceau petrecerile și convivialitatea, lucru reflectat într-un vers pe care îl adaugă unui cântec de-al său în 1782, când se afla într-o Lojă.

Nu-s vreun om al bisericii

Așa că umpleți un pahar până dă pe-afară / Și pregătiți să aruncați cu Onoruri Masonice, / Fie ca toți Frații adevărați ai compasului și pătratului / Să aibă alături o sticlă generoasă când îi frământă grijile.

such another / To sit in that honoured station! / I've little to say, but only to pray / (As praying's the ton of your fashion). / A prayer from the Muse you well may excuse

(‘Tis seldom her favourite passion):- / ‘Ye Powers who preside o’er the wind and the tide, / Who marked each element’s border, / Who formed this frame with beneficial aim, / Whose sovereign statue is order, / Within this dear mansion my wayward Contention / Or withered Envy ne’er enter! / May secrecy round be the mystical bound, / And brotherly Love be the centre!’

In February 1787, Burns was made the Poet Laureate of Lodge *Canongate Kilwinning* No. 2, Edinburgh after being introduced by the Hon Henry Erskine – the famous advocate – the minute book states: “*The Right Worshipful Master, having observed that Brother Burns was present in the Lodge, who I well known as a great poetic writer, and for a late publication of his works, which have been universally commended, submitted that he should be assumed a [honorary] member of this lodge, which was unanimously agreed to, and he was assumed accordingly.*”

This Lodge has one of the oldest Lodge rooms in the world and has lasted over 300 years. In the chapel of the Lodge is an old organ built in 1754 – possibly the only instrument in existence that played Burns songs in his presence!

In summary, Burns was an enthusiastic Mason and served the Craft well in a variety of offices especially Senior Warden and Depute Master (in effect running a Lodge for 4 years) but in return the Craft was to have a huge influence on the life and subsequent success of Burns as our Bard. Not only the enjoyment and companionship he got from it but the contacts he gained and many poetic influences and subjects he found in its ranks.

When he joined the Craft, Robert Burns was for the most part unknown and somewhat unpolished! He had not known the benefits of a higher education but through Freemasonry was able to mix with those far higher on the social scale than he himself, many of whom recognised his talents and aided his rise. He knew the part that the Craft played in his life and wherever he went he made it important to immediately identify himself to the local Lodge. With VERY few exceptions all his patrons and acquaintances were members of the Craft.

Burns enjoyed the conviviality and reflects this in a verse he adds to one of his songs, whilst in a lodge in 1782.

No Churchman Am I

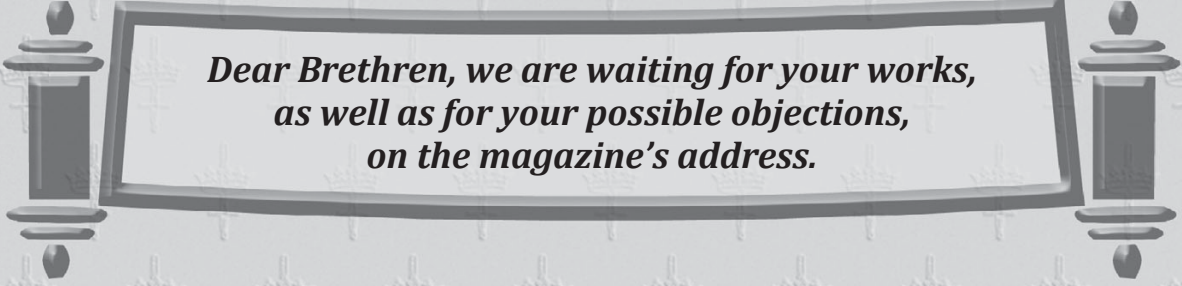
Then fill up a bumper and make it o’erflow / And Honours Masonic prepare for to throw / May every true brother of the compass and square / Have a big-belly’d bottle when harass’d with care. ■

Cuprins / Summary

Argument by Claudiu IONESCU.....	1
Interviewing Acad. Prof. Dr. IRINEL POPESCU by Claudiu IONESCU	3
INTERNET Lodge No. 9659 (UGLE) – 25 Years (photoreport)	14
INTERNET Lodge – Silver Jubilee Gala Dinner by Stephen GREGORY	16
The Strait Path of the Freemason by Philip HARRIS	17
Celebrating 70 Years of Freemasonry – W.Bro. Arnold Daane by Anne BROUWER.....	26
Masonic Education and Tradition in Botoşani, Romania by Cornel ENACHE.....	29
Landmark in Scotland – Torphichen Preceptory (photoreport)	30
Interviewing MW PABLO LÁZARO, Grand Master of Argentina by Mirela Elena ENE	32
Visiting Lady's Haig Poppy Factory in Edinburgh (photoreport)	43
Remembrance, Service and Freemasonry (part 1) by Gordon MICHIE	46
Robert Burns, the Mason. The influence of the Craft in his Works by Kevin THOMPSON	58

*Dear Brethren, we are waiting for your works,
as well as for your possible objections,
on the magazine's address.*

MASONIC FORUM Magazine's YouTube Channel

<https://youtube.com/c/masonicforum>

MASONIC FORUM advertisement fees:

- the inner side of the covers: 10 EUR / cm² / issue
- in the pages of the magazine: 6 EUR / cm² / issue
- banner on website: 150 - 450 EUR / monthly

The prices do not include VAT

www.masonicforum.ro
www.masonicforum.eu